LUKU 2 YLI-KUHNALAN VAIHEET

Esihistoriasta poimintoja:

1570-luvulla isäntänä mainitaan Morten Kuhna ja talossa oli sonneja 3, 5 lehmää, hiehoja 3, 3 lammasta, 1 sika, ori ja tamma. Veroa tila maksoi 8 mk, 2 äyriä ja 6 penniä.

Taloja oli Röyskölän kylässä: 1661 8 kpl, 1671 7 kpl, 1681 5 kpl, 1691 7 kpl ja Kuhnan tila mainitaan kruununtilana, 1711 7 taloa. Kylän kehitys oli hyvin hidas ja etenkin lännen puolen alueet mainittiin heikoiksi pelto- ja asuinpaikoiksi, Kuhna idän puolella oli yksi parhaita suo- ja niittymaiden osalta.

1657 isäntänä mainitaan Yrjö Paavalinpoika ja talo meni velkojen vuoksi lunastukseen. Autiosta talosta jatkoi 1678 Matti Martinpoika. Näihin aikoihin saatiin verohelpotuksia suuren tulvan vuoksi ja taitaa vanha tarina suurtulvasta olla näistä tulvista: ”Vesi oli niin korkealla, että hauki ui Kuhnalan uuniin!”

1704 talo oli sotalaitoksen verotalo ja isäntänä Mikko Matinpoika. Taloa yritettiin nimismiehen taloksi edullisen sijainnin vuoksi, mutta kun Mikko elätti vanhuksia ei kaappaus onnistunut.

1711 isäntänä mainitaan Mikko Kuhna (ei siis vielä isoisän isä) ja manttaalina 1/1 eli kyseessä oli täyden manttaalin talo.

1722 Kuhnalaa yritettiin pappilaksi, mutta siihen tarkoitukseen otettiin Ojanperän talo vastarannalta.

1753 -58 Kuhnala kirjataan 3/8 osamanttaalin taloksi (veronmaksukyky oli heikentynyt) ja kylässä on kaikkiaan 9 taloa. Viljeltiin hamppua, kaalia, vähän tupakkaa. Hiekkamaata oli vähän, savikko kuohuvaa, nevat heikkokuntoisia, vesi seisoi ojissa ja nevat pahoja hallanpesiä.

Sarvelan isäntäluettelo lyhennettynä Ilmajoen historiasta:

Kuhnala no 5 Kuhnala sitten Yli-Kuhnala
1546 – 1548 Matti Matinpoika Kuhna
1549-1573 Martti Matinpoika
1574-1625 Lauri Matinpoika
1626-1646 Paavo Laurinpoika
1647-1648 Yrjö Paavonpoika
1649 Paavo Laurinpoika uudelleen
1650-1652 Yrjö Paavonpoika uudelleen
1653 Paavo Laurinpoika kolmannen kerran
1654-1671 Yrjö Paavonpoika kolmannen kerran
1672-1675 Yrjö Yrjönpoika
1676 puoliso Hanna Jaakontytär
1677-1699 Matti Martinpoika Latva-Röyskölästä
1700-1717 Mikko Matinpoika
1718-1737 Sipi Eskonpoika Jalasjärveltä
1739-1760 Juho Sipinpoika
1761 Matti Juhonpoika
1762-1803 Juho Juhonpoika Matin veli.
1804 puoliso Leena Juhontytär
1805-1838 Iisakki Juhonpoik
1839-1851 vävy Iisakki Israelin poika
1852-1857 puoliso Leena Iisakintytär isännöi.
1858-1866 poika Salomon Iisakinpoika
1867-1875 Antti Jaakko Juhonpoika
1876 - Mikko Juhonpoika Hopiavuori

Tilasta erottiin 1812 Keski-Kuhnala veljen tyttärelle, tähän tilaan liitettiin 1804 Yli-Kuhnalasta erotettu Yli-Kuhnala II takaisin jo 1823, omistajina olivat poika Salomon Juhonpoika ja veli Jaakko Juhonpoika.

1812-1813 Leena Juhontytär taloa hoiti isäpuoli Mikko Matinpoika
1819-1854 Leenan puoliso Iisakki Kaaponpoika
1855-1866 Mikko Iisakinpoika
1867-1868 Juho Erkki Juhonpoika
1869-1875 Mikko Juhonpoika Hopiavuori eli Kuhna. Palautui Yli-Kuhnaan.

Kuhnan tilasta erotettiin 1770 Ala-Kuhnala, joka monien jakojen ja yhdistelyjen jälkeen pysyi omana tilana eikä palannut Kuhnaan eli Yli-Kuhnaan myöhemminkään. Sen vaiheista joitain poimintoja myöhemmin.

Mikko Juhonpoika Kuhnalan omistajana:

Mikko Juhonpoika Hopiavuori syntyy Hopiavuorella 5.3.1837. Vanhemmat: Juho Tuomaanpoika Hopiavuori ja Hedvig Sofia Iisakintytär Hopiavuori.

Juho Hopiavuori

Hänet vihitään 21.6.1861 Liisa Salamonintytär os. Pohto (Könni-Pohto) syntynyt 6.11.1840.

Liisan isä oli Salomon Juhonpoika Pohto, (isä Juho Könni), s. 4.7.1800 Ilmajoki k. 23.5.1849. Seppä, kelloseppä, Pohdon(maan) isäntä.

1. puoliso: 11.8.1837 Ilmajoki Maria Jaakko Hermannintytär Pohto, s. 23.1.1811 Ilmajoki, k. 6.3.1845 Ilmajoki.

Vanhemmat: Jaakko Herman Jaakonpoika Pohdonmaa ja Liisa Antintytär Pohdonmaa.

2. puoliso: 24.10.1845 Hedvig Matintytär Pohto, s. 26.8.1822 Ilmajoki, k. 3.6.1851 (rk.) Ylistaro.

Vanhemmat: Matti Jaakonpoika Rinta-Välkkilä ja Maria Brita Heikintytär Rinta-Välkkilä.

Liisan kotitalo Pohtola

Lapset:

1. Juho Pohto, s. 17.11.1837 Ilmajoki, k. 24.7.1838 Ilmajoki.
1. Maria Ala-Hannuksela, s. 22.1.1839 Ilmajoki.
1. **Liisa Kuhna, s. 5.11.1840 Ilmajoki.**
1. Susanna Serafia Pohto, s. tammikuu 1844 Ilmajoki, k. 21.2.1844 Ilmajoki.
2. Jaakko Pohto, s. 25.1.1847 Ilmajoki, k. 30.1.1847 Ilmajoki.
2. Salomon Pohto, s. 9.1.1848 Ilmajoki.

Mikko ja Liisa saivat lapset:

Juho Kuhna, s. 25.12.1861 Ilmajoki.
Salomon Kuhna, s. 22.4.1865 Ilmajoki, k. 17.12.1866 Ilmajoki.
Maria Sofia Kuhna, s. 27.3.1867 Ilmajoki.
Mikki Kuhna, s. 15.3.1871 Ilmajoki, k. 12.8.1871.
Matilda Elisabet Kuhna, s. 15.3.1871 Ilmajoki, k. 25.7.1871 Ilmajoki.

Liisa Könni-Pohdon lapsuudesta ei saatu selvitystä Könnin Juhlakirjaa tehdessä, kun Salomon Könni-Pohdon perukirjaa eikä perinnönjakokirjaa löytynyt. Mikko Kuhnan papereista löytyi kuitenkin laskelma Liisan (Elisabethin) omaisuudesta vanhempien kuoltua ja selvitystä omaisuuden hoidosta Mikon ja Liisan hääpäivään saakka:

Kirjanpito Ruplaa hopeassa 8.8.1861

Talontyttären Elisabeth Salomondotter Pohdon perinnöstä isän Salomon Juhonpoika Pohdon ja äidin Maria Hermandotter jälkeen. Omaisuuteen äidin jälkeen kuuluu 1/48 osaa tilasta Pohto no 13.

perintöasiakirjan mukaiset irtaimet tavarat 8.12.1845		34,83
irtaimen omaisuuden huutokaupasta		153,74
	Yht.	188,54
jolle 5 % vuokra 8.6.1845 asti		151,65
maksamattomat saamiset		763,13
jolle 5 % korko 16.6.1845		616,10
Omaisuuteen isän jälkeen 1/48 osaa Pohdosta		
irtaimesta omaisuudesta	269,94	
maksamattomat saamiset	322,55	592,49
5 % korko 4.6.1850		345,45
Maanvuokra sopimuksen 4.1.1850 mukaiset maksut		
vuoteen 1853 korkoineen yhteensä		128,14

vuodet 1854 – 1860 koroineen yms. 269,25
Elisabethin saamiset yhteensä 3.055,41
Maksettu Elisabethin ylöspidosta 1845 -1852 183,65
Maksettu Maria ym. menoja 1853 - 1860 113,87
menot yhteensä 297,52

Tilan asioiden hoidosta Samuel Sihdolle marraskuusta 1850 alkaen yhteensä 90 ruplaa 70 kopeekkaa. Elisabethin osuus ½ 45,35 5 % korko 14.6.1849 alkaen 27,52

Oppilaan asioiden hoidosta ja asiakirjojen laadinnasta ja muusta hoidosta veloitetaan 5 ruplaa ja 75 kopeekkaa vuodessa 92,00

Elisabethin omaisuuden säästö yhteensä 2.564,92

Tämän perusteella se aika, jolloin Pohdon talo oli vieraiden hoidossa (1850-1869) on hoitunut siten, että saamillaan perinnöillä taloa on pidetty kunnossa, mutta Liisan ja Marian perinnöistä jäi toki myös merkittävä summa kapiokirstuun.

Tilan vuokratulot ovat todella vaatimattomat?

Se millä hinnalla velipuoli Salomon lunasti sisartensa osuudet ei selvinnyt.

Liisan saamiset olisivat nykyrahassa n. 54.000 euroa, mutta ylöspito laski summan n. 45.000 euroon?

Kun velipuoli on kuitenkin tilasta varmasti jotain maksanut, voidaan arvella, että tästä on voinut tulla se alkurahoitus, ainakin osittain, jolla Mikosta tuli useiden tilojen omistaja. Sitä tukee myös se tieto, että alusta lähtien tilat ostettiin molempien nimiin.

Mikko ja Liisa asuivat ainakin alussa Hopiavuorella ja käyttivät tätä nimeä ensimmäisissä kaupoissa. Vihittiin 1861 ja kirjattiin Färmin tilalle 1863, mutta tietoa ei ole säilynyt asuivatko he tilalla vai edelleen Hopiavuorella.

Mikko aloittaa maanviljelijänä: Ennen muuttamista pois Hopiavuoresta Mikko siis ostaa vaikeuksiin joutuneesta Latva-Röyskön tilasta 11/128 osa manttaalia (ns. Färmin palstan) Jaakko Erkin pojalta. Kauppahinta ei ole tiedossa mutta isäntäluetteloon Mikko on kirjattu vuodesta 1863, vuoteen 1875, josta myynnistä myöhemmin. Liisan perukirjassa tilaosuuden arvoksi mainitaan 2.000 mk (8.000 euroa) eli Liisan perintörahat ovat riittäneet ainakin tähän kauppaan vielä oikein hyvin.

Tästä tilasta ¼ osa ja 11/64 osa manttaalia (eli puolta suurempi osuus) myytiin pakkohuutokaupalla 1865 5.728 mk veloista useita kertoja tuloksetta, joten voidaan arvioida, että tuosta ostamastaan alueesta Mikko maksoi varsin käyvän hinnan. Se oliko tässäkin ostajana isä Juho Hopiavuori poikansa nimiin ei ole tiedossa.

Keski-Kuhnan osto: Asiakirjassa, joka on päivätty 17.11.1867 ostaa Juho Tuomaanpoika Hopiavuori ja vaimonsa Hedvig Iisakintytär (Heta Fiia) 1/8 osa manttaalin osuuden Kuhnan taloa no 5 4.000 mk kauppahinnalla kaikkine torppineen.

Asiakirjan lopussa on maininta poikansa Mikki Hopiavuoren puolesta. Se minkä vuoksi isä ja äiti allekirjoittaa ei selviä, onhan Mikko jo 30-vuotias kaupan tekoaikaan ja naimisissa on oltu 6 vuotta ja lapsia syntynyt 3, joista yksi on kuollut aivan nuorena.

Tälle tapahtumalle antaa taustaa Ilmajoella ja Suomessa jo 1865 alkanut nälänhätä, jota pohjusti useat huonot vuodet 60-luvun alussa ja sitten äärimmäisen heikot vuodet 1866 ja -67.

Ilmajoen historiassa Jaakko Yli-Nikkola kertoi, että 1866 rukiista saatiin yksi kappa jalaasta (rukiit laitetaan 7-lyhteen muodostamaan kekoon kuivumaan ja tätä muodostelmaa kutsutaan jalaksi, jonka leikkaus maksuista myöhemmin kerrotaan) eli vain kolmannes normaalista. Kaurasta ja ohrasta vähä enemmän, mutta perunaakin "vähäläntäisesti!"

Syksyllä alkoi ankara talvi jo pyhäinpäivältä ja eläimiä kuoli heikkoon rehuun. Vielä toukokuun puolivälissä oli Etelä-Suomessakin vahvat lumikinokset. Santavuoren laella näkyi Ilkkalaan lunta vielä kolmesta kohdin kesäkuun 18 ja 19 pv, kertoi Niilo Ilkka. Viljat ja perunat sotkettiin märkiin peltoihin Juhannuksen aikaan. Heinät saatiin kohtuudella korjuuseen, mutta ruista tuli kovin vähän ja kauran ja ohran pilasi hallat ja tuhoutuivat ¾ osalta.

Vasta lämmin kesä 1868 vähän palautti uskoa. Nälänhätä oli pahimmillaan vuoden 1868 alussa. Koko Suomessa kuoli 137.720 henkeä, joka oli 8 % väestöstä!

Mikon ja Liisan perheessä oli siis 5 jäsentä, joista Salomon kuolee 20 kk ikäisenä keskellä alkavaa nälänhätää ja kulkutauteja 17.12.66 eli perheestä kuoli 20 %. Maria syntyy 27.3.67 siis keskelle pahinta nälänhätää ja kulkutautiepidemiaa, joka saattaa selittää hänen terveyttään, josta lisää myöhemmin.

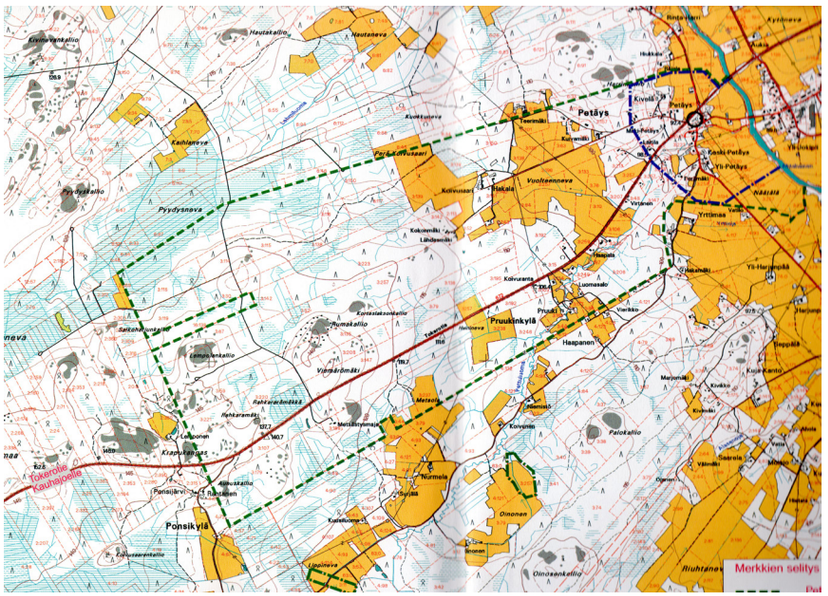
Katovuosien jälkeen monen toimesta ja monenlaisia asioita kehittäen ja kohentaen pyrittiin maatalouden tuotannon määrää ja laatua parantamaan, ettei uutta nälkävuotta enää nähtäisi.

Ilmajoen historiaan ei ole kuitenkaan kirjattu Mikko Kuhnan osuutta kehittämistoimista, vaikka hänen omistuksensa ja viljelyn laajuus oli pitäjän kärkikastia jo Liisan kuoleman aikaan.

Ilmajoella kuuluisat Könnit eli Liisan sukujuuret, toimivat yksityisenä lainaajina, josta oli jäänyt pesämunaa myös Mikon ja Liisan omiin toimiin, mutta näyttäisi myös siltä, että vaikeista vuosista, viljan alhaisesta hinnasta ja nälänhädästä huolimatta Hopiavuoressa oli talous kunnossa ja Juho Hopiavuorikin oli myös lainannut rahoja. Niiden uloshakeminen (perintä)

joudutti useampaakin Mikon maanostoa ja allekirjoittipa Juho jopa kauppakirjan Mikon puolesta, kuten edellä todettiin.

1860 lainamarkkinoille tuli myös Hypoteekkipankki, joka lainasi tiloille, joiden arvo oli yli 2.000 ruplaa. Tästä tulikin monen tilan surma. Uusi rahoitusmahdollisuus innosti tiloja uudistuksiin ja investointeihin juuri heikkojen vuosien alla.

Juho Hopiavuoren koti oli Jalasjärven Petäys / Köykän suurtalot, jonka koko ja varaus mahdollisti Hopiavuoren oston Juho pojalle ja antaa myös taustaa Juhon ja Mikon tilakaupoille ja rahanlainaukselle ja takausten perinnälle

Pakkohuutokauppa-aalto alkoi Ilmajoella jo 1865 kun Latva-Röysköä myytiin useaan otteeseen 5.728 mk hypoteekkilainan maksamiseksi, josta tilasta Mikko osti osan jo 1863. Sitten ostetaan edellä mainittu Jaakko Kuhnan osuus Kuhnalaa ja kylältä myydään mm. Latva-Hoppalan tila 3.795 markan, Hyövältin tila 5.695 markan, Luhtasela tila 2.472 markan sekä Fossin tila 3.319 markan lainoista. Suurimmat velat oli C.D. Danielsonin velat, jotka olivat Sihtolan talosta ja määrältään 11.387 mk. Kaikki lainat olivat hypoteekkilainoja ja sanonta olikin: ”tila on joutunut Hypoteekin päälle.”

Keski-Kuhnalan talon osuuden pakkohuutokauppa on 2.10.1868. Kun vanha isäntä Iisakki Gabrielinpoika Kuhna jää vaille eläkettä talon huonon hoidon takia, sitoutuu Mikki Kuhna maksamaan tämän eläkkeen :”saa ruuan talonpöydästä ja tekee työtä mitä jaksaa”. Niinpä Iisakki testamenttaa kaikki tavaransa Mikille paitti plakkarikellon, jonka saa poika Mikki Torkko.

Mikolle oli siis ostettu jo vuotta aikaisemmin samaa taloa ja nyt sitten pakkohuutokaupasta lisää osuuksia.

Kauppa rahoitettiin ottamalla vastattavaksi lainoja Hypoteekkipankkiin 5.611,30 mk arvosta, jota lainaa piti lyhentää 2 kertaa vuodessa 180 mk yhteensä ja korko oli 6 %. Velkakirja allekirjoitettiin 7.11.1868 ja allekirjoittajina olivat mielenkiintoisesti Mikkel Juhonpoika Hopiavuori ja Lisa Hopiavuori. Laina-aika oli siis liki 34 vuotta ja Liisan kuollessa oli sitä jäljellä 5.360,69. 14.11.1887 sitä oli jäljellä 3.829,79 mk ja kokonaan velka kuitattiin maksetuksi 21.11.1902, jolloin siitä oli maksettu jo enemmän korkoa kuin lainan alkuperäinen pääoma.

Isän ja äidin toteuttaman kaupan kauppahinta oli siis ollut 4.000 mk (17.000 euroa), mutta pakkohuutokauppahinta ei ole tiedossa (arvelu 3.500 mk). Saattoi olla niin, että pankki hyväksyi lainan siirron näiden kaikkiaan kolmen Kuhnala saannon jälkeen. Näihin kauppoihin Liisan perintörahat olisivat vielä hyvin riittäneet.

Herrgård ostaa huutokaupasta Talvitien kolme talo-osuutta ja kolme muutakin taloa myydään huutokaupalla, joten huonojen vuosien kato on melkoinen, kun vielä lisätään samaan letkaan Seinäjoen ruukinpatruuna Wasastjernan konkurssi, omistihan hän puolet koko Alakylästä.

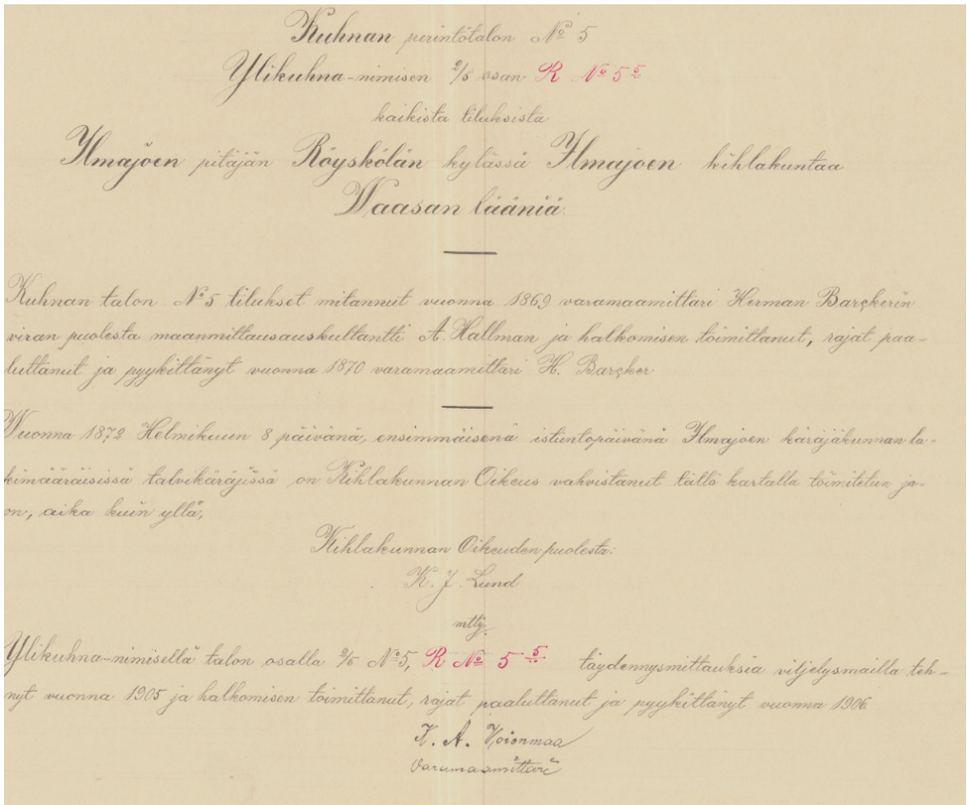
Oikeudenkäynnissä, jonka tuloksen Keisarillisen Waasan hovioikeus vahvisti 23.1.1888, riideltiin Yli-Kuhnan kaupan yhteydessä päätilan haltuun otetusta Nevanperän torpasta, jota torpparin leski vaati itselleen, vaikka torpan sopimusta ei oltukaan kiinnitetty tilaan. Torppa tuli taloon ja leski jäi ilman eläkettä. Pöytäkirjassa mainitaan: ”Niin sanotun Nevanperän sikovallin maalla ja puolenkolmatta kapanalaa Riihivainion maakappaletta, jotka kumpikin kuuluivat mainittuun Ylikuhnan taloon, mutta vastaaja Mikko Kuhna tultuansa oston kautta noin vuonna 1867 saman talon omistajaksi, oli ottanut haltuunsa mainitun eläkemaan ja kieltänyt kantajalta nautinnan oikeuden siihen, eikä hänelle myöskään maksanut mitään vuokraa maasta.”

Virallisesti hallinnan siirtyminen on merkitty isäntäluetteloon ja muihin asiakirjoihin vuodelle 1869, mutta on siis tapahtunut jo ennemmin. Tähän on varmaan vaikuttanut velan siirtoon ja hyväksymisiin kulunut aika.

Ensimmäinen Jussilan kauppa: 25.7.1869 Mikki Kuhna osti huutokaupasta 19/48 manttaalia Jussilan verotalosta no 4 Palonkylästä myyjänä Hermanni Mikinpoika Koskenkorva, kuten Koskenkorvan tilankin osalla.

Tämä kauppa ei näy Sarvelan isäntäluettelossa vaan niissä Mikko on merkitty omistajaksi Jussilaan (Rinta-Jussilaan, Yli-Jussilaan) 1899 ja Palstajussilaan (Latva-Jussila III) omistajaksi 1875. Jussilan kauppoja ja vaihtoja on useita. Näiden pinta-alat eivät selvinneet.

Yli-Kuhnala: Mikki Juhonpoika viljeli Keski-Kuhnalan tilaa vuoteen 1875, jolloin myös toinen osuus Kuhnan talosta N:o 5

Kuhnan perintötalon N:o 5
Ylikuhna-nimisen 5/8 osan R N:o 5 5/8
kaikista tiluksista
Ylimajoen pitäjän Räyskölän kylässä Ylimajoen kihlakuntaa
Vaasan läänissä.

Kuhnan talon N:o 5 tilukset mitannut vuonna 1869 varamaamittari Herman Barckerin viran puolesta maanmittausauskultantti A. Hallman ja kalkomisen toimittanut, rajat paaluttanut ja pyykittänyt vuonna 1870 varamaamittari H. Barcker.

Vuonna 1872 Helmikuun 8 päivänä, ensimmäisenä istuntopäivänä Ylimajoen karajakunnan talvikäräjissä on Kihlakunnan Oikeus vakvistanut tällä kartalla toimitetun jaon, aika kuin yllä;

Kihlakunnan Oikeuden puolesta:
K. J. Lund
mtlj.

Ylikuhna-nimisellä talon osalla 5/8 N:o 5, R N:o 5 5/8 täydennysmittauksia viljelysmailla tehnyt vuonna 1905 ja kalkomisen toimittanut, rajat paaluttanut ja pyykittänyt vuonna 1906

K. A. Hoinmaa
varamaamittari

tuli Mikolle ja Keski-Kuhna yhdistettiin tähän, jolloin manttaaliosuus oli 5/8. Osuutta kutsuttiin Yli-Kuhnalaksi, koska Ala-Kuhnala oli erotettu siitä jo 1770. Mikki Kuhnasta tuli Yli-Kuhnalan isäntä siis vuonna 1876.

Koskenkorvan tila hankinta: Kiinnekirja 23/48 manttaaliin Koskenkorvan taloa no 3 joka ostettu 15.7.1870 Talokas Hermanni Mikinpoika Koskenkorvalta 8.000 mk hintaan. Kolme lainhuutoa 28.2.1871 talvikäräjät, syyskäräjissä 16.11.1876 ja kolmas 8.3.1877 talvikäräjissä, joka kirjataan 10.3.1877. ”Tuomitaan talon saantinsa kiinteäksi ja seisovaksi”

Kauppakirja

Tämän kautta myyn minä Hermanni Mikinpoika Koskenkorva Kolmekolmatta kahdeksan viidettä (23/48) osaa manttaalia Koskenkorvan verotaloa, N:o 3 Kokkolan kylässä ja tässä Ilmajoen pitäjässä, Talokas Mikki Juhonpoika Kuhnalle, keskenämme tingitystä kahdeksantuhannen (8.000.) markan kauppahinnasta, josta summasta ostajalle hyväksi luetaan, hänen ja talokas Juha Hopivuoren saatavat, jotka tänä päivänä tehdyn laskun mukaan nousevat 6.321 markkaan ja 46 penniä, sekä maksaa minun velkaani Talokas Salomon Pirilälle, hänen velkakirjansa mukaan, joka on myös taloon kiinnitetty, näitä paitsi saa ostaja, talon hinnalla suorittaa kahden viime kuluneitten vuotten kruunun- ja viime kuluneen vuoden kunnan-, maksamatta jääneet verot, joiden maksujen suoritettua on minun ja ostajan välillä tili tehtävä, tuosta yllä olevasta kauppa summasta.

Tästä kaupasta eroitan minä kuitenkin ja edustan itselleni, mainitun talon maalla, Pukaran koskessa olevan Wesimyllyn ja sen joukkoon neljä tynnyrin alan maata, pitkin jokivartta alkain Latvakoskenkorvan rajasta Havuselan rajaan asti; joka maanlohko, ynnä mainitun Myllyn ja sen tilan kanssa, tulee minulle jäämään ikuiseksi kiintiä omistoksi.

Ilman sitä edustan minä itselleni ja vaimolleni oikeuden, että kuoleman päiväämme asti saada asua, talon ylisellä puolella pihaa olevan tuparakennuksen porstua kamarissa, viljellä saman huonehuksen, koko yläkertaa, sen larva päässä olevaa liiveriä ja tallia, varihuoneen sivulla olevaa, vähempää navettaa, rinnimmäistä aittaa ja Larvakoskenkorvan kartanolta yhtä elolatoa, joita paitsi minun pitää saada viljellä talon riihtä, saunaa ja leipoma-uunia, kuitenkin niin ettei talon asiat tule näiden kautta viipyä kärsimään;- ilman näittä edustuksitta, jätän minä itselleni ja vaimolleni oikeuden, että saada kolmen tynnyrin alan hakamaata Santanevan laskusta larvaan päin Larvakoskenkorvan sarasta ja käyttää talon metsää täydeksi lämpymä tarpeeksi niin huoneiston kuin karjankin hoidon suhteen, jotka kaikki edustukset pitää lujina seisoman minun ja vaimoni elin-aijan.

Näillä välipuheilla luovutan minä jo sanotun talo-osuuden ostajan ja sen perillisten ikuiseksi omaisuudeksi, jonka hän saa itsellensä laillistuttaa Silloin kun hyväksensä näkee, vakuutetaan.

Ilmajoella 5 pv heinäkuuta 1870
Hermanni Mikinpoika Koskenkorva
Kaiken tämän kanssa tyytyvä. Päivä edellä
Mikki Juhonp: Kuhna
Todistavat:
J. Kahma Antti Iisakinpoika Niukkala
Kirjoitti sama Hannukselan trenki

Mikki myy 12.9.1870 3.120 mk kauppahinnalla 25.7.69 ostetusta 19/48 manttaalisesta tilaosuudesta Jussilaan puolet Hermanni Matinpoika Orhaselle. Kauppahinta oli maksettava ensi anomisella 6 % korolla ja ostaja vastaa kaikista talon ulosteoista. Kauppahintaa kuitataan maksetuksi 4 osassa viimeinen 28.10.1871.

Omistusaika jäi lyhyeksi ja Mikolle jää 19/96 osaa, mutta Mikko ostaa Jussilan numero lisää muualta myöhemmin.

4.7.1872 Juhon äiti Elisabet eli Lisa eli Elisa tekee seuraavan testamentin

”Ote Ilmajoen, Kauhajoen ja Jalasjärven pitäjäin Kihlakunnan Oikeuden pöytäkirjasta väli käräjissä vuonna1873.

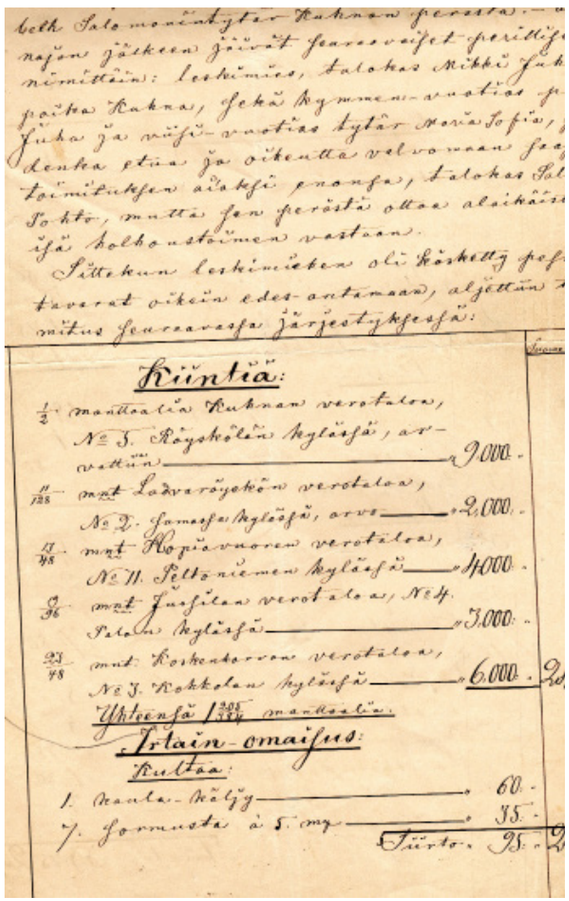
Tammikuun 22.päivänä. *§156.*

Talokas Mikki Juhonpoika Kuhnan, Röyskölän kylästä, alaikäisten lastensa holhoojana, asiamiehenä tuli Lautamies Juho Koivisto esiin ja antoi oikeuteen valvottavaksi, näin kuuluvan testamentin:

”Testa Menti

Että alakirioittaneen kuoleman jälkeen pitää perillisten Minun lapseni saaman periä Minulta omaisuutta irrallisen ja kiintiän yhtä paljon tyttö kuin poika tasan kumpikin, joka täten muistoksi kirjoitetaan. Ilmajoki 4 p Heinäkuuta 1872.

Talon Emäntä Elisa Salmonin Tytär Keski Kuhna. (puumerkki.)

Kiintiä:
Irtain-omaisus:
Kultaa:

Todistavat:
Palvelus piika Lisa (Kason)tytär Luulamäki ja Salmon Loppi. Kirjoitta sama.

Jonka luettua ja sitten kuin asiamies oli ilmoittanut, että testamentin tekiä Lisa Keskikuhna oli kuollut elokuun 11 päivänä viime vuotta pyysi hän tietoa mitä hakian on vielä tehtävä, että hänen holhottavansa tulisi saamaan testamenttiä hyväksensä nauttia, jonka kirjoitettua asiamies sai astua ulos, kunnes oikeudessa oli Päätetty:

Perintökaaren 18 luv. mukaan on hakija, saadaksensa testamentiä nauttia, velvollinen tästä päätöksestä antaa Lisa Keskikuhna vainajan likimmäisille perillisille todistettu ja kopioita, jotka sitten, yön ja vuoden kuluessa tehköön moitetta testamentiä vastaan, jos siihen syytä näkevät. Julistettiin ennen sanotulla ajalla ja paikalla.

Oikeuden puolesta. W.J. Lund.”

Wuonna 1872 Marraskuun 9 ja 11 päivinä toimitettiin Kuhnan talossa, Ilmajoella, kalunkirjoitus, arvio ja perinnönjako viime elokuun 11 päivänä kuolleen talon emännän Elisabeth Salomonintytär Kuhnan perästä. Vainajan jälkeen jäivät seuraavaiset perilliset, nimittäin leskimies, talokas Mikki Juhonpoika Kuhna sekä kymmenvuotias poika Juho ja viisivuotias tytär Maria Sofia, joidenka etua ja oikeutta valvomaan saapui toimituksen ajaksi enonsa, talokas Salomon Pohto, mutta sen perästä ottaa alaikäisten isä holhoustoimen vastaan.

Sitten kun leskimiehen oli käsketty pesän tavarat oikein edes-antamaan aljettiin toimitus seuraavassa järjestyksessä. *Kiinteässä omaisuudessa manttaali osuudeksi mainitaan 1 kokonainen ja 203/384 osamanttaalia eli melkein kahden manttaalin omaisuus. Tämä oli varmasti aivan kymmenen kärjessä Ilmajoen tilojen joukossa. Vauraimmaksi omistukseksi mainitaan vallesmannin Reiniuksen omistukset Seppälän ja Ollilan taloissa, joissa oli yli kaksi manttaalia.*

Kiintiä

½ manttaalia Kuhnan verotaloa n:o 3 Röyskölän kylästä, arvattiin 9.000.-

11/128 mnt Larvaröyskön verotaloa n:o 2 samassa kylässä arvo 2.000.-

13/49 mnt Hopiavuoren verotaloa n:o 11 Peltoniemen kylästä 4.000.-

19/96 mnt Jussilan verotaloa n:o 4 Palonkylässä 3.000.-

23/48 mnt Koskenkorvan verotaloa n:o 3 Kokkolan kylässä 6.000.-

Yhteensä 1 kokonaista ja 203/384 osa manttaalia
24.000.- (100.000 nykyeuroa)

Irtain omaisuus

kultaa

1. kaula käljy	60.-	
7. Sormusta á 5 mk	35.-	
1. pari korvarenkaita	3.-	98.-

hopiaa:

1. pikari	30.-	
1. Sokeri aski	60.-	
1. kerma astia	12.-	
15 isompaa lusikkaa	90.-	
9 vähempää samaa á 1,50	13,50	
1 isompi kauha	8.-	
1 patentti taskukello	30.-	
1 varistuslusikka	6.-	249,50

Kuparia, vaskia ja tinaa

1 isompi kahvipannu	4.-	
2 vähempää samaa	2.-	
1 kastrulli	1,30	
2. jalkapannua	3.-	
3. nappoa á 1.50	4,50	
6 kynttilänjalkaa á 0.50	3.-	
1. Huhmari ja 1 tratti	1,75	21,25

Pläkkiä

6 maito saavia á 3 mk	18.-	
1. Sihvilä	1.-	
2. laatikkoa á 25 p	0,50	
3 trattia á 10 p	0,30	19,80

Rautaa

3 rautakankia á 1.50	4,50	
1 puntari	2.-	
2. seinäpiilua	2,50	
10 kirvestä á 75 p	7,50	
1 Ojapiilu	1.-	
10 lapiota á 50 p	5.-	
10 kuokkaa	5.-	
3 kouru-kuokkaa 25 p	0,75	
5 tarikkoa á 30 p	1,50	
1 ploukkusaha	3.-	
1 hirsisaha	1.-	
3 käsi sahaa á 50 p	1,50	
1. voukkojen ora	0,75	
2 malkoan osaa á 40 p	0,80	
1 rautavintila orineen	2.-	
6 purasta á 10 p	0,60	
2 kohennusrautaa á 75 p	1,50	
1 rautakrooku	1.-	
1 hohtimet ja 6 vasaraa	2.-.	
1 parkka rauta	0,50	
18 viikatesta á 75 p	13,50	
15 sirppiä á 25 p	3,75	61,65

Klasia ja posliinia

1. karafiini	0,75	
12 juomaklasia á 25 p	3.-	
6 ryyppy klasia á 10 p	0,60	
1 soppa malja	1.-	
3 karottia á 25 p	0,75	
3 pilkkumia ´a20 p	0,60	
18 posliini talterikkia	0,60	
12 paria kahvikuppeja	2,40	
2 sokuriastia á 20 p	0,60	
2 mukia á 10 p	0,20	12,60

Huonekaluja

1 kaksikertainen piironki	30.-
2 yksinkertaista samaa	30.-
1 ruokakaappi	25.-
1 karmikaappi	5.-
1 pöytäkaappi	4.-
1 saranapöytä	3.-
6 pienempää pöytää	18.-
1 keinutuoli	4.-
6 rottinki ja pohjalavitsaa	12.-
18 lavitsoa á 75 p	13,50
12 samaa huonompaa	6.-

1 istumasohva	15.-	
3 makuusohvaa á 5 mk	15.-	
1 piippu hylly	2.-	
2 peiliä (isompi ja vähempi)	8.-	
2 repeteerikelloa kaappeineen	30.-	
1. seinäkello	15.-	
1 ilmamittari	2.-	237,50
Waatekalua		
9 silkki huivia á 6 mk	54.-	
2 silkkikaatia	2,50	
6 villa huivia á 1 mk 50 p	9.-	
7 samaa, vähempää á 75 p	5,25	
10 pumpulihuivia á 30 p	3.-	
1 turkki	20.-	
1 topattu takki	15.-	
2 samaa(huonompaa)	6.-	
4 tiipetti homeista	24.-	
5 villoista samaa á 2 mk	10.-	
4 pumpulista samaa 2 mk	10.-	
6 mekkoa á 1 mk	6.-	
12 paitaa á 50 p	6.-	
2 tiipetti kaatia á 75 p	1,50	
4 pumpulista samaa á 50 p	2.-	
Leskimiehen pitovaatteet	70.-	
Lesken sänky	30.-	
4 höyhen padjoa á 4 mk	16.-	
10 höyhen tyynyä á 1 mk	10.-	
2 rydinpää patjaa á 2 mk	4.-	
6 samaa tyynyä	3.-	
7 nahkavällyä	21.-	
2 makuu peittoa á 2 mk	4.-	
1 ryijy	10.-	
12 lakanaa á40 p	4,80	
8 käsipyyhettä á 10 p	0,80	341,85
Viljaa		
80 tynnyriä rukiita á 15 mk	1.200.-	
107 tynnyriä ohria á 10 mk	1.050.-	
100 tynnyriä kauroja á 6 mk	600.-	2.850.-
Eläimiä		
4 hevosta á 100 mk	400.-	
5 samaa á 50 mk	250.-	
17 lehmää á 30 mk	510.-	
10 hiehoa á 15 mk	150.-	
8 härkää á 15 mk	120.-	
5 vasikkaa á 5 mk	25.-	
27 lammasta á 2 mk 50 p	67,50	
2 isompaa sikaa á 20 mk	40.-	
2 vähempää samaa á 6 mk	12.-	1.574,50
Työ ja ajokalut		
1 jouttikeisi kori	6.-	
1 hoijakankori	6.-	
12 työkärryt á 8 mk	96.-	
8 kääntöauraa á 4 mk	32.-	
8 äjestä á 3 mk	24.-	
3 peitto-äjestä á 3 mk	9.-	
8 auraa á 50 p	4.-	
2 lohnaa á 6 mk	12.-	
8 rauta-antura työrekeä	32.-	
10 puu antura samaa	5.-	
1 rännäri silat	6.-	
11 silat á 4 mk	44.-	
1 mäki silat	2.-	
10 ränget ruomineen	5.-	
6 paria sivu aisoja	1,20	284,20
Keittoneuvoja ja ruoka astioita		
1 muuripata	5.-	
6 keittopataa á 1 mk 50 p	9.-	
2 jalka pannua á 75 p	1,50	
2 valettua paistinpannua	1,50	
5 pellistä samaa á 50 p	2,50	
12 kruusivatia á 10 p	1,20	
6 puu samaa á 10 p	0,60	21,30
Kirjoja		
1 postilla(nohrborgin)	1,50	
1 uusi testamentti	0,50	
1 lasten postilla	1,50	
3 virsikirjaa á 25 p	0,75	
joukko pieniä kirjoja	1,00	5,95
K**aikenlaista**		
5 piippua á 75 p	3,75	
4 tarjotinta á 50 p	2.-	
1 kahvipohdin	0,40	
1 kahvi mylly	1.-	
2 kangas aseet	2.-	
1 kertomylly	3.-	
2 tuulipohdinta á 15 mk	30.-	

12 koidesta á 25 p	3.-	
3 niidet á 50 p	1,50	
2 rukkia á 1 mk 50 p	3.-	
12 to villoja á 1mk50 p	9.-	
4 lampaan nahkaa á 40 p	1,60	
3 vasikan samaa	3.-	
3 eläimen vuotaa á 8 mk	24.-	
valmistettua nahkaa	3,-	
20 säkkiä á 50 p	10.-	
3 paria karstoja á 25 p	0,75	
7 tynnyri puuta á 30 p	2,10	
3 sorvi höylää á 35 p	1,50	
joukko pieniä höyliä	0,75	105,95
Koppakaari	20.-	
1/3 osa Pukarankosken jauho myllystä		
Koskenkorvan talon maalla Kokkolan		
kylässä	200.-	
Kaikki tavara	**30.103,35**	

Lyhennys maksettavia

1/8 osa prosenttia seurakunnan vaivaisille	37,63
1/8 osa prosenttia läänin sairashuoneelle	24,27
Kihlakunnan arkistoon antamisesta	4.-
Kartan lunastus samaan asiaan	11,40
Toimitusmiehen palkka ja lunastus tämän kirjan kahdesta kappaleesta	20.-
Arviomiesten palkat ym.	10.-

Velkoja

Suomenmaan Hypoteekki-yhtiölle ¼ osa manttaaliin Taloon kiinnitetty velka,josta oli 1.8.1872 jäljellä 5.360,69
3 kk ja 10 pv korko 6.000 mk:sta 100.- 5.460,69
Talokas Taneli Nikkolan lasten holhousasiasta, jota virkaa leskimies toimittaa ja kirjat osoittavat nykyään 1.631,66
Maakauppias Pihlmanille velkakirjalla 2.188.-
Talokas Salomon Pirilälle 23/48 osaa manttaaliin Koskenkorvan taloa kiinnitetty velka kasvoneen 1.310.-

velat yhteensä **10.687,65**
Jäännös **19.413,70**

Asianomaiset perilliset ryhtyivät nyt jakamaan kuolinpesää, josta sitten jättävät lain vahvistettavaksi seuraavan esityksen:

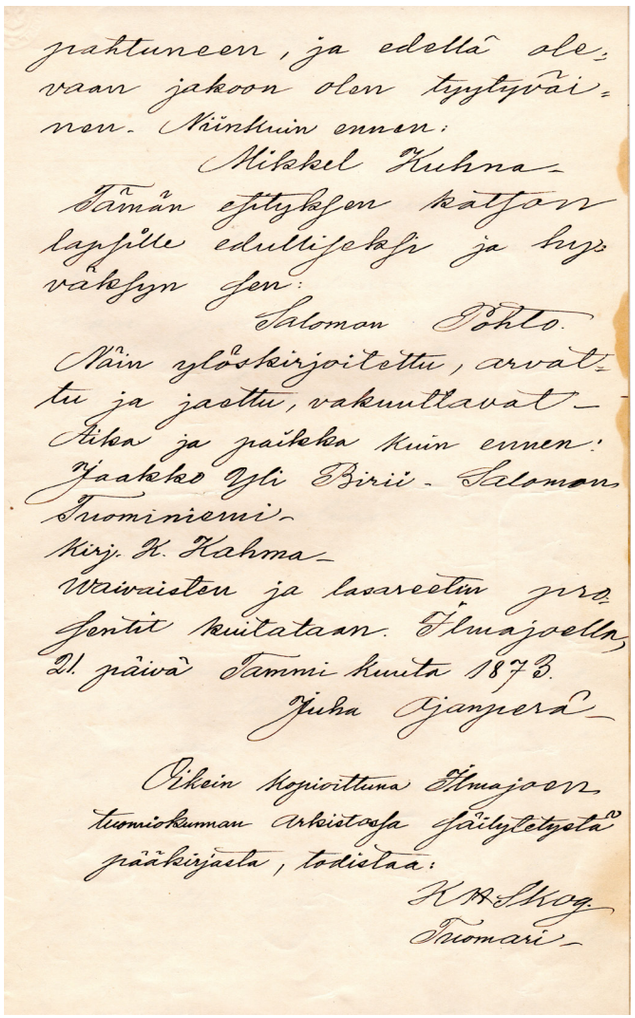
Leskimies saa kaikkiansa:

a) Kiinteästä: Kuhna ½ manttaalia	9.000.-
Hopiavuori 13/48 manttaalia	4.000.-
Jussilan 19/96 manttaalia	3.000.-
b) irtaimistosta kaikki edellä luetellut tavarat	6.103,35
	22.103,35

Yhteensä 31/32 osaa manttaalia.

Lapset saavat äitin perinnöksi:

Kiinteästä: Ladvaryöyskön 11/128 manttaalia	2.000.-
Koskenkorva 23/48 manttaalia	6.000.-
(26.000 euroa)	8.000.-
Yhteensä 217/ 384 manttaalia ylijäämä	**30.103,35**

Pesän lyhennyssummaa vastaa ja maksaa leskimies Mikko Kuhna yksinään, jonka vuoksi lasten kiintiä omat ovat velattomia ja kun leskimies vastakin tulee hoitamaan lastensa tiloja niin hänen pitää oleman edes vastauksessa arvossa, jota paitsi hän niistä maksaa lasten holhous kassaan 8000: sta markasta 5 % vuosi kasvun 400:lla markalla, kunnes talot voidaan lasten hyödyksi edullisemmasti käyttää. Kuolinpesän edes annan ja vakuutan rehellisesti tapahtuneen ja edellä olevaan jakoon olen tyytyväinen Niin kuin ennen.

Mikkel Kuhna

Elämä jatkuu Yli-Kuhnalassa entistä rataa:

Mikko Kuhna osti 5/180 manttaalin osuuden Latva-Nikkolan talosta Kurikan Koiviston kylästä 11.1.1873 550 mk hintaan ja eläkettä vastaan.

27.8.1875 Mikko Kuhna ostaa Matti Wälimäeltä 4 1/3 tynnyriä kytömaata Yli-Sihtolan maalta sadalla markalla, jolla maksettiin myyjän velkaa Jenbergille 74 mk ja 6 p ja lopulla kuitattiin myyjän velkaa ostajalle.

9.2. 1876 Mikko Kuhna myy toisen lapsille jaossa tulleesta tilasta: Perukirjassa arvo 2.000 mk nyt myytäessä 6.000 mk (nykyeuroissa 8.700 eurosta 24.000 euroon!)

”Kauppakirja

Tämän kautta myön minä Mikkel Juhon poika Keskikuhna omistamani, ja ala-ikäisten lasteni holhojana niin kun heille äitivainajansa perinnöksi kirjoitetun Latva Röyskölän (11/128) yksitoista sata kaksikymmentäkahdeksanosaa manttaalin perintötalon, Nº2 Röyskölän kylassä ja Ilmajoen emäseurakunnassa, Samuel Tuomaan poika Fossille ja hänen vaimolleen Helviiki Serafia Salmonin tyttärelle välillämme suostutusta kuuden tuhannen (6,000) markan suuruisesta kauppasummasta, josta maksetaan nyt kohta tuhat kaksisataa (1,200) markkaa ja loppu neljä tuhatta kahdeksansataa (4,800) markkaa ensi toukokuun 5 päivänä, ynnä 6 % koron kanssa.

Ostaja saa nyt kohta talon omaan haltuunsa siinä tilassa, kun se nyt on kaikkine tiluksineen ja etuisuuksineen, mutta minä maksan nyt kohta maksettavaksi lankeavan kruunun – ja vielä ensi kesänä kunnan veron, jonka jälkeen ostajan tulee itse vastata kaikista talosta menevistä maksuista ja ulosteoista.

Tähän kauppaan olemme molemmin puolin tyytyväiset ja velvoitamme itsemme sen täyttämiseen, joka vakuutetaan Ilmajoella, Helmikuun 9 päivä 1876.

Mikkel Kuhna — Samuel Fossi

Todistavat:(J. Wuorinen) kirjottaja — Anders Tikkaoja suutari

Ja käräjäoikeus vahvistaa kaupan:

Utdrag ur protokollet, fårdt vid lagtima höste tinget i Ilmola…

Den 6. November .*§165 §498*

Toisella puolella seisova kauppasumma kuusi tuhatta (6.000) markka on maksettu kaikki, Toukokuun 1.päivänä 1876. kuittaa M: Kuhna omalla kärellä. Todistaa Maria Uitto. Susanna Keteelä (nimimerkki). KASKOG”

Tilaosuus oli ostettu 1863 ehkä 2.800 -3.000 mk hintaan (perukirja arvo oli 2.000 mk, myös Koskenkorvakin ostettiin 8.000 markalla ja merkittiin perukirjaan 6.000 mk arvosta), joten arvo oli noussut melkoisesti. Kuvaa ehkä tilan kunnon parantumista, mutta myös talouden vahvistumista ja tilojen hintojen nousua. 1

Määrättiin käräjillä 7.3.1877 ettei Mikki Juhonpoika Kuhan omistaman tilan Jussila 19/96 osa manttaalia talosta no 4 saa hakata laittomasti puuta 60 mk sakon uhalla. Koska tämä osuus oli ostettu ei selvinnyt, mutta mainitaan perukirjassa eli ehkä 1870.

Keski-Kuhna ja Yli-Kuhna asukkaat yhdessä 1868–1877 Rippikirjassa

	Födelse		Kommen ifrån	An-märk-ningar	Afgått
yli Kuhna 3/8 + 1/8	År och datum	Ort.			
Bonden					
Mickel Johans-son	18 5/3 37	Hopiavuori	Gla B 904		
Hru Lisa Salo-mosdr	6/11 40	Pohto	Do		död 11/VIII 72
Son Johan	25/12 61	Hopiavuori	Do		
Dr Maria Sofia	27/3 67	Do	Do		
Son Mikael	15/3 71	Kuhna			död 12/8 1871
Dr Mathilda Elisabeth	15/3 71	Kuhna			död 25/7 1871

Edellisellä jaksolla syntynyt Salomon (22.4.65) joka kuolee 17.12.1866 puuttuu tästä, mutta suuri tragedia 15.3.71 syntyneiden kaksosten kuolema 5 kk vanhoina vajaan kolmen viikon välein oli varmasti raskas kokemus ja Liisa kuolee vain reilu vuosi tämän jälkeen.

Mikko Kuhna hoitaa Koskenkorvan tilaa 1879

Torppari sopimus 19.5.1879

Otettiin torppariksi Koskenkorvan taloon Juha Matinpojan ja vaimonsa Susanna Matintyttären mettä saraan Larvapäähän. Molempien elinajaksi kuin myös 50 vuodeksi.

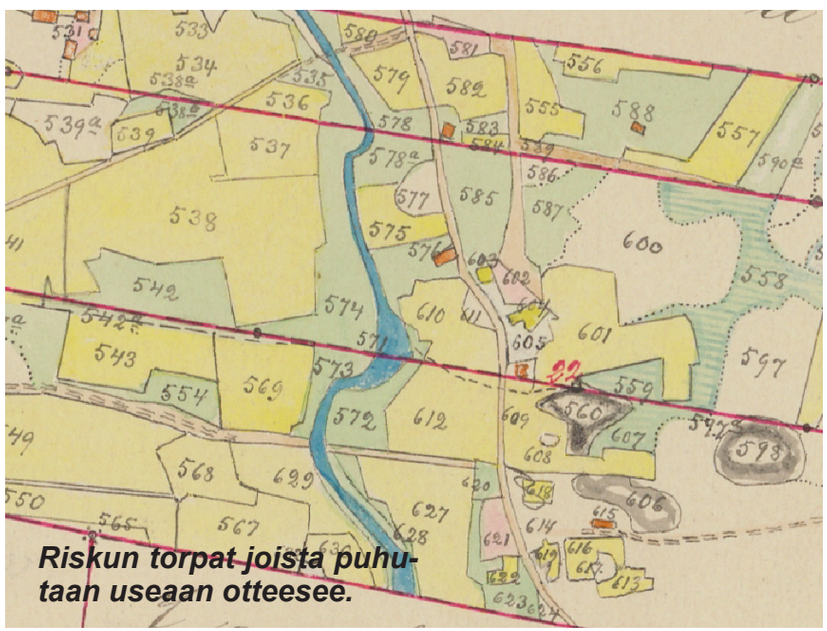
Mettä saraan larvapäästä täyreltä saraan leveyttä päälinjasta

alkain Rannon rajaa myötä yksi sata viisikolmatta syltä ja Kankaanalustan torpan rajaa yksisata seittemänkymmentä syltä.

Mikko Kuhna vihitään toiseen avioliittoon Maria Kaupin kanssa (Laihialta) Syntynyt 6.6.1860. Maria oli 23 vuotta miestään nuorempi. Hän on vain vuoden vanhempi kuin Juho. Avioliitosta lapset: Saimi ja Eero Vieressä kuva kieseistä, joilla nuorikko haettiin Laihialta. Pyörät ovat jo hävinneet.

Sopimus 15.11.1880
Torppari Iisakki Riskun kanssa metsänkäytöstä Uhverin takaa Tuomiluomasta alkaen saa torppari metsää viljellä omaksi edukseen mutta ei pienintäkään osaa myydä.

Riskun torpat joista puhutaan useaan otteesee.

Käräjillä 11.5.1881
Mikko haastaa torpparinpojan Juha Heikinpoika Lustilan velkomusasiassa, mutta kumpikaan ei tullut paikalle, joten juttu raukeaa.

Rippikirjat 1878–1887

N 5	Födelse: Synty		Kommen ifrån.	An-märk-ningar.	Afgått.
Yli Kuhna 5/8	År och da-tum. Aika.	Ort. Paik-ka.	Paikka, josta tuli.	Mainit-tavia	Lähtö.
Talollinen, leski					
Mikaeli Juhanp.	18 5/3 37	Hopiav.	Vk 860		
W Maria Tuomaant.	6/6 60	Laihia	Laihia 79		
P. Juha	25/12 61	I:joki	D		fl 156 1885
T. Maria Sofia	27/3 67	D	D		
Hilda Irene	25/12 1879	d			Kuoli 10/7 80
P. Walle Ilmari	4/1 82	d			Kuoli 15/7 82
Saimi Irene	27/4 82	Kuhna			
P. Eero Eliel	5/3 87	”			

Myös toisessa avioliitossa neljästä lapsesta kaksi ensimmäistä kuolee puolen vuoden iässä. Ensimmäisen avioliiton viidestä lapsesta kuolee kolme, joten lapsikuolleisuus Mikon perheissä oli huomattavasti tavallista korkeampi. Syyt eivät selvinneet.

Yli-Kuhnalassa oli tällä rippijaksolla mm:
9 torpparia, 17 itsellistä, 4 renkiä (monin osin todettiin: renkejä ja piikoja ei kopioitu), eläkemiehiä 2, joista toinen tilan entinen omistaja, joka sai tilan Mikolle myydessään eläkeoikeuden, vaikka Antti Jaakko Kuhna ei pystynyt laillisesti itselleen konkurssihuutokaupassa eläkettä edustamaan. Kirjoilla oli myös kyläkoulun opettaja ja oppipoika Frans Ranta, josta tuli aikanaan Yli-Könnin torppari, joka lunasti sen itselleen ja laajensi tilaansa mm. Yli-Könnin huutokaupassa 1907.

Tämän kymmenen vuoden aikana rippikirjassa mainitaan yli 260 nimeä, jotka ovat olleet talon kirjoilla, torppareina, työntekijöinä ja heidän perheenjäseninään.

Elämää ja sopimuksia

Alla nimitetyt ovat metsäviljelys asiasta sopineet seuraavalla tavalla, että Isakki Risku saapi mettää viljellä (vainionsa) takaa (Uhverihin) päin entisten yli Kuhnalaan kahren (saraan) (kallasaraan) levyä, Tuomiluomasta alkain (ladvalahan) päin, yli Riskun rajaa mitaten yksi tuhat ja yksi sata kyynärää, jota metsää yllä nimitetty torppari saa vilijellä niin kauan kuin hänen torppansa kontrahti kestää, mutta ei pienintäkänä pois myirä, mutta muihin metsä maihin Kuhnalan maalla ei ole yllä nimitetyllä oikeutta, ilman isännän suostumata. Joka näin Taloon torpparin välillä (sovinnollisesti) suastutahan. Ilmajoella Marraskuun 15 päivä vuanna 1880.

Mikko Kuhna Isäntä

yllä nimitettyhyn sopimuksehen olen minä kaikin puolin tyytyväinen Torppari Isakki Risku (puumerkki)

Todistavat Salomon Yli Risku ja vaimmo Loviisa

kirijoitti sama

Trenki Kaarlo Krönholmin ottoja 1886 ja 1887

Pestiraha oli 10 mk ja erilaisia ottoja rahana, tupakkana, viljoina yhteensä talven aikana ja toukokuun 15 pv mennessä 40.20 Smk.

Työsuoritukset: Talven aikana talon töissä 9 viikkoa ja 2 päivää, josta maksettu 38,20 Smk. 4 viikosta maksettu 1 markka päivältä tekee 24 Smk. Palkat yhteensä 63 Smk.

Piika Sanna Hietikon ottoja samoilta vuosilta:

Pestiraha oli 10 mk ja ottoja 1–5 mk merkitty pieniin tarpeisiin, vaatteisiin, kenkiin ja apteekkiin ja myös vaivaiskassaan yhteensä 30.50 Smk.

Palkkalaskelmissa oli: ohraa leikannut 26 pystylyhdettä 1.30, kauraa leikannut 276 12,00, laivanpääs leikannut 10 päivää 8,00, 8 viikkua töissä 32,00, Heinä ja leikkoo ajalta 15,00, talven ajalta 28,00, 9 viikolta 2 pv 38,20 ja 4 viikolta 24,00. Ansiot yhteensä 148,50 Smk

Joulukuun 1. päivänä vuonna 1887.

Mikki oli käräjillä alaikäisen tyttärensä Maria Sofian puolesta: ”Antoi Oikeuteen kauppakirjan viime Marraskuun 26 päivältä; jonka kautta hakija Mikko Kuhna mainitun tyttärensä holhoojana oli myynyt tyttären äitinsä jälkeen perityt kaksikymmentäkolme - yhdeksänkymmentäkuudennetta osaa (23/96) manttaalia Koskenkorvan perintötalosta Nº3 sanotun pitäjän Kokkolan kylässä, pojallensa Juho Mikonpoika Kuhnalle eli Koskenkorvalle sovittua kauppahintaa vastaan, viisituhatta markkaa; ja pyysi Mikki Kuhnan asiamies että Kihlakunnanoikeus hyväksyisi mainitun talokaupan, joka Kuhnan mielestä oli tyttärellensä hyödyllinen.”

Lisäksi annettiin perukirja ja perinnönjakokirja. Hanketta puolsi: ”Ilmoittaen asiamies myös, että Maria Sofia Kuhnan likimmäiset sukulaiset, hänen enonsa, Talokas Salomoni Pohto, ja tätivainajan mies Talokas Iisakki Antinpoika Hannuksela myös olivat suostuneet sanottuun talonkauppaan seuraavasti: Yllä sanotun kaupan katsomma me alla nimitetyt (erellä) mainitun Maria Kuhnan lähimmäisinä sukulaisina kohtuulliseksi ja hyväksymmä sen kaikin puolin.

Kauppakirja ja asiasta enemmän luvussa 3 Juhon nuoruus.

Lokakuun 24.päivänä 1889.Käräjillä Kurikan Koiviston kylässä. Mikki vaati ensin korvausta heinistä, joiden määrästä oli kiistaa. Hävisi jutun.

Päätös:

Kihlakunnanoikeus on tutkinut tämän asian; ja koskei kantaja ole laillisesti näyttänyt toteen, että vastaaja olisi ostanut häneltä enemmän heiniä, kun hän on tunnustanut ja maksanut, sen tähden kihlakunnanoikeus harkitsee oikeaksi kumota kanteen ja, syystä että vastaajalla tänä päivänä on ollut muitakin asioita, joissa hän on kantajana, kuitata kulut asiallisten kesken. Sen ohessa velvoitetaan kantaja maksamaan toristajallensa Jaakko Ylinikkolalle, joka on toristajan palkkiota pyytänyt, kymmenen markkaa, johon vielä lisätään tämän pöytäkirjan ja päätöksen tarpeellisen lyhennysotteen lunastus sekä kaikki muut ulosottoa seuraavat kustannukset, ellei suosiollinen maksu vaarittaessa tapahru.

Julistettiin. Paikka ja aika ennen mainitut.

Vaasan läänin Kuvernöörin Viraston päätös Kauppias Alfred Carlströmin, Nikolain kaupungista, täällä tekemään hakemukseen, että talokkaat Antti Antila nuorempi, velallisena, sekä Mikko Kuhna ja Walentin Alapirilä, takaajana, kaikki Ilmajoen pitäjästä , velvoitettaisiin, velka ja takauskirjan mukaan 15.päivältä Huhtikuuta 1893 hakijalle heti maksamaan kuusisataa kahdeksankymmentä yhdeksän markkaa korkoineen; minkä ohessa hakija on anonut palkkiota hakemuskustannuksistansa;

ollen sanottu velka ja takauskirja, todistettuna jäljennöksenä hakemukseen liitettynä, näin kuuluva:

”Jäljennös Herra A. Carlströmille maksaa allekirjoittanut vaadittaessa summan kuusisataa kahdeksankymmentä yhdeksän (689) Suomen markkaa ynnä korkoa kuusi sadalta vuodessa arvo saatu ja vakuutetaan Ilmajoella 15.päi. Huhtik. 1893. Mainittu velka, on syntynyt tukki kaupan kautta. Sanoo 689. Suom. mark. 6 %. Antti Antila kirj. sama.

Yllä olevaa velkaa ynnä korkoa takaavat allekirjoittaneet yksi kaikkein ja kaikki yhden edestä niin kuin omaa velkaa; aika ennen.

Mikko Kuhna. Walentin Alapirilä

Todistavat:

J. Lauronen Maria Rinta-Loppi

Ylioppilas Itsellinen Ylikuhnalassa (nimimerkki)

Jäljennöksen oikeaksi sekä että päävelkakirja, on varmistettu 60. pennin karttamerkillä, todistavat:

I.W. Hasenblatt A .Borström

ja ovat tämän hakemukseen johdosta, välipäätöksellä 9.päivältä tätä kuuta, vastaajat olleet velvoitetut ennen kahden viikon kuluttua osanosaamisestansa tänne antamaan kirjallisen selityksen asiaan, jos tahtoivat tätä etua nauttia, jonka jälkeen hakija on täällä todeksi näyttänyt, että 14. päivänä samaa kuuta on vastaajille annettu jäljennös asiakirjoista, jotka hakija on takaisin jättänyt; mutta vastaajat eivät ole selitystä antaneet: Annettu Vaasan Lääninkansliassa 28 päivänä helmikuuta 1894.

Kuvernöörin Virasto on huolimatta vastaajain poissa olosta, ottanut tämän asian tutkittavaksi ja koska hakijan kysymyksen alainen velkomus perustuu selvään, vaadittaessa maksettavaan velka- ja takauskirjaan eivätkä vastaajatkaan ole sen oikeanperäisyyttä kieltäneet; sen tähden ja K. K:n 9 ja 10. sekä U. K:n 4 luvun nojalla velvoitetaan vastaajat Antti Antila sekä Mikko Kuhna ja Walentin Alapirilä, joko yhteisesti tahi yksin se heistä jolla varaa on, alkuperäistä velkakirjaa vastaan, kuitattuna, hakija Alfred Carlströmille heti maksamaan vaaditut kuusisataa kahdeksankymmentä yhdeksän markkaa korkoineen kuusi sadalta vuodessa 15. päivästä Huhtikuuta 1893, kunnes täysi maksu tapahtuu; joita paitsi vastaajain tulee kahdellakymmenellä kahdeksalla markalla palkita hakijan velkomuskustannukset asiassa.

Käräjäoikeuden päätös 24.10.1889

Mikki Juhonpoika Kuhnan oli Eliel Rosengreni haastanut käräjille maksamattomista heinistä. Riitaa oli heinien määrästä ja todisteista huolimatta oikeus katsoi, että Mikki on maksanut niistä heinistä, jotka sai ja siis voitti jutun.

Trenki Matti Kuusiston ottoja 1891–1892

Otot kuvaa hyvin rengin elämää, joka oli naimisissa ja joilla oli lapsia. Kun jonnekin mentiin rahaa tarvittiin. Tupakkia ostettiin, mutta viinasta ei puhuta. Rahaa meni vaatteisiin ja rihkamaan, joista kirjauksista tulee esille Mikko Kuhnan asenteet ja uskonnollisuus, mutta myös huumorintaju.

Pestiraha		10,00 Smk
1.11	rahaa	5,00
13.11	rahaa	5,00
12.11	olkia 10 lyhdestä	1,00
6.12	rahaa, asemalle meni	1,00
	puoli tynnyriä rukiita	12,50
	Waasas rahaa	5,00
	Setulle velkaa	2,40
	ristiäispäivänä	2,00
13.1.92	tupakkirahaa nälkään	1,25
31.1	rahaa akalle	2,00
13.2	rahaa savenajoon	2,00
1.3	ahaa tupakkiin	1,00
	50 litraa rukiita	8,80
27.3	Flikan atastiin (?)	1,00
13.4	rahaa kesävaatteeseen	5,00
23.4	maksoin Hakalan velan	20,50
26.4	tupakkarahaa	1,00
1.5	aatteen laittoon	5,00
21.5	rahaa tupakkaan	1,00
7.6.	rahaa tupakkaan	1,00
9.7	suvitakin laittoon	5,00
20.7	rihkamaan menny	5,00
6.8	rahaa kainastoolle	2,00
17.8	kainastoolle menny	0,50
	rukiita 5 kappaa	4,00
	rahaa sysiin	1,00
	karvariin	2,00
Yhteensä		116,60 Smk (520 nykyeuroa)

Arpajaiset

Kansanjuhlan ja **Näytelmäin** kera pidetään **Ilmajoella Kuhnalan talossa sunnuntaina t. k:n 21 p:nä** kansanopiston ja seurahuoneen hyväksi.

Ohjelmassa: puheita, soittoa, laulua, lausuntoa ja tanssia.

Näytetään:

„Maaherra“

ja

„Hardangerin harjulla“.

Alkaa klo 4 j. pp

1250 **Juhlatoimikunta.**

Yli-Kuhnalassa oli useita juhlia 1890-luvulla. Myöhemmin juhlapaikaksi muuttui Ala-Antila, josta oli ulkojuhlien jälkeen helppo siirtyä sisätiloihin seurahuoneelle. Siitä ilmoitus myöhemmin. Juhon siirtyminen Ilmajoen nuorisojoukosta Koskenkorvalle saattoi myös vaikuttaa siirtoon, sillä isä Mikko oli varmasti juhlien suhteen melko vanhakantainen ja tiukka raittius- ja uskonnollisuusasenne saattoivat olla nuorisolle liikaa? Ja Eero oli vasta 5-vuotias.

Käräjäoikeuden päätös 17.11.1892

Mikko haastetaan torppari Herman Mäkelän 300 mk velan takaajana maksumieheksi ja hakijana on talokkaan poika Matti Rajala, jolle alkuperäinen velkoja Talokas Ala-Jussila oli velan siirtänyt 1.8.1891.

Takausteksti: Yllä seisovan summan ja kasvon edestä menemme lailliseen takaukseen yksi molempain ja molemmat yhden edestä. Ilmajoella 3 p. Maaliskuuta 1890 Mikko Yli-Kuhna omakätisesti, Matti Suinu, Korven torppari.

Kauppakirja 6.3.1893

Mikko Kuhna myy Jaakko Kuusiselle Jussilan verotalosta no 4 ns. Huhtavainion, joka sijaitsee Huhta-Kahman talon kohdalla kylän tien eteläpuolella 1 ha 93 aaria. Alueesta on piirretty kartta. Kauppahinta 1.000 suomen markkaa.

Ostaja saa suojata niityn talon metsästä otettavilla 50 aidaksella ja 50 seipäällä. Alueesta maksetaan talolle 8 mk veroa vuosittain.

Velan takaaja 15.4.1893

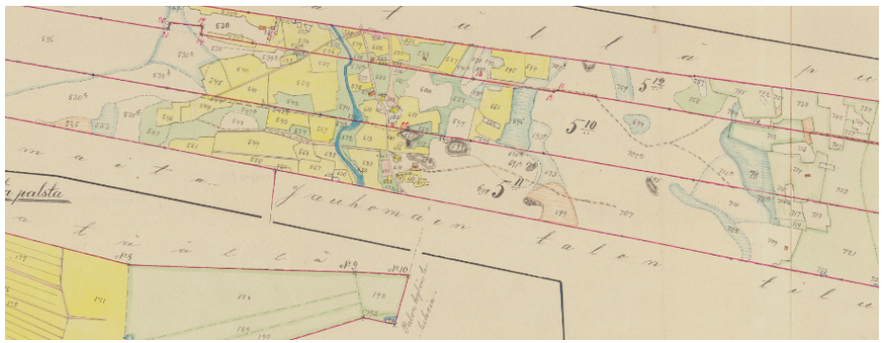
Mikko Kuhna ja Walentin Alapiri takaavat Antti Antilaa (nuorempi) joka otti tukkikauppoihin velkaa 689 mk Kauppias Alfred Carlströmiltä, kuten edellä kerrottiin.

Kuvernöörin päätöksellä no 751 vuonna 1894 maksuun pannaan velka velallista ja takaajia vastaan, jotka ovat taanneet lainaa kuin omaa velkaansa. Koko pääoma ja 6 % korko 15.4.1893 alkaen, joten lainaa ei ollut lainkaan hoidettu.

Tilusvaihto 18.4.1893

Mikko Kuhna ja Hermanni Ladva-Jussila tekevät tilusvaihdon: Mikko luovuttaa Jussilan taloon kuuluvan Seinänsuun alimmaisen luhtasaran 2,36 ha, Kivikydön kujanvieri saraan 1.32 ha.

Hermanni luovuttaa Jussilan taloon kuuluvan Ämmälän ulko-maatilukset kaikkineen kuten pelto, luhta, kytö, metsä ja nevamaineen, jotka maat nykyään ovat torppari Iisakki Rajalan

hallussa.

Kauppakirja 20.4.1893

Mikko myy 5/8 osa manttaalin tilasta Kuhna 1/14 osaa manttaalia Lautamies Salomoni Haapalalle ja vaimollensa Loviisa Juhon tyttärelle 5.000 mk kauppahinnalla velkakirjaa vastaan.

Marjookydön laskusta ladvaan päin Ala-Kuhnalan talon rajaa vastaan 2/5 osaa saranleveydeltä päälinjaan saakka. Tähän sisältyy myöskin Yli-Riskun torpan tilukset rakennuksineen, jotka tulevat ostajalle, kun torpan oikeus on loppunut.

Ostajat saavat myös Seinäjoen luhtaa 5 ha Latomäen talon rajalta. ja Uhverin nevasta Pitkänmäen laskun ladvan puolelta 22 m leviältä alaspäin 0,5 ha.

Ostaja vastaa yleisestä teistä osan mukaan ja Palonkylän metsätiestä 1/10 osan myyjän osuudesta ja muista maksuista 1.10. alkaen.

Halkomisessa 1906 tästä kaupasta muodostetaan tila, jon-

ka yhteispinta-ala on 70.4 ha, josta peltoa 6.96 ha, niittyä 7.57 (josta siis 5 ha Seinäjoen luhdalla), viljelyskelpoista maata 4.36 ha ja metsää 34.4 ha. Melkoinen pala siis myytiin 5.000 mk. Omalle pojalle Juholle samalla hinnalla myydään 5.5 ha.

Kauppakirja 22.4.1893

Mikko Kuhna myy omistamastaan 19/192 osaa manttaalia Jussilan talosta no 4 Ilmajoen kunnan Palon kylässä 19/576 osaa manttaalia (kolmasosan omistuksestaan) torppari Iisakki Hermanninpoika Rajalalle ja vaimollensa Susanna Salomonin tyttärelle 1.800 markan hinnalla.

Tämä talo-osuus sijaitsi Ämmälän ulkosaralla, josta Mikolle kuului puolet koko Jussilan numerosta ja sieltä löytyvät pellot, luhdat, kydöt ja metsämaat ja torpan huoneet.

Näiden kahden kaupan perusteella arvioisin, että Jussilan osuus, jonka Mikko omisti, oli kokonaisuudessaan n 12 ha, josta siis Rajalan alueeksi n. 3.5 ha, johon pinta-alaan mahtuivat kaikki nuo mainitut alueet?

Myöhemmin ilmenee, ettei Mikon osuuteen kuulu ½ Ämmälän osuudesta vaan ainakin ¼ osa sitä sarkaa on jaossa langennut muille talo-osuuksille.

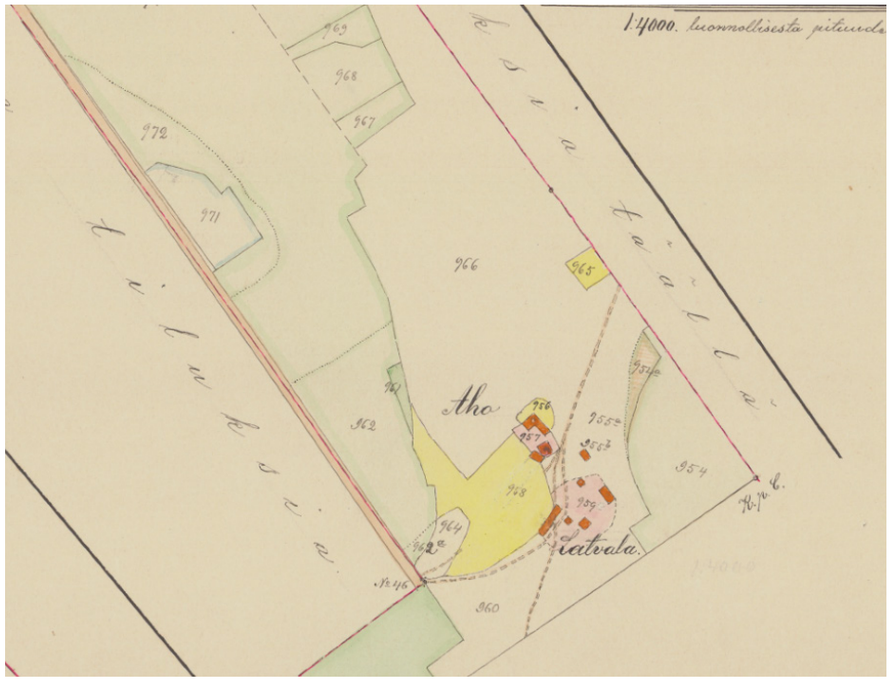
Iisakki Rajala vaatii korvausta tuhat markkaa tai vastaavaa määrä maata toisaalta. Asiaa riidellään käräjillä 1897 ja 1898 ja vielä lykätään lisäselvityksin 1899 talvikäräjiin, jotta selviäisi paljonko Ämmälän sarasta kuului koko Jussilan numeroon ja paljonko Mikko siitä hallitsi. 8.12.1899. Hovioikeus palauttaa asian käräjäoikeudelle ja neuvoo osapuolia mittaamaan syntynyt vahinko ja sitten asia uudelleen käsittelemään.

Kihlakunnan oikeuden päätös 16.5.1893

Käsitellään Kaarlo Lannen perimän velan, jossa velallisena on Salmon Jaakonpoika Jussilan talokas, määrältään 1.500 mk kiinnittämistä Jussilan talon 19/288 osaan manttaalia Jussilan taloon no 4 Ilmajoen kunnan Palonkylässä. Kiinnitys vahvistettiin 1.12.1893

Kauppakirja 22.4.1893

Mikko Kuhna myy omistamastaan 5/8 osaa Kuhnan taloa Jaakko Hermaninpoika Huhta-Kahmalle ja vaimollensa Hedviiki Juhon tyttärelle 1/14 osaa manttaalia 5.000 mk hinnalla. Kauppa-

hinta maksetaan velkakirjalla.

Talo-osuus käsittää Pajuluoman saraan, joka sijaitsee Ala-Kuhnan ja Mäki-Kuhnan talojen sarkain välissä, jota myöskin nimitetään Surennevan saraaksi. Ostajat saavat kaikki pellot, niityt, kydön ja mettä ja nevamaat sekä Pajuluoman torpan huoneet kaikki ja Kallioniemen torpan kartanosta riihirati, sauna, talli, liiveri ja lato. Ostaja vastaa leski Kreeta Pajuluomalle menevästä eläkkeestä.

Kauppakirja 27.1.1894 Jussilan talo-osuudesta Mikko Kuhna myy 95/576 osa manttaalin tilastaan Ladva-Jussila no 4 Ilmajoki Palonkylä, viisi -kahdeksanviidettä (5/48) osaa manttaalin talo-osuuden Hermanni Salomoni Juhonpoika Hakolalle ja vaimollensa Heleena Iisakin tyttärelle 4.000 mk kauppahinnalla. 1.500 mk heti ja 2.500 mk velkakirjalla.

Kauppaan kuuluu: Pojanluoman torpan kartano, sekä ne huoneet mitä myyjän osalle kuuluu Huhtasen torpasta.

Kaikki kotometsäsaraan ladvapään päälinjasta rintaanpäin Lähteennevaan asti sekä puolen Lähteennevasta. Ulkometsäsaraan Luhtaa Harian pikkusaraan Neironsuun ja Seinäjoen luhdan.

Kauppakirja 1.7.1895

Viitataan samana päivänä tehtyyn Lakso 37/192 manttaalin verotalon no 3 Laihian pitäjän Käyppälän kylässä ja tarkennetaan mitkä rakennukset kuuluu kullekin.

Myyjänä Susanna Matintytär Wiiki, ostajana Mikko ja Maria Kuhna.

Myyjälle tulee yksi talli, yksi kaksipesäinen aitta hajallansa oleva navetta ja tunkion korvalla oleva lato.

Ostajat saavat myyjälle jääneen osan Lakson tilan kartanosta yhden tallin ja aitan. Rakennukset on siirrettävä omalle maalle ensi tulevan Pyhäinpäivään mennessä.

Kauppa liittyy Marian kotitilaongelmien selvittelyyn.

Kauppakirja, jolla Mikko Kuhna myy osuutensa Hopiavuoreen 25.4.1896

5/24 osa manttaalia perintötaloon no 11 Ilmajoen kunnan Peltoniemen kylässä. (Osuus mainittu Liisa Kuhnan perukirjassa. 13/49 suuruisena ja 4.000 mk arvoisena, mutta Mikko on varmasti perinyt veljiensä ja siskojensa osuuksia myöhemmin)

Ostajana veljenpoika Edvard (Eetu) Mikael Hopiavuori ja vastatulevalle vaimollensa (nimeä ei mainita, vihitään Fiinan kanssa vasta 6.5.97) 8.000 mk kauppahinnalla. 1.000 mk heti ja 7.000 velkakirjalla 6 % korko lyhennysvapaata 5 vuotta. Korko vuosittain.

Myyjä jättää itselleen Tuomiluoman lännen puolelta kaikki mettät, mitä on Palonkylään menevän talvitien pohjoispuolella 9 vuoden ajaksi, jolloin maa ja siinä oleva mettä jäävät ostajalle. Tästä metsästä löytyy mainintoja tilan tuskaisen lopun selvittelyissä mm Marian kirjeissä Kangasalalta.

Kihlakunnan oikeuden päätös 16.2.1897

Mikko haastaa syöttövahingon korvauksesta käräjille kansakoulun tarkastaja filosofian maisteri Kaarlo Valdemar Forsmanin.

1800-luvun jälkipuoliskolla maanviljelysharrastus levisi kaikkiin kansalaispiireihin, ja tiloja ostivat myös muut kuin maanviljelijät, kuten värjärikauppias Johan Pihlman ja kauppiaat kun I Udelius omisti Kahman tilaa, J Lindqvist Ojalaa ja Liisa Lindqvist Luhtalaa ja kansakouluntarkastaja K.W. Forsman ”Kuhnalan rehtori” viljeli innokkaasti Ala-Kuhnalan maita etäisimpiä kytömaita myöten, kuten Ilmajoen historia ylistää.

Kesällä 1895 Forsmanin hevoset ja lehmät olivat tunkeutuneet Kaaro-nimiseen vainioon ja aiheuttaneet syömällä ja polkemalla kuuden kauratynnyrin vahingon. Ja 1896 saman herran hevoset olivat taas samalla vainiolla ja aiheuttaneet 1,5 tynnyrin vahingon.

Ensimmäinen vahinko todettiin vanhentuneeksi ja toisen vahingon 6 todistajaa todisti tapahtuneen ja oikeus määräsi Forsmanin korvaamaan 14 markalla 82 pennillä Mikko Kuhnalle kaurat ja lisäksi 35 mk oikeudenkäyntikulut. Mikko Kuhnan tuli maksaa jokaiselle kutsumalleen todistajalle 5 mk kullekin.

Forsman ilmoitti tyytymättömyyden. Se että valittiko hovioikeuteen ei selvinnyt.

Mikko Kuhna kirjoittelee Juho pojalle vuonna 1899 ehkä ennen testamentin laadintaa:

Tuota erillistä arkkia kyhäilin valpuri tiistaina, sillä myrskyisellä säällä ajankuluksi.

ja koska yhä pyryä piisaa enkä ajatuksiani riittävästi rähjätyksi saanut tiistai illalla niin vielä jatkan keskiviikko aamulla ---

Erellisen taulun tein äskeiseen arkkiin, tähän pyyrän tehrä toisen taulun ym. ym.

Olen ollut Salu Kallioniemen torpparin kans kaupois sen torpantalooksi ynnä taloon vanhoja kytöjä lisäksi liki 20 tynnyrinalaa, hinnastakin on ollut jo kysymys, johonka olen määrännyt olevan 5.000 mk.

Samalle nevalle Kujalan mäkeen toinen taloo, johonka olen jo kartalle viimme syksynä myös eritellyt on arvoltaan palio parempi kohtuurella maksaas 8.000 mk.

Riskun kolme torppaa, joita siinäki kiriees erittelin, johon teille jätin, olis arvoltaan vähintäin 10.000 mk.

Esittämäni Kahrakuusen luhta, jota sinulle esitin arvoltaan 6.000 mk.

Kovin sopis myirä molempaan Jussilaan mettä saraat kuin jäis Kuhnalan kotomettä sarka, jota ei ole 30 vuoteen yhtään hakattu ja on kumminki kolmia vanhaa virstaa pitkä ja 200 syltä leviä (114 ha), silläkin tulis juttuun Kuhnalan asukas, niin olis Jussilan mettät arvoltaan kaikein vähintään 5.000 mk.

YHTEENSÄ SIIS 34.000 MK (152.000 EUROA)

Jo ennen erellisillä hinnoilla myimällä esitetyt osat, jotka nostaas noin 15.000 mk kuin nuo viisitoistatuhatta Surennevalta saarut antaisin sille, joka lähtee Laihialle ja sais sieltä kaikki yksin tulis mukaan 20.000, se saamaan 35.000 sillä Kauppilan

tavara on arvio, sellaisen irtaimen kun olet sinä Juho saanut lähistelys, liki 40.000 siinä on puoli liikaa saaruksi, sillä helposti saarut tavarat tuottaa useinkin paheita ja ovat ruumiin ja sielun surmaksi. Selvästi ne tuottaa enimmästi ylpeyttä ja ylpeys on tyhmyyttä, niin kuin vihastuminen on hulluutta.

Yllä olevan laskin mukaan jäis Kuhnala ja Jussilat mettineen sille kotia jäävälle perilliselle velaattomaksi, joka olis parempi palio sittekki kuin sen osa, joka Kauppilaan menis mutta olen tuumannut, että tehkööt sitte aika syytinkiä äirillensä palkinnoksi.

Näihin kaikkiin ajatuksiin harmaa pää hourailee, mutta jos elän niin kauan, kun tarvittisin poikani pienen tähren niin näin se menee, pane mieleen, niin saat tuohon puolia nährä, ettei äijä houraillu, kuin tositapahtumia ennusti jne.

Myös olen miettinyt, että jos minä lähes 10 vuotta vielä olen isäntänä niin kyllä minä Juhankin osan 25.000 mk kyhäilen, olishan siinä konkurssitaloosta liki 50.000 – mahtavista paikoista sopii orottaa enempää. Vaikka turhia tavarain kokoomiset on ei palio parempia, kun tuhlauksetkaan, kun ei niitä jumalan kunniaksi käytetä, pikemmin hekumaan ja ylpeyteen, on myös turhuus ja hengenvaiva sen kyllä tierän myös kokemuksesta täälä turhuuren maas.

Toisella puolella seisova taulu näyttää tommosenkin summan 34.000 mk ja erellises arkis oli summa 10.000 mk siis yhteensä 44.000 mk (200.000 €)

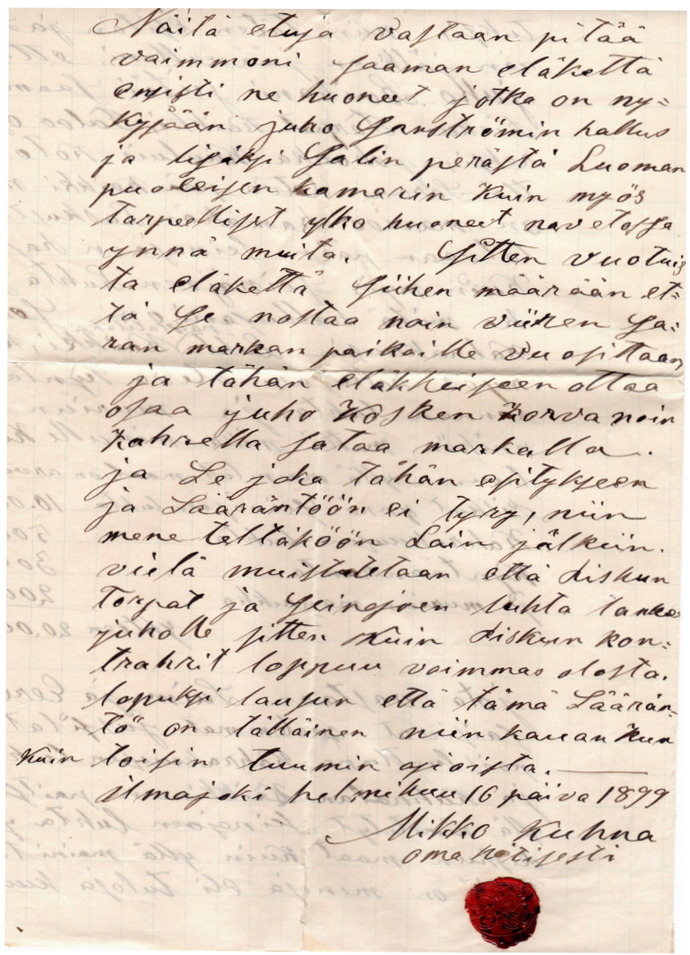
Tähän sopii sanua, että on niillä köyhillä puheet, eipä suuret sanat suuta revi.

Mutta näin on tehtävä välttämätä, toimi tähän suuntaan, jos ennen kuolisin ennenkö kaikki nämä siihen reiraan saisin ja sinä sattuisit jälkeen jäärä.

Näin pannen Kuhnalan taloo ei ole palio huonoot kuin nytkään ja jäis vielä yksin ja toisin jotain ja sen tallinkin mukaan Surennevalle liki 50 tynnyrin alaa kytöä ja yli 100 tyn. alaa kelvollista kytömaata nykyiseen taloohin.

Myös mainittit viimein suullasi, että ottaa hypoteekiä senkin tähren, ettei tätä taloa kenkään voi ottaa vastaan ilman.

Siihen sanon haaveiluni, olen ajatellu, jos neliä viisivuotta elän isäntänä, niin velkani on maksettu joksikin, jotenki kolme vuotta päälle on hypoteekki kaikki. Siitä en ole oikeen varma, vaikka kuluis kaksikin vuotta, kuinka vuoretkin sattuvat. Mutta niin pitkän parmissin päälle olen varmempi kuin Pastori Johannes Laurosen kihlarahain laittamiseen, jota sinä varmaksi vakuutit, mutta se saaraan nährä ehkä piankin, että niin on kuin ennustan, että ne on mun laitettavat.

Jatkan äskeistä ajatustani kuin velaat on maksettu sitte, saat sinä siihen suuntaan karille jätetty kirija osottaa ja toiselle kotona olevalle perilliselleni surennevalta.

1899 Mikko Kuhnan testamentti / Isun paperi

Jos niin tapahtuis, että minä alla nimitetty tulisin pikaisuures kuoleman kautta pois muutetuksi, niin täten esitän ja säärän jälkeen jäävilleni, että Juho Poikani pitäisi saaman Riskun Torpat kaikki, Taloo osuureksi, johonka kuuluis kotomettä Larvan Latvapää kaikki mitä on Marioo rämäkän Laskusta latvaan päin Seinäjoen rajaan, Kuin myös Seinäjoen Luhtasarka mitä hallussani on. Joka Kahrakuusin Luhta palstatilaksi kaikki, kuin myös hallussani oleva Kyntääni rannan luhta ja muriun männikön mettä mikä minulle kuuluu. yllä mainitut maat on arvoltaan

Riskut ynnä Seinäjoen luhta	10.000	
Kahrakuusen luhta	5.000	
Kyntäänranta	3.000	
ja muriun männikkö	2.000	Yhteensä 20.000 mk

jota vastaan Saimi ja Eero saisivat molemmat Jussilat poisluettuna Kahrakuusen luhta ja Kuhnalan Kaikkineen paitsi yllä nimitetyt Seinäjoen luhta ja Riskun maat Kuin yllä mainitaan, mitä on menoja eli tuloja kuuluu Saimille ja Eerolle, Kuin myös irtain omaisuus Kaikki mitä on, Kuin vaimmoni on ensin pois ottanut mitä on pesään tuonut.

Näitä etuja vastaan pitää vaimmoni saaman eläkettä ensiksi ne huoneet, jotka on nykyjään Juho Sanströmin hallus ja lisäksi salin perästä Luoman puoleisen kamarin Kuin myös tarpeelliset ulkohuoneet navetassa ynnä muita. Sitten vuotuista eläkettä siihen määrään, että se nostaa noin viiren saran markan paikoille vuosittaan ja tähän eläkkeiseen ottaa osaa Juho Koskenkorva noin kahrella sataa markalla. Ja se, joka tähän esitykseen ja sääräntöön ei tyyry, niin meneteltäköön Lain jälkiin. Vielä muistutetaan, että Riskun Torpat ja Seinajoen luhta lankee Juholle sitten kuin Riskun kontrahrit loppuu voimmas olosta. Lopuksi lausun, että tämä Sääräntö on tällainen niin kauan kuin toisin tuumin asioista.

Ilmajoki helmikuu 16 päivä 1899

Mikko Kuhna omakätisesti

Tänään toistaiseksi muistoksi kirjoitan, jos niin tapahtuis että minä alla nimetty äkkinäisyyres kuolisin niin poikani Juho Kuhna eli Koskenkorva on saanut minulta irtainta omaisuutta siihen määrään ettei hänen tarvitse saara muita kuin sen kannellisen hopiaisen sokeri astian joka on tuotu Hopiavuorelta kuin myös sen koivusta tehryn senkkikaapin, vielä sen istumasoffan ja puolitusinaa rottinkipohjaisia lavittoita, jotka kaikki ovat kotoisin eli tuotu Hopiavuoresta, johonka täten muistoksi ja seurattavaksi kirioitan Ilmajoki joulukuun 6 päivä 1901. Mikko Kuhna oma kätisesti (sinetti)

Jonkin verran testamentissa hämää se, että osia siinä mainituista on jo myyty 1893 kahdella ja ehkä useammallakin kaupalla ja myyntien jälkeinen tilanne selviää vuoden 1906 kohdalla kun halkominen valmistuu ja jäljelle jäävät Kuhnan palstat selviävät kartoista.

Rippikirjat 1888–1897

No 5	Synty		Paikka	Lähtö
Yli Kuhna 5/8	Aika	Paikka	josta tullut	
Talollinen				
Mikael Juhanp	18 5/3 37	Ilmaj.	Wk 1021	
2. Vmo Maria Tuomaant	6/6 60	Laihia		
ensi av.				
T. Maria Sofia	27/3 67	Ilmaj.		Kaustisiin 18 ?/12 95
Yht.				
T. Saimi Irene	27/4 83	”		
P. Eero Eliel	5/3 87	”		

Tällä jaksolla oli luetteloitu myös rengit ja piiat ja lukemiksi saatiin:

Torppareita 11, itsellisiä 23, renkejä 11 ja piikoja 32, joista yhtä aikaa töissä arviolta 3–5 henkeä? Kaikkiaan nimiä löytyi nyt n. 300 ja lasten joukkoonkin mahtui 7 äpärää, joista toki osa löysi isän myöhemmin. Eläkeläisiä oli nyt 5 ja mainittiin myös termi ”kanssa-asuja”, joita oli 2 ja yksi maalari.

Testamentissa mainittiin Juho Jaakonp Sandström (pitää luovuttaa huoneensa leskelle), joka oli syntynyt 11/3 50 Isokyrössä ja tullut taloon 1890. Se ei selvinnyt mitä teki tilalla. Kirjeissä esiintyy saman niminen ja titteli satulaseppä, joka on myös nuorisoseurassa ja muissa riennoissa,ehkä sama henkilö?

Maria kuulutetaan Juho Laurosen kanssa 9.6.95. Heinäkuussa Juho Lauronen on jo Kaustisilla ja kertoo, että kuuluttakaa hääpäivää 21.7, mutta ei ehdi itse paikalle, kun on ruotsinkielinen jumalanpalvelus ja rippi. Ja kertoo että kuuluttakaa kun on sopivaa ja vihitään sitten 18.8. Lauronen pyytää Juho Kuhnaa maksamaan kuulutusmaksun omistaan ja esiintymään: ” friiari miehen puolesta notkiana, jos Kuhnalassa vieraita sattuisi tulemaan.” Kaustisille mennään joulukuussa 1895.

Jaakko Sarvelan luettelo Kuhnan NO 5 torppareista

Edellä mainituissa asiakirjoissa mainitaan joitain näistä nimistä, mutta torpparien määrä on kuitenkin ollut melkoinen. Torpparin sopimus on ollut yleensä 50 vuotta ja/tai elinikäinen, joten usein

torppaan jäi eläkeläinen asumaan ja torppaa ryhtyi hoitamaan uusi torppari ja tässä listassa näkyvät kulloinkin henkikirjaan tms. merkitty aktiivinen torppari.

1820 Salomon Risku, Topias Jauhomäki, Juho Nevanperä

1840 Heikki Risku, Iisakki Pajuluoma, Sameli Ilven (torpan nimi ei tiedossa)

1860 Iisakki Risku, Mikko Kallioniemi, Antti Risku, Hermanni Mäkelä, Iisakki Pajuluoma, Heikki Risku, Mikko Kivistö, Juho Perämäki, Juho Rantala, Antti Antinpoika (torpan nimi ei tiedossa)

1880 Iisakki Risku, Kustaa Risku, Salomon Kallioniemi, Anna Risku, Iisakki Pajuluoma, Matti Mäkelä, Juho Hakola, Juho Latvala, Antti Aho, Matti Vähämaa, Juho Rantala, Mikko Kivistö, Juho Pyymäki, Jaakko Kivistö eli Salo, Jaakko Töyrälä.

1900 Juho Risku, Kustaa Risku, Jaakko Mäkelä, Jaakko Latvala, Jaakko Salo, Jaakko Vähämaa, Mikko Kivistö.

Kooste Mikko Kuhnan muistikirjasta 1893–1903, töistä, tekijöistä, palkoista ja hinnoista

Mikon mustakirja on täynnä palkollisten palkanmaksun kirjanpitoa. Poimin tähän eri henkilöitä, töissä olo aikoja ja palkan maksuun liittyviä merkintöjä.

1894 Mikki (nimi epäselvä) ottoja. Palkkaa maksettiin pestinä ja muissa erissä vain 1–5 mk erissä ja muita eriä oli leipä 13 p, kannu maitoa (2,7 l) 10 p, 2 kg jauhoja 40 p, pumpulitakki 1,50 mk. Työsuorituksia hirtten flankko 1,80, 5 jalkaa ruista 50 p, 40 syltä ojaa 80 p ja heinätouhus 2 pv 1,50 mk. Puutarhas perunoita multaamas ym. peräti 6.60 mk.

Piika Maijan ja Ventlan ottoja kohdassa oli pestiraha oli 10 ja 3 mk, toiselle oli annettu pöytäkaappi 10 mk ja toinen oli ollut sairaana, ja molemmat saaneet pieksut ja Maijalle tili 70 mk, josta maksamatta 24 mk ja Ventlalle 22 mk, josta maksamatta 13 mk.

Trenkipoika Jussi oli ollut viikon sairaana ja sai rippirahaa 1 mk ja kolehtiin 10 p, palttoon takki, liivi ja housut. Vuoden tili 45 mk, josta loppusuoritus 10.30 mk.

Trenki Iisakki 1894 tili teki koko vuodelta 80,15 mk, josta loppusuoritus 31 mk ja aikaisemmin annettiin pairan hintaa 2 mk, traksilat 1 mk, kaffia äireelle ja tupakkia 1,20, lakki keväällä ja toinen sametti lakki yhteensä 2.50 mk. Vaatteiden kankaan hinta 9.35 ja teko torpan kräätärillä 2.50, vanha palttoo ja kintahat 4.90 mk.

Piika Tiina ja Hetviikin vuositili on 70 ja 65 mk. Koko tili oli kulunut vuoden mittaan rahaottoina. Näissä kuin muissakin tileissä on aina maininta kirkolle ja vaivaasille ja summat 1-2 mk.

1894 ”Trenkipoika Matin tili: niin kuin pestiksi 5.-, keväällä kankaita laittaa 5.-, kesällä koulun aikaan 2.-, lokakuulla 2.-, vaivaiskassaan ja kirkolle 1.-, rippi koulusta 3.-, sittemmin 10.-, tilinteos 25,- yhteensä 53 mk.”

”1895 Piika Sanna: pestiksi Sannalle 10.-, sitten joulun aikana 1,-, tammikuussa rahaa mekon laittoon 1.-, helmikuussa rahaa 40 p, maaliskuussa 1.-, huhtikuussa kankahien ostoon 50 p, lokakuussa 1.-, kirkolle ja vaivaisille 1.-, Vaasaan lähties 10.-, liinan ostoon 10.-, sittemmin 30.-, kirkon maan ostoon 50 p, sitten kipiänä ollessa 1.-, Antin majalle 1.-, Tiinalle velkaansa maksaa 1,50.- huivin hinta 50 p, toukokuussa 5.-, kesäkuussa lankaan neulojalle 50 p, rahaa 2.- 28 p ollut poissa töistä, kankaan osto 2,50.-, syyskuun 20 pv työstä pois 7.50 mk.”

Vuodelta 1894 Iisakki Ritoolan töitä ja ottamisia:

Edellisen vuoden siirto 18.-, läkkitöitä 8.50.-, huhtikuussa 12,5 pv á 3.50, viikko 7.30.-, toukokuulla 3 viikkoa = 12 mk, kesä- ja heinäkuu 34 pv 34 mk ja akka luo ‘olla 1 pv 75 p, ja pojat airaan panos 2 pv 2 mk, riihivainiossa leikattu 14 jalkaa 1,40 mk, kaarolla puista 137 kpl 13,70 mk, larvas 10 jalkaa ja 98 ohrapysty 5.90 mk, kauraa kaarolla 65 pystyä 2.90 mk, heinän korjuus ½ pv 50 p, heinän korjuus ja riihellä 3,50 mk, lehmiä viemässä joelle 1 mk.

Ottojen puolella oli hevosten lainausta eri töihin ja matkoihin ja niiden laiduntamista, rukiita useaan otteeseen 10 kappa = 6.50 mk. Lehmä oli ollut laitumella 15 viikkoa á 1 mk. Heinää ja perunaa, voita (½ kg 70 p), lihaa halkoja ja jauho säkki (17 mk).

Ottamiset yhteensä 47.70 ja rahana maksettiin 76,50 eli vuoden tili oli 146,20 mk.

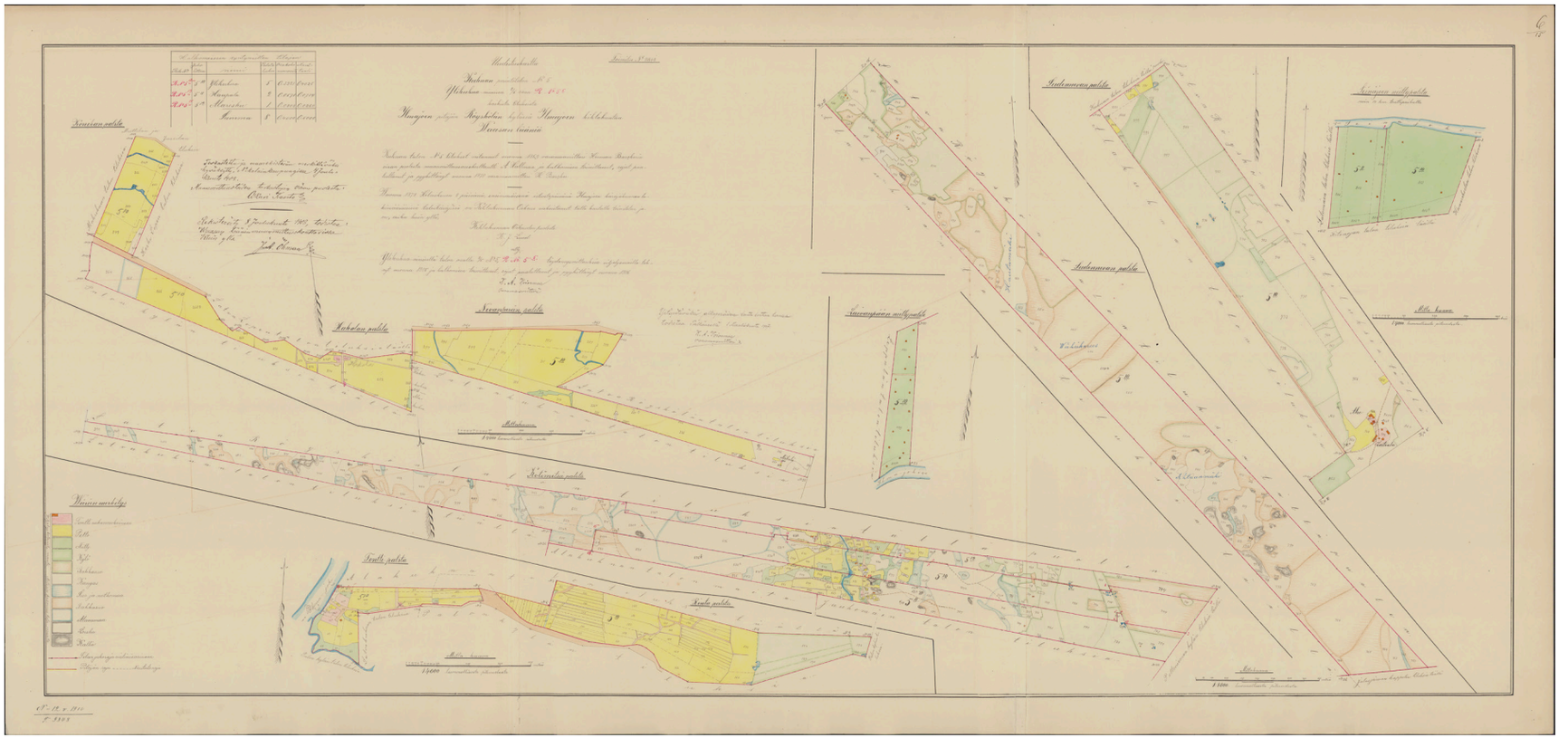
Mikko Kallio oli leikannut: ruista 198 jalkaa á 10 p, kauraa 332 kokkosta á 4,5 p, Ohraa 211 pystyä á 5 p. Aliina ollut 3 pv 75 p. Pumpun korjuu ym. töitä 4 pv 1.60 mk. Yhteensä 70,37

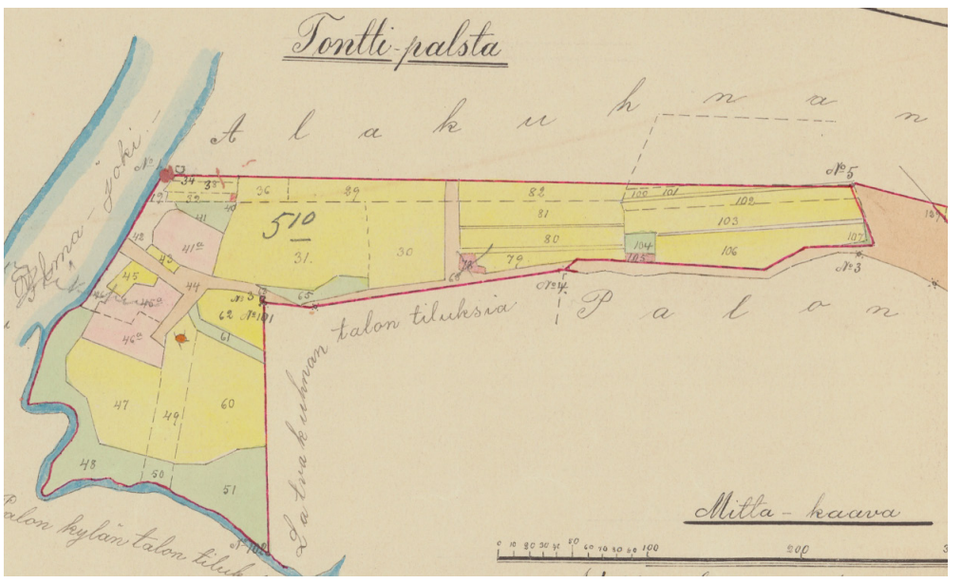
Ottoja vuokra-asunnosta 15.-, perunamaasta 8.-, leipää, ruista, jauhoja yhteensä työn verran rahaa vain muutama markka.

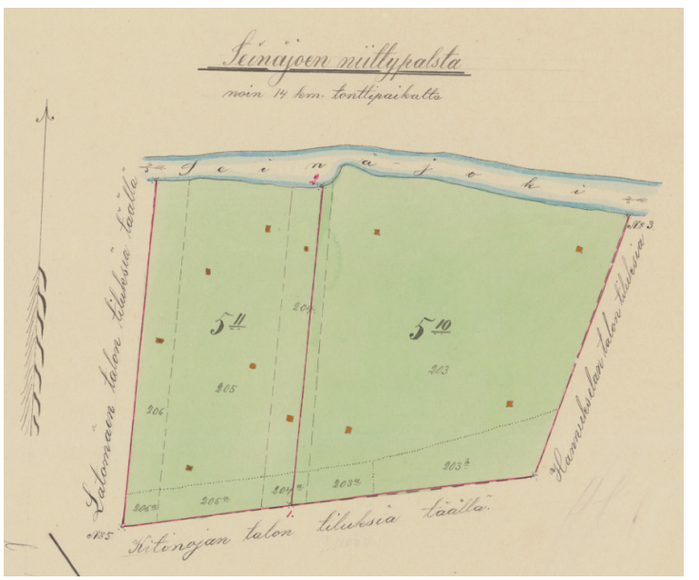
”Joupin Maijan töitä: helluntain aikana pyykis ja kryytimaalla 7 pv = 3.80 mk, Juhannuksen aikana 4 päivää 2,20 mk, heinäaikana pyykin touhuus 3 pv 1,80 mk, toukokuus 2 pv 1,20 mk ja välipiikana 7 päivää 3 mk.

”Suutari Antti Elosen töitä:

21.2.1895 tehty töitä ja koriattu kenkiä 5,70 mi, tyyki kenkät mamille 2.-, poikaan päiviin 3 koriaa 2,25.-, Marille vihkikengät 2.-,

Tontti-palsta
Mitta-kaava

Seinäjoen niittypalsta
noin 14 hm. tonttipaikalta
Ritinojan talon tiluksia täältä.

15 paria pieksuja 3,20, 5 paria piikaan kenkiä 5 mk, parempia kenkiä 3 paria 3,75.-. Yhteensä 26,90 mk.

Marraskuu 1896 tehty kaikenlaisia töitä 38,45: pieksu saappaat mulle 80 p, kenkut emännälle 2.- , kantalaput naulattu 2,10.-, piian kenkut korjattu 50 p.”

Vuodelta 1897 ei enää hintoja vain luettelo: ”Saimille kenkät, mulle pitkävartiset saappaat, piika Maijallen kenkät, 2 paria vaimmojen kenkuja, puolipohjat pantu Eerolle, trenki Jussille saappaat, klopiille kahdet pieksut, emännälle kenkä valmiista pääl., Eerolle matalat kenkut, trenki pojille pieksut.”

Ottoina Suutarilla oli paseerivuota 15 mk, rukiita 10 kappaa 5 mk, huoneen hyyry (vuokra) 14 mk ja rahaa tilinteossa 4,52 vuodelta 1894.

Hevoinen Ylistaros 2 mk, maan ja saunan arentti 17 mk ja rahana 7.90 mk vuonna 1895.

Maan arentti 17.- rukiista 7,50 ja hevosista ym. 10.75, rukiita 18 kappaa 9,50 mk, samoin kauroja 6 mk. Hopiavuoren mettästä hirsiä 9 mk, hevoinen ollut sonnan touhus 2 mk, hauteita 3 koppaa 1 mk ja loppu rahaa 5 mk vuonna 1896.

1901 Fren Matti: Vaatetta puolipito takki 5 mk, harmaat housut, liivi ja takki 10 mk, puolen vuoden aikana tupakkiin 4.75 mk (22 euroa, mutta 4.75 oli 5 päivän työpalkka eli jos tänään menisi tupakkaan 5-600 euroa kuussa, niin suhde olisi sama) Matilla oli paljon poikkeavia merkintöjä: katkaisi sahan plarin, oli poissa töistä 2 pv maksettava 1 mk, maannut päivän 50 p, lähti kyläilemään ja houkutteli kaksi trenkiä mukaan 1,50 mk, lähti halkomettästä pois eikä tehnyt mitään, mutta söi 1 mk, ollut puolipäivää pois mutta söi 25 p, 3 pv pois töistä mutta osittaan syönyt 2.25, joten työrupeama oli aika epätyypillinen.

Tosin myös samana vuonna Antin Jussi oli poissa töistä ja hoitanut hevosia huonosti, josta sakkomaksuja, kun ruoka-aikana kuitenkin oltiin paikalla. Myös tupakkiin menee paljon rahaa.

Pisimpään muistikirjasta löytyy työhistoriaa Juha Rinta-Lopelta:

1893: Palkkaa maksettiin talvikuukausilta 50 p / pv, huhtikuu 60, toukokuu 65, kesäkuu 75, heinäkuu 80 penniä ja elo- ja syyskuu 1 mk/pv. Rukiin leikkuu 10 p/ jalka, ohra 5 p/ pysty kokkonen ja kauran osalta 4,5 p.

Työpäiviä oli Juhalla koko vuonna 214 työpäivää, leikattu ruista 36 jalkaa ja kokkosia 292, josta tienesti yhteensä 162,97 mk.

Vastaavasti erilaisia ottoja oli todella runsaasti: rukiita useita kertoja, vuokrattiin perunamaata ja myös huoneen vuokra mainitaan, lehmä oli ollut laitumella jne. Vain pieniä rahaottoja, mutta ottoja oli kuitenkin vähän enemmän eli 174,50 mk edestä.

Vuosi 1894 oli aivan samanlainen, mutta nyt palkka oli hieman yli otot.

Vuodelta 1904 löytyy seuraava taulukko, joita oli myös näistä välivuosista.

Vuoden työpäiviä on vähemmän (painoiko jo ikä?), mutta päiväkorvaus ei ole muuttunut kymmeneen vuoteen kuin talvikuukausien kohdalla +10 p.

kuukausi	viikot 1	2	3	4	yht.pv	á penniä	palkka yht.
tammikuu		6		4	10	60	6,00
helmikuu				3	3	60	1,80
maaliskuu				4	4	70	2,80
huhtikuu	5	4	3	4	16	80	12,80
toukokuu	6	4	6	5	21	90	18,90
kesäkuu	9	5	5	4	25	100	25,00
heinäkuu	5	5	5	6	21	100	21,00
elokuu	6			2	8	100	8,00
syyskuu			1	4	5	100	5,00
lokakuu	6				6	100	6,00
marraskuu	3		4		7	60	4,20
joulukuu	2				2	60	1,20

Samoin on suorituspalkat säilyneet koko jakson eli ruiskuhilas 10 p, ohra pystykokkonen 5 p ja kauran vastaava 4,5 p.

Naispäiväpalkka on liikkunut tehtävän mukaan 25–75 p /pv, eikä edes riihellä olo tai lannan luonti ole nostanut sitä markkaan. Miesten kausipalkat näkyy taulukossa ja erillisistä töistä kuten saven lapiointi, nevankuokinta, navetan korjuu ja kylvötyöt olivat tasaisesti 1 mk / pv koko kymmenvuotisjakson. Hiedan ajo 2 mk/ pv, sisälsi myös hevosen. Ohrien vienti Vaasaan kustansi 10 mk. (5 pv reissu).

Mikolla oli runsaasti vuokralaisia, jotka maksoivat ”hyyryä” 13–15 mk/v, mistä maksettiin ei selvinnyt, mutta useita itsellisiä mainitaan papinkirjoissa, joten he olivat jossain tilan rakennuk-

sissa tai torpilla vuokralla, myös peltoa vuokrattiin. Lehmien pito talon laitumella tai odelmalla kustansi 1 mk/ viikko, näitä oli paljon, jopa 5 lehmän karjoja. Hevospäivät olivat 50 p.

Hinnoista: 10 vuoden jaksolla deflaatiota oli 5 vuotena, suurin vuosimiinus oli 9,9 % ja inflaatiota oli samoin viitenä vuotena suurin 4,5 %. Koko jakson luvuksi jäi -6,2 %.

Rukiin hinta oli välillä 66 → 40 p /kappa, ohra 60→ 43 p ja kaura 30→ 35 p/kappa tai 11 p/kg. Hinnat vaihtelivat saman vuoden sisällä ja eri henkilöiden kesken, joten hintaan vaikutti vuoden tulo, viljan laatu ja se kuka sitä osti, joten hinnoissa oli vaihtelua aika lailla.

Leipä maksoi 10→12,5 p tasaisesti läpi koko jakson. Halkosyli maksoi 7 mk ja perunanelikko 1 mk. Kräärijauhot 10 p/ unssi.

Merkittävä palkkapolitiikkaan liittyvä tekijä oli rengin tai piian poisolosta maksama korvaus. Jos makoili tai lähti töistä, mutta oli paikalla ruoka-aikaan, piti maksaa 50 p ja jos oli poissa muualla, maksettavaa tuli 25 p. Samoin ottojen tilille tuon lisäksi merkittiin lääkkeet ja lääkärimaksu. Tilillä mainittiin myös kinkeri-, rippi- ja papinmaksuja 1-2 mk ja kunnan veroa 2-5 mk.

Näitä poissaolomaksuja kertyi myös, kun oli oltu kuulutuksilla tai jossain kyläilemässä, mutta myös makoilut tallinvintillä ja metsätöistä poislähdöt, heti kun evät oli syöty, kirjattiin tarkasti.

Kuvaa hyvin Mikon luonnetta, joista tarinaa syntymäpäivä ja muistokirjoituksessa.

16.2.1900 Mikko oli käräjillä maksamattomista palkoista propsi ja paperipuiden lastauksesta Munakan ja Seitun miehille. Kerto maksaneensa maksut jollekkin kauhajokisille, mutta joutui kuitenkin korvaamaan palkkoja kuluineen 46 mk, maksu päivättiin kuitenkin maksetuksi vasta 9.5.1910.

1898-1901 Mikko käräjöi hovioikeutta myöden: 2.9.1901 ”Kun Kihlakunnanoikeus nyt käsiteltäväkseen otti näihin käräjiin haastetun ja täksi päiväksi jaetun Keisarillisesta Waasan Hovioikeudesta tänne takaisin lykätyn saamista koskevan asian, jossa on kantaja opettajatar Alma Kelin Waasan kaupungista ja vastaajana Talollinen Mikko Juhonpoika Kuhna Ilmajoen pitäjän Röyskölän kylästä.”

Kyseessä oli riita Alma Kelinin saatavista, jotka kertyivät Mikon holhouksessa olevan holhotin Jenny Lindqvistin lukukausimaksuista koskien vuosia 1897–1901. Hoitomaksuksi oli sovittu 45 mk/kk ja vaatimuksessa todetaan : ”Asiasta oli suullisesti sovittu eikä Alma ollut sen koomin vastaaja tavannut eikä maksua oltu tarkistettu, vaikka elinkustannukset Waasan kaupungissa sittemmin olivat nousemista nousseet, olisi 50 markkaakin ollut liian halpa maksu.”

Joitain suorituksia oli tullut, mutta maksettavaa tuli 1897–1898 vuosilta 119,75 mk, vuosilta 1899–1900 45,75 mk. Mikko joutui maksamaan muut oikeuden kulut (143,60 mk), mutta kantaja vastasi itse kuluista Hovioikeuden osalta.

Tämä samainen Alma Kelin oli jo 1894 houkutellut Maria Kuhnaa keittokouluun Vaasaan ja siten valmistautumaan papin rouvan rooliin, jos vaikka tulisi myöhemmin piispatar!

25.11.1894 Maria eli Maiju lupautuu kurssille, jossa puhutaan vain ruotsia, mutta siinähän senkin oppisi, ei siellä pitkiä puheita pidetä vaan keitetään. Vaasassa oli tällöin Keisarin suru ja kaikki kulkivat mustissa, joita pitäisi kantaa kolme kuukautta. Koululla oli maksuvaikeuksia ja taisi loppua ennenaikaisesti.

26.7.1901 Päätös metsäpalon johdosta Sudennevalla

Oikeus oli 5.9.1901 määrännyt Mikko Kuhnalle korvausta palosta tehdyn arviokirjan mukaan, jota vastaan Talolliset Juha Färmi, Jaakko Latvala ja Salomoni Kokko, maalari Jaakko Kuusinen ja torppari Juha Heinänen olivat tehneet uuden arvion. Lähtökohta oli, että Mikolle määrätyllä korvauksella olisi palanut metsä maineen voitu ikiajoiksi lunastaa.

Ehkä nämä talolliset oli määrätty korvauksiin, oliko kulotus karannut tms.?

Maaston palamista oli arvioitu tarkkaan ja lueteltu mitkä puut olivat palaneet ja kuivuneet ja etenkin todettiin, ettei metsämaa ollut palanut pilalle vaan oli ottanut koivuvesakkoa ja hyvin muutenkin toipunut.

Miten käräjöinti päättyi, ei selvinnyt.

Metsäkauppakirja 15.12.1901

Latva-Jussilan tilasta Kaupin murron nevasta lähtevästä laskusta rintaanpäin koko saran leveydeltä Ala-Antilan ja Latva-Jussilan tilojen välistä.

Ostaja ”saapi hakata kolmen vuoden kuluessa kaiken laatuiset puut kahteen tuumaan läpimitaten puolen jalan korkeudelta.

Kauppahinta on 2.500 mk. ”Ostajan tulee mahrollisuuksien mukaan sääliä pieniä puita.”

Maria Kuhna, Mikko Kuhna ja Tuomas Kauppi vuokraavat 27.1.1902 Marian kotitilan Matti ja Maria Mäkelälle.

Tuomas Kauppi mainitaan talon omistajana ja on Marian isä.

Vuokrauksen kohde on Kaupin verotalo N:o 4 paitsi ne, jotka on vuokrattu jo muualle. Vuokran määrä on 7 hl ruista, 3 ohria ja 3 kauroja ja Tuomas saa istuttaa yhden vanhan perunatynnyrin alan hyvin muokattuun ja lannoitettuun peltoon. Yksi vanha kannu lämmintä maitoa joka päivä ja kaksi kiloa voita kuukaudessa. 7 syltä hakattuja halkoja talon mettästä vuosittain.

Vuokraan sisältyy hevostyökalut ja kärryt ja kaksi lehmää. Vuokra alkaa 15.5.1902 ja päättyy 15.5.1906 ja ruista pitää olla kylvettynä vakiomäärä.

Vuokrakontrahdin allekirjoittaa Maria ja Mikko omakätisesti ja Tuomas Kauppi ja vuokraajat merkkaa puumerkin. Tuomaksen puumerkki muistuttaa jalkajousta. (Ilmajoen kunnan vaakunassa)

1902 Mikko vuokraa Latvakuhnan asuinrakennuksen ja 4 aarin tontin eläkeleskelle Maria Matintytär Kuhnalle 50 vuodeksi. Vuokraa 8 markkaa vuodessa sen jälkeen, kun leski kuolee.

17.5.1904 Mikko myy 27/56 manttaalin tilasta Kuhna no 5 Hakolan vainiosta latvapäästä palstatilaksi 1.42 ha alueen, jota rajoittaa Latva-Röyskön talon maat ja pyykit 69,70 ja 71 torppari Jaakko Simonpoika Puskalle ja vaimollensa Maija Liisalle 637 markalla. Palsta, jolle annetaan nimi Puska maksaa kantatilalle veroa 5.50 mk vuodessa.

Maanmittarin lasku 1905

Laskusta selviää: Edellisen kartoituksen (koska?) jälkeen ylösotetut viljelykset 55 ha.

Matkakuluja Tuomikylän Haapalaan ja Sudennevan ulkopalstalle.

Pinta-aloja oli laskettu 1:4000 kartalle 96,577 ha ja 1:8000 kartalle 450,861 ha, josta saataneen varma tieto Kuhnan tilan pinta-alasta vuonna 1905, ennen lohkomista.

Kerrotaan että jaettu tilukset kartalle 547 ha (kuvion keskisuuruus alle 1 ha, ulosmurrettujen osien keskiala 182 ha, 3 osaan ja rajaa merkitty 9003 m ja rakennettu 21 kivipyykkiä ja 15 väliviisaria.

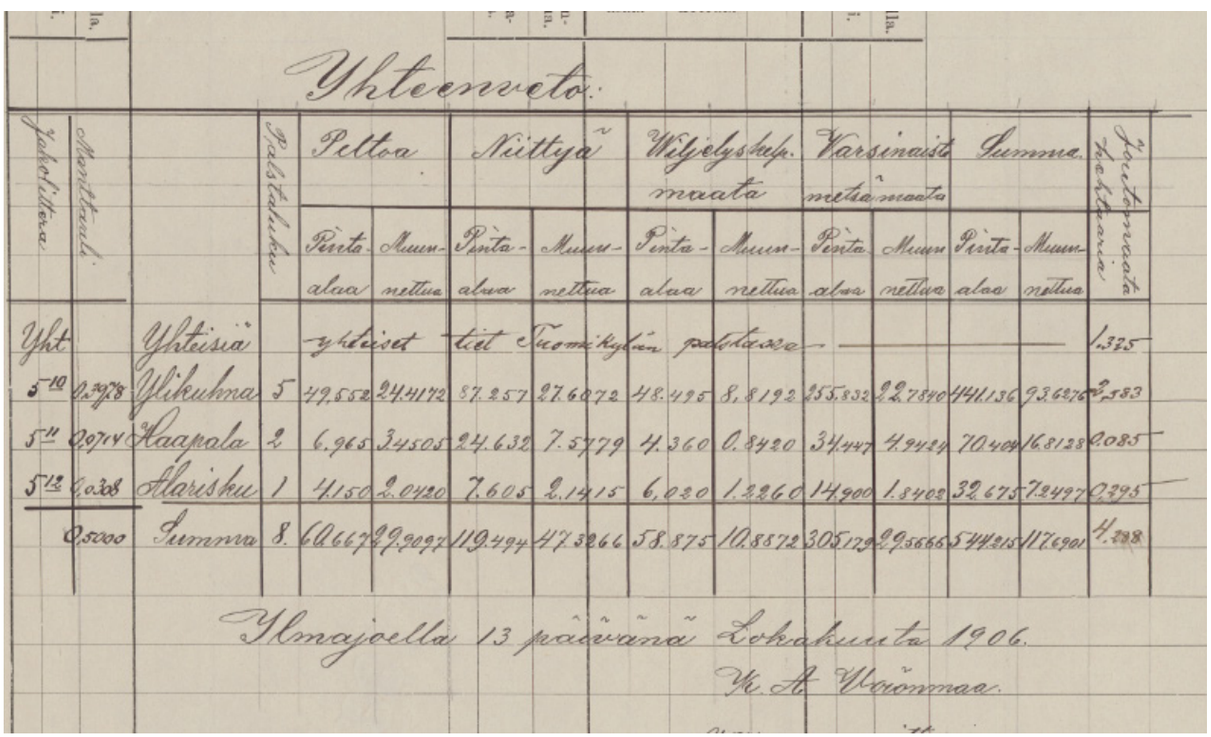
Valmistettu uusi konseptikartta Yli-Kuhnalan no 5 kaikista tiluksista 547,438 ha (590 kuviota)

Kustannukset matkakuluineen, päivärahoineen ym. 513,45 mk

Lasku ja kartta valmistui Pälkäneellä 17.1.1907 Varamaanmittari K.A.-Voionmaa.

Kartasta otteita eri sivuilla ja koko kartta sivulla 20.

Tässä lohottiin ja halottiin useita tehtyjä kauppoja ja muodostettiin uudet tilat Haapala (70 ha) ja Alarisku (32 ha) ja YliKuhnan pinta-alaksi jäi 441.13 ha, josta peltoa 49,55, niittyä ja kytöä

Yhteenveto.

Jakolohkon	Manttaali		Palstaluku	Peltoa Pinta-alaa	Peltoa Muunnettua	Niittyä Pinta-alaa	Niittyä Muunnettua	Viljelyskelp. maata Pinta-alaa	Viljelyskelp. maata Muunnettua	Varsinaista metsämaata Pinta-alaa	Varsinaista metsämaata Muunnettua	Summa Pinta-alaa	Summa Muunnettua	Joutomaata Pinta-alaa
Yht		Yhteisiä		yhteiset tiet Tuomikylän palstassa										1.325
5-10	0.3978	Ylikuhma	5	49.552	24.4172	87.257	27.6872	48.495	8.8192	255.832	22.7840	441.136	93.6276	2.583
5-11	0.0714	Haapala	2	6.965	3.4505	24.632	7.5779	4.360	0.8420	34.447	4.9434	70.404	16.8138	0.085
5-12	0.038	Alarisku	1	4.150	2.0420	7.605	2.1415	6.020	1.2260	14.900	1.8402	32.675	7.2497	0.395
	0.5000	Summa	8.	60.6672	29.9097	119.494	47.3266	58.875	10.8872	305.179	29.5866	544.215	117.690	4.388

Ylmajoella 13 päivänä Lokakuuta 1906.

K. A. Voionmaa.

87,25 ha, viljelykelpoista 48.49 ja metsää 255.83 ha. Joten ennen tätä Ylikuhnan pinta-ala oli 544.215 ha, josta peltoa 60.66, niittyä ja kytöä 119.49 ha, viljelyskelpoista 58,87 ha ja metsää 305,17 ha. Melkoinen tila ja lisäksi Mikko hoiti Jussilan tilan osuuksia ja muitakin alueita, joista edellä mainittiin testamentissa ja jakosuunnitelmissa.

Mikko Kuhna haastettuna käräjille 11.10.1905. Riita on alkanut 29.5.1899 tehdystä kaupasta, jossa on jäänyt epäselvyyksiä. Kauppa koskee Jussilan talo-osuutta ja sikojyräksi kutsuttua palstaa, jonka nautinta on epäselvä.

Jussilan osuudet ovat vaihtaneet omistajaa ja kuullut todistajatkin ovat tulleet jääveiksi, joten asiaa ei vieläkään saada ratkaistuksi kymmenien sivujen selostuksesta huolimatta, mutta näyttäisi siltä, että Mikko on myynyt aluetta, joka ei hänelle kuulunutkaan, joten jonkinlaisia korvauksia (50 mk/ v 5–6 vuoden ajan) joudutaan maksamaan, kunhan vain saadaan selville kenelle korvaus kuuluu.

Kauppakirja 12.2.1906

Torpparin vävylle Matti Hietakankaalle ja vaimolleen Maria Kustaava Kustaan tyttärelle 0,0260 manttaalin talo-osuus Kotimet-

säsaran latvapäästä Röyskölän rajalta 3.000 mk kauppahinnalla. Heti maksettiin 375 mk, 6 kk kuluttua 625 mk 6 % korolla ja loput 2.000 mk Ilmajoen kunnan säästöpankin hyväksymällä tänä päivänä tehdyllä velkakirjalla.

Kauppaan kuuluu Ala-Riskun ja Saarelan torpat, joihin pidätetään Kustaa Riskulle ja Kalle Saarelalle samat oikeudet kuin heillä oli torppiinsa.

Kauppakirjan allekirjoittaa ostajista vain Maria Hietakangas.

Tämä kauppa liittyy 22.4.93 tehtyyn kauppaan, joka alue on nyt siirtynyt Hietakankaalle ja tässä ostetaan lisää ja näistä osuuksista 1906 loppuun saatetussa halkomisessa muodostetaan Ala-Riskun tila RN: 5:12 jonka pinta-ala on 32 ha, josta peltoa 4.15 ha ja niittyä 7.6 ha, viljelyskelpoista maata 6.02 ja sekä metsää 14.9 ha. Kauppahinnat olivat yhteensä 8.000 mk, eli suhteessa paljon enemmän kuin mitä Haapalat maksoivat omasta tilastaan 5:11.

17.2.1906 Mikko Kuhna kiistelee oikeudessa latokauppojen välirahasta 7 markasta. (30 nykyeuroa) Oikeus määräsi sen maksettavaksi ja lisäksi haasterahan 1,2 mk ja todistajalle 3 mk.

1906 irtisanotaan Riskun torpan kontrahti, kun 50 vuotta on kulunut ja vielä 1908 käräjillä riidellään mitä Mikko Kuhnan tulisi korvata torpalle tehdyistä rakennuksista.

13.2.1906 Mikko haastaa käräjille serkkunsa Valdemar ja Eetu Hopiavuoren. Mikko oli hallinnut 34 vuoden ajan 11 tynnyrin niittyä, josta haastetut olivat korjanneet tästä Sippolan taloon Ylistaron pitäjän Heikkolan kylän palstasta 55 kokonaista ja 2/5 osaa heinäkuormaa, jonka arvo oli 580 mk. Asia siirrettiin toisiin käräjiin, kun tila oli Ylistarossa.

Koskenkorvalla 11.5.1907 Rakas vanha isäni!

Kylähän te isäni olette minulle nyt suutuksis, kun teitä siinä lähteissäni loukkasin, mutta kun siellä pankissa sai pyydellä ja pasaalustaa niitä miehiä, että eivät olisi Mikkelseenille (ulosottoon) niin suurta velkakirjaa yli 1.000 mk antaneet, niin tuppasin pahalle tuulelle, kun omassakin asiassani on kyllin huolta ja kun hullu innostuin tuota yliskamariakin reiraamaan ja se menee niin kovin hitaasti Pukkien kans eteenpäin. Antaisin vanhan isäni niin kovin mielelläni pitkän raskaan päivätyön lopussa viettää elämänsä iltaa huolista vapaana, kun vain voisin niin kaikkeni tekisin, että siihen päästäisiin- mutta miten?

Voi kun se Eero olisikin nyt alakanut miestellä ja heittää pois sen harjoittelemisen juomiseen, että voitaisiin todella alkaa tuumia hänelle talon antamista, sillä eiköhän vain se olisi viisainta, kun kerran niin on, että te yksin vain saatte raataa muiden potkiessa vastaan.

Kyllähän sen Eeron tarvittis saada kunnon emäntä ennenkö siitäkään mitään tulis, mutta mistä? Kyllä tämä maailma sentään on kamala, ottaapa vain koville sen läpi mentäessä näis maallisiskin hommis. Kun saiski lohrutusta ja mielen virkistystä tuolta ylhäältä valkeuden isältä, josta te olette saaneet elämässänne niin paljon kevennystä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Minä olen saanut niin ankaroita muistutuksia ja te rakas isäni olette niin paljon mun puolesta jumalalle puhuneet, enkä minä sittenkää pääse syventymään Jumalaan.

Pyydän nöyrimmästi anteeksi häjyyttäni, en totisesti tahtoisi teidän päivänne edes minä raskaammaksi tehdä, mutta me olemme sellaisia pikaisia, toiset enemmän toiset vähemmän.

Tulkaa nyt isä käymään täällä, kun vain ehditte, olisihan meillä tuumimista yhtä ja toista. Kun saan nuo miehet tästä pois, niin on sitten vähän rauhallisempaa täälläkin. Käytäis tuolla larvaskin, tulkaa siis, kun vain ehditte suinkin, ennenkö emäntäkään kotiin tulee. Jumala suokoon meille pitkää mieltä ja suurta kärsivällisyyttä ainakin minulle.

Suokoon Jumala niin tapahtukoon, toivoo kiireessä Poikanne

Ilmajoki 11.8.1907 Juho Lauronen Kappalainen Kälviän seurakunnasta haastoi Mikko Kuhnan oikeuteen, ensimmäisen vaimonsa Marian, Mikon tyttären ja Juho Kuhnan sisaren, saamattomista äitinsä perintörahoista, joita Mikko oli pitänyt takanaan siis vuosikymmeniä.

Maria sai Juholta kauppahintaa 5.000 mk, kun Juho osti Koskenkorvan tilan ja Isä Mikko Kuhnan takana olivat nämä ja mahdollisesti muitakin Marian äidiltä saamia perintörahoja. Haasteen mukaan niitä oli maksamatta Marian perukirjassa 1897 4.463,75 mk. Suorituksia sen jälkeen oli tullut 2.125 mk ja loppuja haettiin sitten käräjiltä 5 % korkoineen.

Tarkemmin Marian ja Johannes (Juho) Laurosen elämästä ja kirjeenvaihdosta Luvussa 3.

1908 helmikuun 11 pv oli Mikko Kuhna haastanut käräjille, jotka pidettiin Törnävän kartanossa, vuokrarästistä Iisakki Iisakin poika Rantaluoman, mutta kumpikin jää käräjille tulematta.

Mikko Kuhna myy 16.4.1908 Sudennevan palstasta peltoa, niittyä ja metsää talolliselle Juha Henrik Jaakonpoika Mantilalle ja vaimolle Sofia Kaapon tyttärelle Sudennevan palstasta. Kytömaan pinta-alaksi mainitaan 2.5 ha, muut vain kuvataan maastoon. (pinta-ala voisi olla jopa 20 ha) Kauppahinta 3.000 mk, joka maksetaan ottamalla 2.500 mk velka Säästöpankkiin ja loppu maksettiin velkakirjalla.

Juhon sisaren Saimin puoliso Hermanni Tiitinen kirjoittaa 9.1.1909 Oulaisista Juho Kuhnalle

Lanko hyvä!

Lähetin tänään velkakirjan Eerolle takaisin. Laina kyllä myönnettiin, vaan kun kirja ei ollut täydellinen, eikä minulla ollut minkäänlaista valtakirjaakaan rahojen nostamiseen, niin ei rahoja nyt saatu. Täällä vaaditaan ehdottomasti, että lainasta täytyy korkoja maksaessa aina suorittaa vähintäin 10 % pääomaa, eli tässä tapauksessa 200 mk. Valtakirja täytyy myöskin olla täysin laillinen. Olepa hyvä ja opasta Eeroa.

Kyllä minäkin täysin ymmärrän, että isäsi ennen ollessaan täydessä miehuudessaan on ollut erinomainen isäntä. Hän on ollut toimekas ja älykäs. Nyt hän on tullut jo vanhaksi. Ja vanhana on taitavinkin ihminen vanha. Ajatus ei ole enää yhtä joustava ja terävä, toimissa ei enää sitä tarmoa kuin ennen. Hänen olisi jo useita vuosia sitten pitänyt päästä hyvin ansaitsemaan lepoon. Ikävä kyllä ei Eero ole kyennyt enkä minäkään juuri luule hänen koskaan täysin kykenevän niihin valjaisiin, joissa isänne on ollut. Kumminkin toivoisin, että hän voisi toimia ainakin jonkun verran tarmokkaammin kuin isoisä näinä aivan viimeisinä vuosina. En tosin tunne isäsi viljelystapoja ja jos tuntisinkin niin en sitä kykenisi arvostelemaan, enhän ole maanviljelijä.

Sen vaan tiedän, että esim. viime kesänä kaikki palvelijat lähtivät talosta kiireisimpään työaikaan.

Kartano on rempallaan, sitä ei voi kieltää, sateella tuskin säilyy kuivana muualla kuin pöydän alla pata päässä!

Elä loukkaannu, en tahdo lainkaan halventaa isääsi, hän on vanha ja kaikki tulemme kerran vanhoiksi, jos elon päiviä riittää. Hänen surullinen kohtalonsa on vaan se, että ei ole hänellä työnjatkajaa. Ja se on hyvin katkeraa isälle.

Mitä siihen ehdotukseen tulee, että lähettäisin rahat sinulle, niin kyllä asia niin on, että minulla ei lain mukaan ole siihen oikeutta. Eero voisi, jos tahtoisi, syyttää minua uskottujen varojen hävittämisestä. Neuvotelkaa ja sopikaa asiasta siellä keskenänne. Olen kirjoittanut Eerolle ja käskenyt tulemaan sun luoksesi. En hänelle ehdotuksestasi mitään maininnut. Joten hän ei siitä tiedä mitään.

Mitä siihen osuuskunnalle myyntiin tulee, niin luulen minäkin, että se olisi kaikille onnellisin selvitys, ja sitä minäkin ehdottaisin. Jotta Eero ei jäisi aivan puille paljaille niin sopisihan siitä hänelle jättää osa myymättä. Mutta siellähän te perilliset olette kaikki nyt koolla, neuvotelkaa, minähän olen enemmän syrjäinen koko asiaan. Jos vaan minulla on siinä äänivaltaa, niin äänestän osuuskuntaa, kun vaan sellainen saadaan. (kirjeestä saattaa olla loppu hukassa)

Hermannin esiin ottama osuuskunnalle myynti tarkoittaa Ilmajoella varsin edistyksellistä hanketta torpparikysymyksen ratkaisemiseksi.

Edellä kerrottiin riidasta Ala-Kuhnalan "rehtorin" K.W. Forsmanin kanssa. Viljeltyään innokkaasti tilaa 30 vuotta hän väsyy tilan hoitoon ja siitä maksettaviin veroihin hän päättää toteuttaa samanlaisen ratkaisuun kuin tapahtui Ollilan ja Seppälän tiloilla, mutta nyt Paasikiven (tulevan presidentin) ja nimismies Mauri Honkajuuren ideoimana hanke toteutetaan myymällä Ala-Kuhnala 50.000 markalla osuuskunnalle, josta torpparit ja itselliset lunastivat tilansa vuoteen 1919 mennessä korkean inflaation auttamana.

Samanlainen hanke toteutettiin suurempana vielä vuotta myöhemmin Peuralan kartanon kohdalla, jonka maat myytiin 130.000 markalla.

Yli-Kuhnalan koko oli näiden tilojen välimaastosta, jolloin voidaan arvella, että jos tämä hanke olisi toteutettu myös Yli-Kuhnalassa, olisivat kaikki osapuolet päässeet todella paljon helpommalla sekä henkisesti, että etenkin taloudellisesti.

Mikko ei tähän suostunut ja jatkamme tästä kohti synkän tarinan loppunäytöstä.

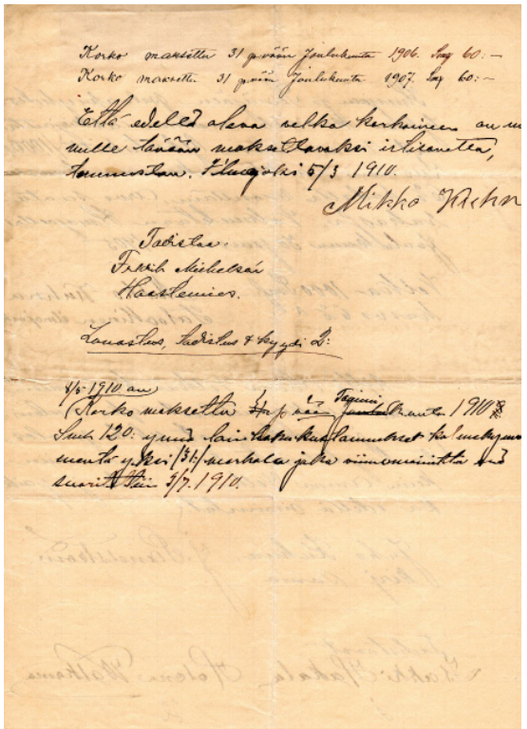
1.5.1909 Mikko myy puolet Keski-Riskun torpan maista Talolliselle Salomon Antinpoika Haapalalle ja vaimollensa Loviisa Juhan tyttärelle erityiseksi lohkotilaksi.

Kauppahinta on 3.000 mk ja sarka katkaistaan kahtia ja nyt myydään ylinen puoli. (Riskun vainion takaa, airasta Uhverin päälinjaan asti. Kaikki mitä kuuluu metsät ja pellot. Rajaan tehdään sellainen mutka, että torpan huoneet jäävät aliselle puolelle eli myyjälle.)

Eero Kuhna haastaa käräjille Jaakko Valentinin poika Niemelän 8.2.1910 osittain maksamatta jätetystä hevoskaupasta. 1909 talvella on myyty rautikko ori 300 mk hintaa, mutta siitä oli maksettu vasta 100 mk. Niemelä ei tullut käräjille ja sai 10 mk sakon tai uhan 4 pv vankeudesta, ellei tule seuraaville.

Mikon velka Ilmajoen Seinäjoen palovakuutusyhdistykselle sanotaan irti 5.3.1910.
Velan määrä 1.000 mk nostettu 30.12.1905 ja korko 6 %. Korko hoidettu 1906 ja 1907. Takaajina Juho Kuhna ja J. Sandström ja varmaankin Juho hoitaa velanrästikoron ja perimiskulut 8.5.1910 yhteensä 151 mk.

Elokuun 10 pv 1910 Mikko Kuhna oli haastanut käräjille Torppari Jaakko Matinpoika Mäkelän, mutta jättää itse saapumatta käräjille ja juttu jää sikseen (ei kerrota mikä oli asia) Maksettavaa tulee Jaakon palkkio 15 mk ja pöytäkirjamaksu 4 mk 50 p.

Lapua elokuu 26 / 1910 Hermanni kirjoittaa (Mikon emännälle Marialle?)
Koska Saimi (Tiitinen) kysyi minulta mitä niiden Kuhnalan raha-asioiden kanssa olisi tehtävä, niin minun mielestäni ei siihen pitäisi panna rahoja (Marian perintö Laihian kodista), ellette saa niille sopivaa ja riittävää vastinetta. Jos nyt panette ilman muuta rahaa siihen, niin se menee sittenkin kaikki nurin ja jäätte siitä puille paljaille, eikä muualla kerran ole mitään turvaa. Minun mielestäni on parasta tehdä niin, että Eero ostaa perintöosallaan Kuhnalasta maata, jos se nyt on niin välttämätöntä, että Eero pitää sitoa itsensä tuohon rappiolla olevaan tilaan, mutta pitäkää huolta, että kauppakirja samalla on selvä ja laillinen, antakaa rahat sitten, kun kirja on valmis. Eihän siinä luulisi olevan kenelläkään mitään sanomista, kun isäntä kerran myy maata muillekin ja jäisihän talo sitten kuitenkin omalle pojalle. Jos ei sellaiseen kauppaan suostu, niin hänellä ei olisi silloin muuta tarkoitusta kuin tehdä Eero perinnöttömäksi, vieläpä lypsää hänen osansa Laihialtakin pois. Jos siitä maata ostaa, niin täytyy pitää huolta, että kiinnityslainan korko tulee maksetuksi aina aikanaan koko lainasta, mutta tekeehän senkin sitten mieluummin, onhan se täytynyt nytkin maksaa ilman mitää etua.

Jos kuitenkin Eero panee oman osansa (Laihian perinnöstä) menemään Kuhnalan asioihin, niin Saimin osaa siihen ei panna ilman täyttä vastinetta, sillä se on teille välttämättömän tarpeellinen sitten, kun Kuhnalassa ei enää ole turvaa.

Jollei isäntä (Mikko) suostu tällaisiin ehtoihin, niin en tosiaankaan ymmärrä kenen hyväksi hän toimii.

Terveisiä, täytyy lähteä synnytykseen. Voikaa hyvin.

Herman (kunnan lääkäri)

Älkää näyttäkö tätä kirjettä kellekään, polttakaa tämä aivan heti. Minä olen aivan samaa mieltä, kun Hermannikin. Miksei ne voi sitä antaa Eerolle, kun Eero sen itse laillisesti ostaa ja hinnan maksaa. Koskahan Juhokin ostaisi Kahrakuusen, ehkäpä se sille annetaankin, kumpa se isä olisikin niin kuin muiden isät. Eikä Eeroa kauvan kiusaisi. Sanokaa mulle sitten heti, miten asiat päättyvät. Minä olen niin huolissani tästä taas kamalaa se on, jos taas menee. Jos eivät ne suostu tähän, niin antaa sitten olla. Kyllä ne saavat sen Eerolle antaa, kun se kerran ostaa. Tehkää sentään, miten tahdotte. Tämä on meidän mielipiteemme. Mun osani te tarvitsette turvaksenne. Se kuuluu teille. Kyllä minä otan lampaan krupin. Antaa sen nyt olla niin kauvan, kun minä sinne tulen. En oikein nyt pääse tulemaan. Niin, jos teille sopii, niin tulkaa tänne meille. Kyllä minä maksan teille osaksi siitä lampaasta tai niin paljon kun te pyydätte. Käskekää Eeron kirjoittaa.

Muistakaa nyt, että pidätte mulle yhden lampaan, kyllä minä sen teille maksan sitten. Tulen sitte sinne, kun olette Laihialta tullut. Jumala kanssanne. Saimi

Koettakaa olla isälle hyvä. Kylläs te sen ymmärrättekin.

Päiväämätön ”Jussi” poikanne kirje isälle

”Koskenkorva tänään.

Mikähän sen Laihian asian kans nyt on neuvo, kun eivät ne huolineet sinne pankkiin teidän velkakirjaanne, kun sille Jaskarille menitte loukkaavasti kirjoittamaan. Kyllä te kans olette, kun perilliset koettavat asioitanne eteenpäin viedä niin sitte te panette kaikki pilalle. Hakuun kuuluvat panevan mistä sen taasen sieppaatte.

Eero täs esittelee, että Jaskari tekis 6.000 mrk velkakirjan säästöpankkiin (Laihia) siellä näette kuuluu olevan nimismiehellä 1.000 mrk teidän velkakirja haussa, millä sekin maksetaan! Noniin kun saatais Laihian appinna ja emäntänne siihen suostumaan, että Jaskari sais sillä sitte velkaansa Paapalle maksaa. Kuuluu siltä, että se menis läpi kylläkin mutta teidän pitääs Eerolle kirjoittaa omaisuuttanne. Eikö teidän sopisi sille Kahrakuusi kirjoittaa eli suorastaan myidä, mikäs raato siinä nyt auttaa, en minä ainakaan muuta ymmärrä ja kun kerran sitä muillekin olette myöskennellyt. Tuumatkaa nyt tätä tosissanne ja päästäkää itsenne laihialaisten käsistä pois, esittää pikaisuudessa Jussi poikanne.”

Mikon puolison Marian kotitilan asioista Laihialla on kyse ja tuosta 1.000 mk velasta puhuttiin jo aikaisemmin. Kahrakuusi myydään kohta Juholle, joten sillä tämä ratkaistaan.

Käräjille on Mikko Kuhna haastanut Jaakko Mäkelän 1.2. 1911 vahingonkorvausasiassa, mutta ei tule käräjille tälläkään kertaa, joten juttu jätetään tutkimatta ja Mikko velvoitetaan korvaamaan Jaakon kulut 10 markalla.

Ainoa löytynyt kuva Yli-Kuhnalasta 1910-1920 luvulta. Komea nuorikarja jokitöyräällä, mutta rakennusten kunnosta ei tästä saa mitään käsitystä. Hermannin arvio niiden kunnosta oli masentava.

Käräjillä 9.2.1911 Mikko Kuhna haastaa torppari Jaakko Latvalan käräjille 2.12.1901 laaditun torpparisopimuksen laiminlyönnistä. Oli sovittu, että vuokraa tulee maksaa 30 mk vuodessa. Kahden vuoden vuokrat 60 mk olivat rästissä. Torppari sanoo, että ostaessaan torpan 2.500 mk hintaa piti siihen sisältyä talli, mutta hänen oli korotettava pajaa ja tehtävä katto ennenkuin torpassa oli talli, joka maksoi enemmän kuin vuokra. Eikä meinaa sitä maksaa. Sitä ei voitu toteen näyttää, joten vuokra oli maksettava ja 15 mk oikeuskuluja.

Eero ostaa Yli-Kuhnan talon 14.2.1911

Kauppakirjan (sitä ei ollut käytössä) kanssa samana päivänä 14.2.1911 laaditaan asiakirja, jossa kauppakirjassa sovittujen kiinnitettyjen lainojen lisäksi Eero sitoutuu maksamaan seuraavat velat mahdollisine rästikoroineen:

Ilmajoen Säästöpankille	6.050.- % 310.-
Ilmajoen-Seinäjoen paloapuyhdistykselle	1.000.- % 60.-
Pastori J. Lauroselle (Marian perintörahoja)	2.270.-
Juho Kuhnalle	3.270.-
Talokas Juha Lopelle	1.075.-

17.3. 1911 maksettu 700 mk vekseli.

Noista järkyttävin on se, ettei Lauronen saanut vaimovainajansa perintörahoja edes oikeusteitse, vaan siirtyivät kaupassa Eeron maksettavaksi. Mikko oli todella jääräpäinen tässä selvässä asiassa, syytä ei arvaa, mutta ovathan ne vävyt, etenkin papit, aina sellaisia?

Kiinnitettyjä lainoja oli mm: KOP 110.000 mk, Äänekosken Säästöpankki 75.000 mk, (olivat tullet Laivanpään tilan ostossa) ja Hypoteekkiyhdistys 12.839 mk. Näiden lisäksi kiinnityksiä oli vielä 400.000 mk, kun tehtiin kauppaa Juhon kanssa Sudennevan palstasta.

Kun isä suunnitteli testamentissaan, että Eero saisi osansa velattomana, niin jokin ajatuksessa oli vinossa eli oliko Mikko ostanut tämän jälkeen Laivanpään tilan, tai oli jo arvioinut, että se myymällä velat nollautuu. Eero myy sitten tämän Juholle, josta alempana lisää.

Tiitisen kirjeessä ilmenee, että rakennuksetkin olivat aivan hirveässä kunnossa.

Mikon toimista tulee muutenkin esille, että tilan hoito, karjan ja pellon tuotto ovat olleet heikot, eikä palkollisetkaan olleet uskollisia. Tietenkin pääongelma oli tilan sukupolvenvaihdoksen siirtyminen, kun Mikko ei halunnut luopua tai ei uskonut poikansa Eeron kykyihin. Ja olihan siinä sitten se alkoholikin, josta myöhemmin lisää.

Eeron muistokirjoituksen perusteella voisi myös arvioida, että tilan oston jälkeen hän alkoi voimakkaasti korjaamaan rappioitunutta tilaa ja sen tuotantoa. Merkkejä on mm. karjan jalostuksesta ja vuokramaiden hankinnasta. Ja velat olisivat syntyneet tässä toiminnassa 13 vuoden aikana ja ehkä Laivanpään palstan ostikin Eero ja Anni tilakaupan jälkeen?

7.4.1911 Kauppakirja

Eero ja Anni myy Jaakko Riskulle maakirjaan merkinnällä Rinta olevan tilan (entinen torppa) 200 mk kauppahinnasta ja velkakirjaa vastaan.

Käräjillä 9.6.1911

Eero Kuhna ilmoittaa metsän vartijakseen itsellisen Jaakko Iisakinpoika Riskun, joka vannoo valan.

Kauppakirja 5.8.1911

Eero ja Anni myyvät 11 tynnyrin alan leipuri August Itälehdolle ja vaimolleen Maria Jaakon tyttärelle 2.640 mk kauppahinnalla. Otetaan vastatakseen hypoteekin lainaa 550 mk, käteisellä 290 mk ja loput 1.800 mk erillistä velkakirjaa vastaan.

Maanviljelijä Mikko Kuhna 75 vuotta:

Vaasa-lehti 4.3.1912

”Mv. Mikko Kuhna Ilmajoella täyttää huomenna 75 vuotta. Mv. Kuhna on syntynyt Jalasjärven Köykässä 24.3.1837. Hänen isänsä, Juho Hopiavuori, osti Hopivuoren talon Ilmajoen Tuomikylästä vuonna 1838, joten Mikko piskuisena poikana tuli vaihtaneeksi kotia ja kotiseutua.

Mv. Mikko Kuhna on viettänyt lapsuutensa ja nuoruutensa ja osan miehuutensakin päiviä Tuomikylässä. Hän on jo nuorukaisena elänyt aikaansa edellä, sillä sen aikaiset talonpoikaisnuorukaiset viettivät ”Jukolan veljesmäistä” nuorukaiselämää, sillä nuorison ihanteena oli ”ylpeys ja pakkoväkevyys” jollaisia nuorukaisintohimoja oli viljalti ja virtana kohottamassa oli kotitekoinen viina.

Mikko Hopiavuorella oli jo nuorukaisena ihanteellisemmat ja siveellisemmät elämän käsitteet, johon oli vielä suuresti vaikuttamassa jo nuorena tapahtunut uskonnollinen herääminen. Kuhna on omannut suurta kätevyyttä jo nuorukaisena erittäinkin puusepänalalla, vielä tänä päivänä on Yli-Kuhnalassa avarat huoneet sisustettuna ja somistettuna upeilla vanhanaikaisilla

huonekaluilla mistä kaikki ovat omaa käsialaa jo nuorukaisena veistettyjä.

Mikko Kuhna osti kolme Kuhnalan taloa Ilmajoen rintamaalta v. 1868, nämä kolme taloa hän yhdisti, jolloin ajan tavan mukaan muutti Hopiavuori-sukunimen talonnimelle Kuhna.

Mikko Kuhna on omannut rakennusalallakin huomattavaa aistikkuutta ja taitoa, sillä tänä päivänäkin on Yli-Kuhnalan kaunis ja käytännöllisesti kokoonpantu kartano tästä selvänä todisteena. Hän on omistanut suurta ja laajaa maanviljelystä omistaen ja viljellen yhteen aikaan kahdeksaa eri taloa. Ne hän miehuutensa päivinä hoiti tarmolla ja moitteettomasti.

Viimevuonna luovutti vanhus vasta Kuhnalan talon nuoremmalle pojalleen. Nyt viettää Mikko Kuhna rauhallista elämänsä lepopäiviä kodissaan Kuhnalassa, ei ”huopaten ja huokaten” vanhuuttaan, vaan valmistellen itseään iloisena tulevaisuudelle. Hän on sielultaan ollut aina nuori, ihanteellinen ja runollinen, sekä perin musikaalinen. Vieläkin hänen hyppystensä koskettuksesta soi piano säveleitä, joita nuorukainenkin nautinnolla kuuntelee. Hyvää vointia ja tyytyväistä mieltä, on teillä ollut tapana toivottaa ystävillenne. Sallikaa meidän puolestamme nyt toivottaa Teille sitä samaa: Rauhallisia ja sielullisesti nautintorikkaita elämänne iltapäiviä.”

Kun on lukenut tänne asti, miten tilanne eteni, niin huomaa, ettei syntymäpäiväkirjoitus aina tarkasti täsmää tapahtumiin.

Kauppakirja 14.1.1914 Jaakko Hietala myy torpan vuokraoikeuden takaisin taloon

Ostajina Eero ja Anni Kuhna kauppahinta 955 mk, joka maksetaan ottamalla samansuuruinen velkakirja Ilmajoen kunnan Säästöpankkiin. Vuokraoikeuden myyntiä seuraa torpalla oleva asuinrakennus, talli, navetta ja lato.

Kauppakirja 13.5.1914

Tämän kautta myin minä Mikko Juhonpoika Kuhna omistamastani Yli-Rintajussilan 0.1268 manttaalin verotalosta n:o 4 Ilmajoen pitäjän Palon kylässä, Kahrakuusen niittypalstan, mitä vielä sanottuun taloon kuuluu, pojalleni Juho Mikonpoika Kuhnalle lohkotilaksi välillämme sovitusta viidentuhannen /5000 / suomen markan hinnalla, joka tyttärelleni rouva Laimi Tiitiselle ja hänen miehelleen maksetaan, heidän lähemmin sopimana aikana. Kauppa tehtiin seuraavilla ehdoilla:

Ostaja saa maa-alueen heti haltuunsa, sellaisena kun se nyt on, jonka omalla kustannuksellaan eroituttavat kruunulle veroa maksavaksi tilaksi. Ostaja maksaa niin ikään vuotuista palkintoveroa kantatilalle kolmekymmentä /30/ suomen markkaa vuosittain, siihen asti kuin jako on laillisesti vahvistettu, sekä vastaavat kunnanmaksuista ym. rasituksista tämän vuoden alusta lukien, Joka vakuutetaan.

Ilmajoella 13.5.1914

Mikko Kuhna Juho Kuhna

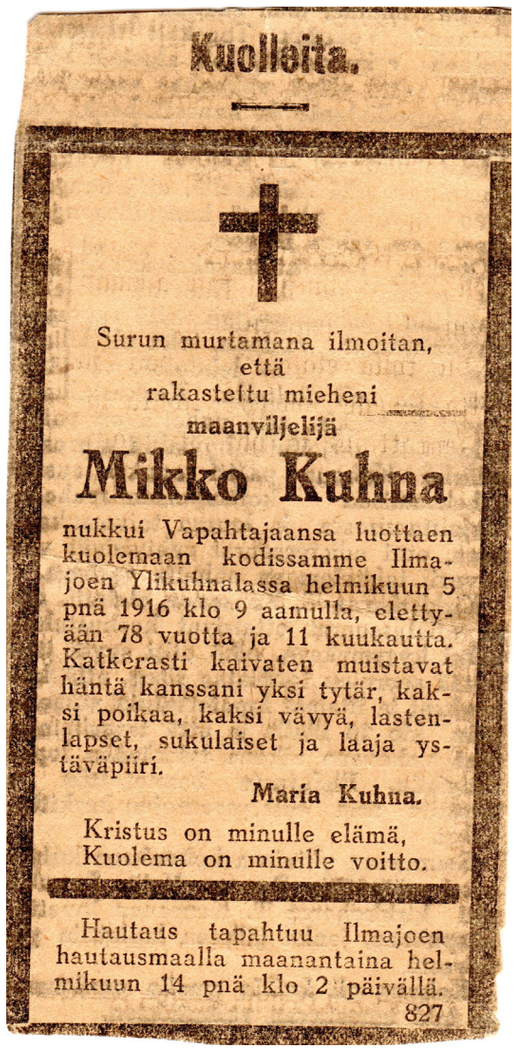
Tästä kauppakirjasta löytyy myös toinen kappale, jossa myyjinä on Mikko Kuhna ja Maria Kuhna, mutta Juhon nimi puuttuu. Ehdot ovat samat, mutta Laimista mainitaan vain ”tyttärellemme Laimille ja hänen miehelleen ja sen ajasta sopikoot keskenään”

Mikon appiukko Tuomas Kauppi kuolee 86 vuoden iässä 20.7.1914 syöpätautiin. ”Vainaja oli eläissään sävyisä ja hyvän tahtoinen henkilö. Kaipaamaan jäi lähinnä tytär ja vävy maanviljelijä Mikko Kuhna Ilmajoelta sekä lapsen lapset.”

Metsän myyntiä 10.10. 1914
Merkityltä saralta ostaja Alfred Nyberg saa alueen haltuunsa 3 vuodeksi ja saa hakata kaikki kuusi ja mänty puut mitkä kelpaa propsiksi ja paperipuuksi.

Kauppahinta on 4.000 mk, josta heti maksetaan 2.000 mk ja loppu tili toukokuussa 1915.

Mikko Kuhna kuolee 5.2.1916 klo 9 aamulla elettyään 78 vuotta ja 11 kuukautta.

Kuolleita.

Surun murtamana ilmoitan, että rakastettu mieheni maanviljelijä

Mikko Kuhna

nukkui Vapahtajaansa luottaen kuolemaan kodissamme Ilmajoen Ylikuhnalassa helmikuun 5 pnä 1916 klo 9 aamulla, elettyään 78 vuotta ja 11 kuukautta. Katkerasti kaivaten muistavat häntä kanssani yksi tytär, kaksi poikaa, kaksi vävyä, lastenlapset, sukulaiset ja laaja ystäväpiiri.

Maria Kuhna.

Kristus on minulle elämä,
Kuolema on minulle voitto.

Hautaus tapahtuu Ilmajoen hautausmaalla maanantaina helmikuun 14 pnä klo 2 päivällä.

827

Muistokirjoituksista:”Viime lauantaina vaipui kuolon uneen, maanviljelijä Mikko Kuhna, kotonaan Ilmajoella 78:lla ikävuotenaan.

Mikko Kuhna oli syntyisin Hopiavuoressa. Aivan nuorena miehenä tuli hän Kuhnalan talon isännäksi. Alun pitäen olivat hänessä kaikki toimeliaan ja paljoa elämästä tavoittelevan suurviljelijän merkit. Mikäli toimin tarmo kasvoi, kasvoivat viljelystilan alueetkin. Hänen haltuunsa joutuikin aikojen kuluessa kolme Kuhnan, Jussilan, Koskenkorvan ym. tiloja, niin että hän yhteen aikaan omisti kaikkiaan 7 suuren puoleista taloa.

Sellainen talous antoi miehelle työtä niin, että paljoa ei siitä ehtinyt aikaansa muuhun käyttääkään.

Vainaja oli kaksi kertaa namisissa. Ensi kerran Liisa Pohtolan kanssa Ilmajoelta ja sittemmin leskeksi jäätyään Maria Kaupin kanssa Laihialta. Ensi naimisesta on elossa poika, toisesta tytär ja poika. Siinä mainittuna lyhyesti vainajan elämän ulkoiset piirteet. Mutta vain ulkoiset. Sillä hänen sisällisen elämän piirteet eivät olekaan yhtä helposti määriteltynä. Kenellä oli tilaisuutta tutustua Mikko Kuhnan ajatusmaailmaan, luoda silmäyksen hänen sielun syvyyksiin, varsinkin silloin kuin miehuuden täysi voima elämää tuki, hän löysi sieltä henkisiä aarteita, joita niin siintyneinä vai hyvin harvoin tapaa. Hänelle oli ihmiselämän työaika, josta on täytettävä kukin leiviskänsä niin, että ihmiselämän talo senkin työn kautta aina nousee.

Elävästi tunteva kristitty, jolle elämä ei sisältänyt pikkumaisia muotoseikkoihin takertumista, vaan suuripiirteisiä tehtäviä, arvokkaita siveellisiä päämääriä.

Kun vastakeskustelijan löysi, jonka kanssa sielu sattui samaan vireeseen, saattoi ehtoosta ja aamusta sarastaa jo uusi päivä ennen kuin erottiin, haastattelija henkisesti rikkaampana.

Siis mikään inhimillinen, mikä saattoi koskettaa tämän valistuneen miehen ajatuspiiriä, ei ollut hänelle vierasta. Mutta joukoissa, julkisissa paikoissa hän vaikeni.

Mutta tämän kaiken lisäksi Kuhna oli läpikotaisin taitelija luonne, joka varsinkin puhkesi ilmi äärimmäisen herkkänä tunteellisuutena ja musikaalisina taipumuksina.

Nyt on tämä henkisesti rikas elämä päättynyt maanpäällä. Meille ilmoitetaan, että hän ei vielä ollenkaan tuntenut väsymystä elämään. Mutta siitä huolimatta kuoli hän hyvin suurella halulla. Henki etsi uusia, parempia oloja… Rauhaa kelpo kansalaisen, ajattelevan ihmisen tomulle!

1906 kirjoitetussa lehtijutussa kerrotaan Nuorisoseuraliikkeen alkuajoista 1881-87 ja siinä nostetaan Mikko Kuhnan nimi Iisakki Hannukselan, Jaakko Yli-Nikkolan ja J.E.Antilan rinnalle. Samassa kirjoituksessa lisäksi luetellaan nuorokaisia: I Hannuksela, J Antila, Juho Kuhna, M. Talvitie, L. Lagerfeld, neidit Maria ja Sanni Nikkola, Liisa ja Maria Manberg, Sanni Hannuksela, Anna Puska, Maria Heikkilä ja puhujina Matti Tarkkanen, Matti Sippola, O.E. Könni, Arvid Järnefelt ym.

Tämä kirjoitus on kuitenkin ainoa missä nuorisoseuraliikkeen vaiheissa myös Mikko Kuhnan osuus on vahvasti mukana.

Päiväämätön kauppa

1920-luvulta arvaten, kun myyjinä ovat Eero ja Anni

Lohkotilaksi 700 mk hinnalla Mikko Jaakonpoika Alhaselle Hakolan tiestä rintaan päin koko saran leveydeltä pyykkiin 196 asti, josta suorakulmaisesti poikki. Koko määräytyy mittauksessa.

Kartasta ilmenee, että alue on lähinnä peltoa ja viljelyskelpoista yht. 7 ha, joten kauppahinta on todella alhainen Alhaselle. Asiaan saattaa liittyä jotain muutakin mitä kauppakirjasta ilmenee. Vuonna 1911 myydään samankokoinen pala 2.600 mk hintaan.

Muistilappu ajalta, kun Anni hoiti talon asiat

Riihelle mentääs: Jaska viskaamaan, Iisakki kohluumista vetää, Eija pöyrälle panee.

Eero syöttää ja jos ei Eeroa saara ylös, niin Juho ainakin niin kauan, kun Eero ylös saaraan.

Jos se poika ei yksin saa hevoisia aseihin niin pitää Liisan poikien mennä kattomaan toista.

Taksvärkkäri menee panemaan sitä aitaa sielä Rintalopen Jussin rajalle hakee ensin pajuja joelta.

Sitten lampaista olen kolme myinyt ne miehet saa niistä ottaa mitä tahtoo vieläkö niis on Kaapoon Liisan lampaita.

Sen mustan kiriavan hiehon ja sen pikku punaasen lehmän pitää jättää sinne latoon ja antaa niille jotain olkia eli heiniä. Sitten ne haetaan päivällä pois ne eileeset lahtarit.

Sinne myllyyn menee Jussi ja antaa sille Latva-Kuhnan emännälle puoli tynnyriä ohria myös panee meille kolme hehtoa ohria, yhren kryyniiksi toisen kraariksi ja kolmannen leipään ja sitä leipä säkkiä pitääs vain vähä kaunata.

1924. 3.4. Kauppakirja

Tämän kauppakirjan kautta myymme me allekirjoittaneet omistamamme Laivanpää nimisen 31,94 hehtaarin suuruisen niittypalstan, mikä palsta on eroitettu Korven perintötalosta Ilmajoen pitäjän Peuralan kylää veljelleni Juho Kuhnalle välillämme sovitusta kahdensadanviidenkymmenen (250.000.-) markan hinnasta, mikä summa maksetaan siten, että ostaja ottaa maksaakseen myyjäin lainoja alempana nimitetyt summat:

Kansallis-Osake-Pankin konttoriin satakymmenen (110.000.-) tuhatta markkaa ja Äänekosken Säästöpankille seitsemänkymmentäviisi (75.000.-) tuhatta markkaa, paikalla maksetaan kaksikymmentäviisituhatta (25.000.-) markkaa ja loppusumma neljäkymmentätuhatta markka (40.000.-) maksetaan vaarittaissa ja lasketaan viimeiseksi sanotulle summalle 9 % korko vuosittain.

Ostaja saa nyt myydyn maa-alan heti vapaaseen nautintaansa sellaisena kuin se nyt on, kaikkine päällä olevine rakennuksineen. Ostaja laillistuttaa kustannuksellaan kauppakirjansa ja vastaa kuluvalle vuodelle lasketuista veroista ja ulosteoista.

Kaikista nyt jääneistä maksamattomista kauppasumman eristä maksaa ostaja juoksevat korot tästä kaupantekopäivästä alkain.

Ilmajoella huhtikuun 3pv 1924 Anni Kuhna Eero Kuhna

Yllä olevaan kauppaan olen sitoutunut, aika ja paikka sama kuin yllä Juho Kuhna

Todistavat Aino Lindberg Hilja Salberg

Edellä sanotusta kauppasummasta on paikalla maksettu viisikymmentäkuusituhattasata (56.100) markkaa.

Nykyrahassa palstan arvo oli 85.000 euroa.

Tämän palstan hankinnasta ei ole löytynyt kauppakirjoja, mutta on todennäköistä, että tämän palstan Mikko osti vain vähän ennen tilan myyntiä tai Eero ja Anni ovat ostaneet tämän Yli-Kuhnan tilan oston eli vuoden 1911 jälkeen kun lainamäärät ovat tasasummia eli lyhentämättömiä ja vaikeudet ovat tulleet pian tämän maan oston jälkeen, joka selittäisi Eeron vaikeuksien nopean esiintulon.

Yli-Kuhnalan alajokimaa on nimeltään myös Laivanpää, mutta ei sovi tähän palstaan pinta-alaltaankaan ja se on selvästi Kuhnan numeroa 5, kun tässä myyty palsta on Korven numeroa 4 ja vielä kyläkin on eri.

KAUPPAKIRJA 5.9. 1924

Tämän kautta myyn ja luovutan minä allekirjoittanut omasta ja mieheni Eero Kuhnan holhoojana tilanomistaja Juho Kuhnalle ja hänen vaimollensa Inkerille itsenäiseksi lohkotilaksi erotettavaksi niin sanotun Sudennevan ulkosaran kuuluva minun ja mieheni omistamaan Kuhnan verotaloon n:o 5 Ilmajoen pitäjän Röyskölän kylässä välillämme sovitusta yhdeksänkymmenentuhannen (90:000.-) suomen markan kauppahinnasta sekä muuten seuraavilla ehdoilla:

1) Kauppahinta maksetaan siten, että ostajat ottavat suorittaakseen myyjäin velkoja:

Varatuomari Reino Kärävälle viisikymmentäviisituhattasataseitsemän (55.107) markkaa ja 50 penniä.

Toiminimelle Manner ja Virtanen O.Y. neljätuhattakolmesataa kuusikymmentäkuusi (4.366.-) markkaa, Osakeyhtiö Jyvälle kuusituhattakolmesataa viisikymmentäyksi (6.351) markkaa.

Ilmajoen Säästöpankille kolmetoistatuhattaseitsemänsataa kolmetoista (13.713) markkaa 50 penniä.

Sekä varatuomari B. Honkasalolle yksitoistatuhatta kaksisataa kolmekymmentä (11.230) markkaa 45 penniä, yhteensä yhdeksänkymmentätuhatta seitsemänsataakuusikymmentäkahdeksan (90.768) markkaa ja 45 penniä.

Eron kauppahinnan ja summan välillä myyjät ovat käteisellä maksaneet ostajille kaupantekotilaisuudessa.

2) Myyjä ilmoittaa, että Kuhnan tilaan n:o 5 on kiinnitetty seuraavat velka sitoumukset:

Suomen Hypoteekkiyhdistykselle 12.839 markkaa 40 penniä, kiinnitetty 20.4.1920.

Velkakirja haltijalle 100.000.- markkaa kiinnitetty 19.4 1921.
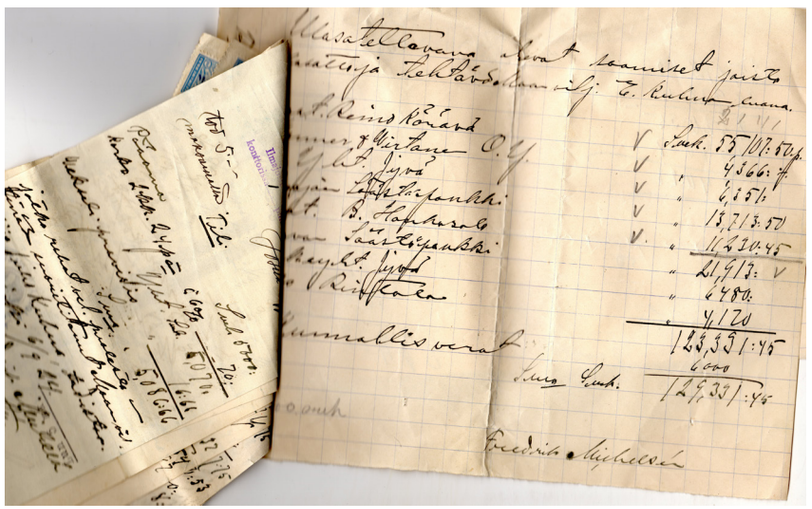
Velkakirja haltijalle 200.000.- markkaa kiinnitetty 21.2.1923.

Sekä samaten velkakirja haltijalle 100.000 markkaa, joista rasitteista myyjät kuitenkin sitoutuvat yksin vastaamaan.

3) Lohkotilan eroittamiskulut maksaa ostaja.

4) Myyjää enempää kuulematta saavat ostajat hakea kiinnityksen eroittamisoikeuden vakuudeksi.

Edellä mainittu kauppa on 23.11.1924 peruttu ja Juhon maksamaa kauppahintaa vastaan Eero ja Anni antavat Kuhnan tilaan 60.000 ja 30.000 mk kiinnitykset/ velkakirjat ja eroittamisoikeus peruutettiin.

Kaupan taustaa selvittää Eeron taloustilanteen kirjanpito syys-lokakuulla 1924:

6.9	Lunastettu vekseli liittopankki	1.358,25
	Lunastettu vekseli 5 kpl Michelseniltä (ulosotto)	29.436,60
14.8	Tunnuste J. Kuhna asettaja	13.423,84
12.9	Lunastettu Oy Jyvältä vekseli	6.351,00
		50.569,62
14.8	3 kk korko Juholle vekselistä	402,69
6.9	Lunastettu vekseli liittopankista	1.358,25

15.9	rahaa Anni Kuhnalle	560,00
15.9	rahaa G Svanljungille	1.400,00
14.11	jäännös J. Kuhnan vekseliin	3.423,84
14.11	lunastettu vekseli liittopankista	7.000,00
11.11	Lunastettu vekseli liittopankista	5.100,00
		19.244,78

Kauppakirjassa mainitut summat yhteensä 90.768 saattavat olla osin samoja kuin edellä, mutta ei kuitenkaan kaikilta osin.

Edellä oleva kauppakirja oli kopioitu kiinnitysasiakirjasta, jonka käsittely jäi vielä kesken, kun piti selvittää myyjien omistusoikeus tilaan n:o 5. (Yli-Kuhnan tilan kantanumero muuttui neloseksi?)

Nykyrahassa Juhon ostama sudennevan palsta oli arvoltaan 30.000 euroa. 1906 laaditun halkomiskirjan mukaan Sudennevan palstassa oli pinta-alaa yhteensä 243,31 ha. (Samankokoinen kuin Juhon omistama Koskenkorvan tila), josta peltoa vain 1.33 ha niittyä 49,0 ha ja viljelyskelpoista maata 32.11 ha ja metsää 160,83 ha. Mikko oli siitä myynyt 3.000 mk maata aikaisemmin eli noista pinta-aloista oli jäljellä ehkä 80–90 %. Peruuntumisen syy saattoi olla se, että alue olisi ollut ”liian halpa”?

Kantatilaan oli kiinnityksiä 400.000 mk (nykyarvossa 131.000 tuhatta euroa). Tilan koko oli edelleen n 370 ha, josta peltoa n. 45 ha, niittyä n. 75 ha viljelyskelpoista n. 40 ha ja metsää n. 210 ha. (myyty pois edellä mainittu osuus Sudennevan palstasta.) Kun Sudennevan palsta oli liki puolet pinta-alasta (vain murto-osa pelloista) saatetaan arvella että 30.000 euroa olisi ollut siitä liian vähän, kun tilaan oli kiinnityksiä 131.000 euron edestä.

Tämä kauppahan tehtiin vain 5 kk Laivanpään kaupan jälkeen, joten Eeron asiat olivat jo todella aivan solmussa ja Juhon asema tilanteen ratkaisijana oli toivoton ja koitui lopuksi myös Juhon vaikeuksien lähtölaukaukseksi.

Loppuvuodesta 1924 Eero myy lehden palstoilla kaikenlaista irtainta ja eläimiä, rotulehmiä ja halpoja hevosia ja jopa metsäsarkaa Keuruulla asioiden hoitamiseksi.

Eero Kuhna kuolee sydänhalvaukseen 18.2.1925

Muistokirjoitus 25.2 Ilkka lehdessä:

Surulla ilmoitetaan, että rakas mieheni ja isämme,

Maanviljelijä

Eero Eliel Kuhna

vaipui kuolon uneen Ilmajoella t.k. 18 p. 1925. Syntynyt 5. 3. 1887. Kanssamme suremaan jäivät sisar ja veli perheineen y.m. sukulaiset.

Anni, Eero ja Maiju Kuhna.
(Os. Häkkinen.)

Hän on se, joka lohduttaa, Iloksi murheen muuttaa. Ken hänehen vaan uskaltaa, Hän sille avun tuottaa. Vaan milloinka ja mitenkä, Se aina hänen itsensä määrättävänä olkoon.

Ruumiin siunaus tapahtuu perjantaina t.k. 27 p. klo 1, josta ainoastaan täten omaisille ja ystäville ilmoitetaan. 1754

”Tämän kuun 18 pv illalla kuoli Ilmajoella sydänhalvaukseen tilanomistaja Eero Kuhna 38 vuoden ikäisenä. Vainaja oli terveytensä päivinä paikkakuntansa innokkaimpia ja perusteellisimpia maanviljelijöitä. Jo 23 vuoden ikäisenä joutui hänen haltuunsa ja hoitoonsa kotitilansa, Yli-Kuhnala, jota hän alkoikin mitä perinpohjaisimmin kunnostamaan. Niinpä hän vuosien kuluessa saattoikin Yli-Kuhnalan viljelysmaat, pääkartanon ja kaikki muutkin rakennukset paikkakuntansa parhaimpaan ja ensiluokkaisimpaan kuntoon. Ei ainoastaan Ilmajoella, vaan laajoilla aloilla muuallakin Yli-Kuhnala mainittiin mallitaloksi.

Vainajalla olikin aivan synnynnäistä ja luonteenomaista esimerkiksi kelpaavaa huolellisuus ja järjestyksen pito. Tuon erinomaisen järjestyksen huomasi heti vieraskin vallitsevan kaikkialla, minne talossa vain sattui katseensa kiinnittämään. Pienimmätkin työvälineet, hevosvaljaat ym. pidettiin talossa aina niin huolellisessa hoidossa ja järjestyksessä, ettei kai paremmin tavaroita hoideta huolellisimmassakaan porvarin varastoissa. Niinpä nyt Yli-Kuhnala ensiluokkaisine viljelyksineen ja mallikelpoisine järjestyksineen avonaisesti puhuu ymmärrettävää kieltänsä aloitekykyisen ja toimeliaan miehen elämäntyöstä.

Ihmissilmällä katsoen olisi vainajalla uskonut olevan vielä edessään elettävänä toimintarikkaita vuosia. Toisin oli kuitenkin määrätty hänenkin elämänsä kulku meneväksi ja päättyväksi. Jo vuosia sitten oli sydämeen hiipinyt vika, joka salaa alkoi tehdä työtänsä ja aivan vastustamattomasti herpauttaa tämän toimeliaan miehen elinvoimia ja hermostoa. Luonnollisesti vielä nämä viimeiset vuodet, jotka yleensä maanviljelijöille ovat olleet melkein liian raskaiden koettelemuksien aikoja, vaikutti sydänvikaa sairastavan miehen hermostoon liian jäytävästi ja herpauttavasti. Hiljaa vaimeneva sydämen sykintä vihdoin rauhallisesti sammui kuin loppuun palanut kynttilä ja vapautti paljon toimineen ja paljon sisäistä kärsimystään kärsineen ja taistelleen miehen ristiriitaisen maailman vaivoista ja ainaisesti myllertävästä kuohunnasta.

Vainajaa jäivät lähinnä kaipaamaan puoliso os. Häkkinen ja kaksi lasta sekä veli ja sisar perheineen ynnä laaja sukulais- ja tuttavapiiri.

Kun löysin tämän muistokirjoituksen, olin jo kirjoittanut kaiken muun Yli-Kuhnan vaiheista ja jotenkin tuntui olo syylliseltä, kun olin ajatellut Eeron elämän ja onnistumisen vallan toisella tavalla.

No muistokirjoitus oli Mikonkin osalta aika erilainen kuin asiakirjoista saatu näkemys, mutta ehkä sittenkin voisi arvella, että Eero ainakin alussa olisi yrittänyt ja onnistunutkin ylös rakentamaan Mikon aikana heikkoon kuntoon päässeet rakennukset ja saanut pellot ja karjan tuottamaan.

Se mikä aiheutti sitten tilanteen heikkenemisen jää arvailuksi, mutta sydämen surua ja kipua toiminta tuotti myös muille.

Honkajoen Säästöpankki 16.4.1925

Maanvilj. E. Hopiavuori Ilmajoki

Ilmajoen pitäjässä asuneen **maanviljelijän Eero Kuhnan** kuolinpesän konkurssin

Velkojat

kutsutaan täten tämän toukokuun 2[illegible] päivänä kello 1 päivällä Carlstedt & Kärävän Asianajotoimistossa Vaasassa pidettävään kokoukseen keskustelemaan ja päättämään pesän omaisuuden myymisestä ynnä muista esitettävistä asioista; ja huomautetaan siitä Konkurssisäännön määräyksestä, että poissaolevien velkojien on tyydyttävä saapuville tulleiden päätöksiin. — Vaasassa, toukokuun 12 päivänä 1925.

Juho Kuhna. **Reino Kärävä.**
5254 Uskotutmiehet.

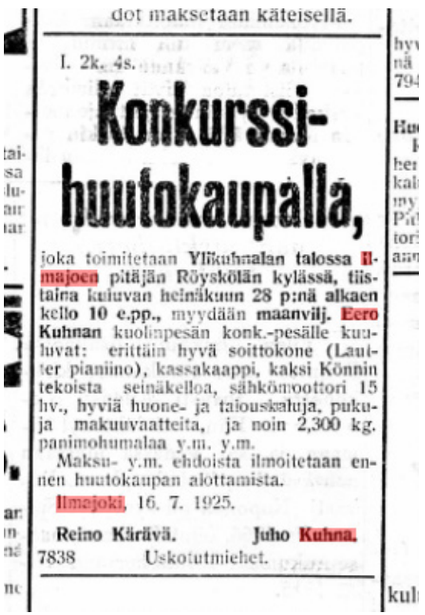
Viisi eri kertaa olemme muistuttaneet Eero Kuhnaa, että hän suorittaisi tänne sen pikkusaatavamme, mikä vielä on jälellä, mutta emme ole saaneet minkään laatuista vastausta. Nyt näin sanomalehdestä pakkohuutokaupan, josta näkyy, että hän olisi kuollut.

Käännymme siis nyt Teidän puoleenne, koska olette takauksessa ja pyydämme, että Te huolehtisitte asiasta, koska asia Teihin nähden vanhenee tämän vuoden

loppupuolella. Summa olisi p:omaa 2.532 mk ja korkorästejä 1.1.1925 Smk 481,08. Kun asia on näin pieni ja otaksumme velalliselta löytyvän varoja, että ei takausmiehet joudu kärsimään, pyydämme että otatte asian järjestääksenne ensi tilassa. Huomautamme, että kun korkoja on rästissä ”pidetään laina ilman irtisanomista maksettavaksi joutuneena”. Toivomme kahden viikon sisällä saavamme Teiltä tiedon, miten asiaan suhtaudutte.

Täällä on tallella sitoumus, jolla velallinen on sitoutunut maksamaan korkoa sääntöjemme uusittua 2 % yli vuotuisen säästökoron.

Kunnioittaen Honkajoen Säästöpankki Svante Ylikoski

dot maksetaan käteisellä.

I. 2k. 4s.

Konkurssi-huutokaupalla,

joka toimitetaan Ylikuhnalan talossa Ilmajoen pitäjän Röyskölän kylässä, tiistaina kuluvan heinäkuun 28 p:nä alkaen kello 10 e.pp., myydään maanvilj. Eero Kuhnan kuolinpesän konk.-pesälle kuuluvat: erittäin hyvä soittokone (Lauter pianiino), kassakaappi, kaksi Könnin tekoista seinäkelloa, sähkömoottori 15 hv., hyviä huone- ja talouskaluja, puku- ja makuuvaatteita, ja noin 2,300 kg. panimohumalaa y.m. y.m.

Maksu- y.m. ehdoista ilmoitetaan ennen huutokaupan alottamista.

Ilmajoki, 16. 7. 1925.

Reino Kärävä. Juho Kuhna.
7838 Uskotutmiehet.

Yli-Kuhnalan tilan huutokauppa oli 23.4.25. Kuulutuksessa mainitaan Liittopankki Oy ja muiden velkojien saamisten maksamiseksi.

Irtaimen huutokauppa ilmoitetaan lehdessä 16.7. pidettäväksi 28.7 jossa kerrottiin, että myydään mm. kaksi könnin tekoista seinäkelloa ja 2.300 kg panimohumalaa. Kuitenkin löytyi pöytäkirja, jonka mukaan huutokauppaa pidettiin jo 18.5. oliko tämä myöhempi sitten uusinta?

Juho huutaa 18.5. 1925 pidetyssä Yli-Kuhnalan Irtaimen huutokaupasta 110 erillistä huutoa yhteisarvoltaan 21.271 mk. (7.000 nykyeuroa) huudoista annettiin alennusta 5.271 eli maksettiin 16.000 mk, jonka kuittaa Reino Kärävä.

Pieniä huutoja mm: Hiirenloukku ym. 12.-,tuohikontteja 5 kpl á 1 mk, käsiharavat 4 ja perkauskrökky 5 yht. 49 mk. Silat 70 → 120 mk/kpl, Kiesisilat 250 mk, pino halkoja 650 ja rankakasa 200 ja toinen 202 mk, 2 savirekiä á 50 mk ja 3 savirekiä á 65 mk, laatikko reki 135 mk, heinänkylvökone 225 mk, pöyhimä kone 1.026 mk, suitsia 11 → 80 mk, pituumet 10→ 80 mk.

Eläimiä; Lehmä Ahkera 3.000 mk, Sointu 3.035 mk, Ihana

3.750 mk sonnivasikka Olli 510 mk, 1.300 kg heinää á 50 p.

Taulu ”kaskenpoltto” 200 mk (taulu on puutarhatalon seinällä edelleen, kopio Eero Järnefeltin kuuluisasta taulusta vuodelta 1915),

Sähkökruunu 250 mk, Seinäkello 1.120 mk.

Tämä saattaa olla Liisa Könni-Pohdon perukirjassa mainittu Könniläinen kello (nykyrahassa 70 €), jonka on tehnyt Salomon Könni . On arveltu myös, että Juho sai tämän kellon perintönä, (Elinan perukirjassa on seinäkello nykyeuroissa 160 €) Tämän huudon nykyarvo oli 365 €.

Huonekalustoja 1.000 mk, kirjakaappi 1.050, kassakaappi 1.000 mk, istumasohva 200 mk, kaappi kaksiker. 400 mk.

Nämä mainitaan osin myös Mikon testamenttikaavailuissa ja tulivat sitten näin kuitenkin Juholle kuten isä toivoi.

Tässä ainut kuva jossa näkyy 5-viisarinen Könninkello joka myydään huutokaupassa. Kuva on vapaussodan ajalta joten sitä ei ostettu Kuhnalan huutokaupasta. Aatto, Paavo, Ilmari, Mauri, Suoma, Katri ja Aili Krook.

Waasan maaherran päätös Eero Kuhnan konkurssipesän asioista 19/6 1926

Asiamiehenä Reino Kärävä, jolla oli merkittävät saavat pesästä (oli toimeksiantona hoitamassa velkojien saatavia). Tässä päätöksessä kyse tammikuun 1 pv 1915 allekirjoitettu velkakirja Karvian Säästöpankkiin. Velallinen Eero Kuhna ja takaajina Juho Kuhna ja Jaakko Latomäki. Nimet oikeaksi todistaa siis uudenvuoden pyhänä Ilmajoella Juho Ylinikkola ja Juho Rinta-Nikkola. Määrä oli 3.000 mk.

Vuoteen 1924 mennessä velasta oli maksettu lyhennystä 945 mk ja korot oli tähän saakka ajan tasalla 6 % mukaan, joskin maksukuukaudet heittelivät sovituista joulu- ja kesäkuun lopusta.

Juho maksaa velan lopun takaajana 15.8.1925 ja valvoo saatavan Eeron konkurssipesältä 24.8. pääoma 2.055 mk ja korko 167,30 = 2.222,30. Tähän saadaan konkurssipesän loppuselvityksessä 25 % korvaus (osinko) 600,77 mk, joka kertoo, että Eeron (kiinnittämättömistä) saatavista jää kaikille velkojille tappioksi 75 % saatavista.

Mielenkiintoinen merkintä velkakirjoissa on toista takaajaa Jaakko Latomäkeä koskevat perintämerkinnät: ”Velallinen ei omista Ilmajoella tiettyä omaisuutta vaan olinpaikka on Tampere. 5.2.1926 Frans Huikku ulosottomies.” (60 mk)

”Velallisella ei ole täällä tavattu ulosmitattavaa omaisuutta vaan on osoite nyt Turun kaupungissa Puistokatu 8 ovi 8. Todistaa 19.5.1926 I:nen kaupunginvouti.” (20.-)

”Vaikka on etsitty ei velallista eikä omaisuutta ole löydetty ja tiedon mukaan velallinen on nykyään Lohjalla. Turun kaupunginvouti 29.6.1926” (30,65)

Tätä pidemmälle velallista/ takaajaa Jaakko Latomäkeä ei etsitty, taisi kyseessä olla velkojen pakoilu monen muunkin asian suhteen? Meni 6 kuukauden aikaraja umpeen.

Tämä nimi on tullut monessa asiassa esille aikaisemminkin. Oli ostanut Yli-Könnin Juhon kanssa tai hänen rahoillaan maata Sihtolasta ja hakenut lainhuudon itselleen ja osti Otto Könniltä kalenterikellon ja myi sen heti Säästöpankille. Olisi kiva selvittää millainen koijari hän oikein oli. Kuvataan kuitenkin monessa jutussa tilalliseksi jne. Saattoi olla yksi 20-luvulla tilansa menettäneistä?

YLI-KUHNAN HISTORIA OLI MELKOINEN TARINA

Kuten edellä olevista kirjauksista ja kirjeistä ja syntymäpäivä ja muistokirjoituksista saatettiin lukea, oli tämän tilan tarina monessa mielessä varsin ainutlaatuinen.

Mikko tulee varakkaasta Hopiavuoresta ja saa isänsä kautta tukea hankkiessaan ahtaana aikana vaikeuksiin joutuneita tiloja edullisesti. Näyttäisi myös, että alussa myös tilojen hoito ja viljely nosti niiden arvoa, vaikka paremman ajan myötä tiloilla pystyi tekemään reippaita voittoja.

Yli-Kuhna on sen jälkeen, kun Keski- ja Ylikuhna oli yhdistetty, pinta-altaan liki 550 ha tila. Koskenkorvan tila oli 280 ha, Jussilan osuuksien ja Ladva Röyskön manttaali osuuksien tarkat pinta-alat eivät selvinneet, mutta suhteellisesti arvioiden niiden pinta-alat olivat yhteensä ainakin 300 ha, Mikko osti Laivanpään ja Kahrakuusen palstat n. 35 ha ja eri vaihtokaupoissa oli muitakin palstoja mukana, mutta myös myytiin pois kuten Ladva-Röyskön osuus (lasten perintöosuus). Voidaan siis arvioida, että suurimmillaan tilojen yhteispinta-ala oli ainakin 1.100 ha, josta peltoakin liki 130 ha ja niittyä ja viljelykelpoista ainakin 300 ha ja metsää 770 ha, joka tuohon aikaan oli TODELLA paljon, vaikka suurin osa oli vielä kytöpeltoja odottamassa raivausta ja osittain varmaan olleet myös ahtaana aikana huonossa hoidossa.

Vertailun vuoksi voi mainita, että Ilmajoen rikkaimmiksi mainittu Könnin tila oli pinta-alaltaan ennen jakoa 612 ha, josta tosin peltoa 167 ha mutta niittyä ja kytöä ”vain” 126 ha, eli olivat raivanneet nopeammin pelloksi (Könnin kuokkamiehen avulla?) kuin Kuhnalassa, josta saattaa tulla esille yksi tulevien vaikeuksien syistä?

Toinen tunnettu tarina on Talvitien suurtilasta, jonka kaikki kolme numero K.J Herrgård osti 1874 33.000 markalla ja tässä tilassa oli pinta-alaa peltoa 64 ha, niittyä 333 ha ja metsää 744 ha.

Kuhnalan tilasta todetaan myös alkuvuosina sen olleen kaikin puolin hyvässä kunnossa. Tilalla oli paljon torppareita ja työväkeä, joten tilojen hoitoon ja raivaukseen oli hyvät mahdollisuudet. Palkkakirjanpidosta, torpparisopimuksista ja lukuisista oikeudenkäynneistä saattaa kyllä tulla sellainen kuva, ettei yhteistyö ollut kaikin osin sopuisaa.

Mitä ajattelisi nykytyöntekijä, kun joutuisi korvaamaan työantajalle poissaolopäivän työn ja ravinnon (luontaisedun) osalta ja

vaikka olisi kihloja ostamassa, eikä söisi talon muonaa, niin kuitenkin työnosuuden. Siis tekisi taksvärkkiä poissaoloa vastaavasti ilman palkkaa.

Saimi ja Hermanni Tiitinen

Ilmajoen historiasta en löytänyt juurikaan mitään mainintoja Mikko Kuhnan osuudesta maatalouden voimakkaan kehityksen vuosilta, jotka osuivat täysin yksiin Mikon tila hankintojen ja aktiivisimman viljelyajan kanssa. Muistiinpanoissa kyllä esiintyy hyviä tuloksia ja kovaa yritystä moneltakin alalta, mutta saattaa olla, että Mikon omistukset olivat ehkä liiankin laajat ja niiden hoito liian laajaperäistä. Sen vuoksi ehkä myös tulokset ovat olleet sellaiset, ettei niitä muiden edistyksellisten tilojen tulosten ja saavutusten rinnalle voitu nostaa.

Sen sijaan, kun tämän ensimmäisen kehittäjäpolven vaihtuessa uudella sukupolvella, nousi Juho Kuhna aivan ilmajokisten viljelijöiden ainakin top kymmenikköön, mutta monella mittarilla myös aivan ”poodiumille” asti – jos nykyajan termein asian kuvaisi.

Mikon testamenttikirjeessä mainitsema ajatus: ”Vaikka turhia tavarain kokoomiset on, ei palio parempia, kun tuhlauksetkaan, kun ei niitä jumalan kunniaksi käytetä, pikemmin hekumaan ja ylpeyteen, on myös turhuus ja hengenvaiva. Sen kyllä tierän myös kokemuksesta täälä turhuuren maas.” on voinut johtaa Mikon toimintaa toisenlaiseen suuntaan, kuin maatalouden kehittäjien ja elintason kohottajien aherrus?

Herman Tiitisen kirjeessä kerrotaan talon rakennusten olevan niin heikossa kunnossa, ”ettei sateella pysy missään rakennuksessa kuivana, kuin menemällä pöydän alle ja laittamalla kattilan päähänsä”, joten myös rakennukset rappeutuivat ja hän myös toteaa, ettei ollut normaalia, että puintitöiden alkaessa alkoivat työmiehet ja naiset kaikota muihin töihin.

Vaikka Laivanpään ostossa näyttää tulleen lainaa, on sitä muutenkin otettu, ehkä etenkin Eeron toimesta tilaa kuntoon laitettaessa. Tarkkoja tietoja ei löytynyt, joten velkaantumisen syy jäi osin arvoitukseksi. Testamenttiaan suunnitellessaan Mikko vielä arveli muutamassa vuodessa pääsevänsä velattomaksi ja tilakokonaisuudella olisi sen verran arvoa, että lapset saisivat perintönsä ja Eero velattoman kantatilan. Tilanne osoittautui kuitenkin aivan toiseksi.

Saattoi olla, että yksi Mikon vaikeuksien lähde oli vaimon Marian kotitila Laihialla, joihin muutamat Juhon kirjeet ja merkinnät viittaavat, joskin summat ovat kohtuullisia. Sielläkää ei ole jatkajaa ja tila vuokrataan. Mikko lupaa rahaa mukaan 20.000 mk, jos joku ottaa sen osaansa. Vaihtoehtoja ei ole kuin Eero ja Saimi, joten aika outo ajatus. Myöhemmin puhutaan mihin Laihian perintö kannattaa laittaa ja siitä Eero ehkä sai apuja Yli-Kuhnalan ostoon tai se laukaisi tilanteen ja Mikko suostui myymään. Sillä saatettiin myös turvata Marian eläke-etuja, jotka Eero kuitenkin taisi lopuksi järjestää.

Eerolle tuli kaupan yhteydessä velkaa ja yhdessä

Inkeri ja Anni Kuhna

Annin kanssa niitä varmaankin ryhdyttiin päättäväisesti hoitamaan. Kaupan jälkeen Mikolle jäi vielä Kahrakuusen palsta, jonka oli ajatellut Juholle ja aiottua perinnönjakoa toteutettiin sitten niin, että Juho ostaa tämän tilan ja kauppahinta annetaan Eeron sisarelle (Juhon sisarpuolelle) Saimi Tiitiselle.

Eeron isännyysaika alkaa siis 1911 ja varsinkin alkuvuosina se näyttäisi olevan tuloksellista. Juho kirjoittaa vapaussodan aikaan, kuinka ”Eero niin rohkiaa huusi pappilan vuokramaita Hermanni Pojanluoman kanssa”, joka oli yksi Ilmajoen suurviljelijä.

Samaa todistaa Eeron muistokirjoitus tuossa edellä.

Se miten asiat meni, kun niinkin nopeaan kuin jo 1920-luvun alussa alkaa tulla ongelmia, joita ratkaisemaan tulee Juho ja Inkeri, jotka ostavat Kuhnalaan velkaa tuoneen Laivanpään, yli 30 ha alajokimaan.

Tämäkään ei riittänyt vaan vielä tehdään kauppaa valtavasta 243 ha Sudennevan palstasta, jonka kauppa olisi ollut Juholle ja Inkerille hyvin edullinen, mutta muut velkojat kaatoivat kaupan. Juhon jo maksama kauppahinta, joka oli jo mennyt velkojille, muuttui Eeron ja Annin velaksi Juholle ja Inkerille. Siitäkin tuli vain tappiota kuten edellä kerrottiin, joten tämä muiden kauppojen kanssa koitui raskaaksi taakaksi Koskenkorvan tilalle. Ne olisi kyllä vielä kestetty, jos ongelmat olisivat tähän loppuneet. Niistäkin lisää seuraavissa luvuissa.

Voi olla, että isä Mikon voimakas persoona, ehkä hyvinkin ankara ja uskonnollinen elämän tapa, joka edellä tulee hyvin esille, saattoi ahdistaa Eeroa ja sisaren mieskin toteaa, että Mikko ymmärtää, ettei Eerosta ole Mikon saappaisiinsa. Hän sairastui ainakin alkoholismiin, mutta myös mielenterveys saattoi horjua, kun Anni yksin hoiti loppuvuosina tilaa sen lopulliseen myyntiin ja toimi Eeron holhoojana. Johtuiko tämä muistokirjoituksen kertomasta sydämen heikentymisestä ja hermoston rapautumisesta vai jostain muusta, jää varmaankin arvoitukseksi.

Myös sisar Saimi joutuu mielenterveyden horjuessa hoitolaitokseen ja riehuu kotona kuten toisaalla kerrotaan.

Myös Katri, ollessaan postineitinä Ilmajoella ja asuessaan Kuhnalassa kertoo, että ”isäntä Eeron kanssa oli vähän vaikea arvata miten toimia, mutta Anni oli mukava.”

Usein on sanottu, että ison tilan isäntä ei voi ryypätä tilaa rappiolle sen vuoksi, että viina on aina hintansa väärti, vaan rappio tulee siitä, kun työt jäävät tekemättä ja maataloudessa se tuo tappioita hyvin nopeasti. Siitä saa hyvän kuvan Annin muistilapusta, joka oli edellä. Miten korvata isäntä, joka ei jaksa aamulla herätä viljanpuintiin. Syyksi mainitaan joissain kirjeissä viina, kun Eeroa etsitään hollireissuilta Vaasaa myöten, mutta saattoihan syy olla sydämenkin heikentyminen kuten muistokirjoitus arvelee.

Konkurssin alla tulee esille pankkien ja muidenkin lausuntoja, että Eeron omaisuus kyllä riittää velkojen maksuun, mutta vain kiinnitetyt velat saatiin maksuun (valtaosin) ja muille velkojille kertyi vain 25 % saatavien määrästä ja Juholla ja Inkerillä niitä saatavia oli ainakin 100.000 mk edestä (30.000 euroa), jolloin tuo peruttu kauppa olisi pelastanut Juhon kokonaan tappioilta.

Myös myynti osuuskunnalle olisi muuttanut tilanteen ja estänyt ainakin Koskenkorvan tilan ongelmien kärjistymisen.

Yli-Kuhnalan lopullista tuhoa Mikko ei enää onneksi nähnyt, mutta niin meni kaikki, ettei Annin perheelle varattua Salinin kiinteistöä voitu heille pelastaa, joten tässä toteutui konkurssi karmeimmillaan – vietiin tuhkatkin pesästä. Eikä Yli-Kuhnalan kohtalo ollut ainutkertainen tässäkään suhteessa.

Annin ja lasten tulevat vaiheet jäivät selvittämättä. Myöskään Eeron kuvaa en mistään löytänyt tai paremminkin en häntä tunnistanut niistä monista kuvista, jotka jäivät tunnistamatta.

Vaikka siis paljon saatiin selville Yli-Kuhnalan vaiheista, joista ainakin minulle valtaosa oli aivan uutta tietoa, ei kaikki vaiheet ja tapahtumat selvinneet, joten tutkimusta voisi joku joskus jatkaa, on tämä niin mielenkiintoista puuhaa.

Yli-Kuhnala 60-luvulla Nandor Mikolan ottamassa väridiakuvassa

Traagisinta asiassa oli kuitenkin se, että Yli-Kuhnalan ongelmat siirtyvät eteenpäin. Pian oli vuorossa Ala-Pirilä joka myytiin jatkajan puutteessa. Sitten Västilän ja Hopiavuoren myynti 30-luvun konkurssiaallon pyörteissä, jonka jälkeen oli Koskenkorvan talon vuoro, jonne kaikista muista sukulaistiloista tuli liikaa painolastia. Tästä taistelusta kerrotaan kirjassa myöhemmin, mutta ensin siirrytään Juho Kuhnan nuoruuden aikaan ja Koskenkorvan tilan mahtivuosiin.

Ala-Pirilän komea talo etualalla

Västilä uuden omistajan aikaan

Hopiavuoren päärakennus

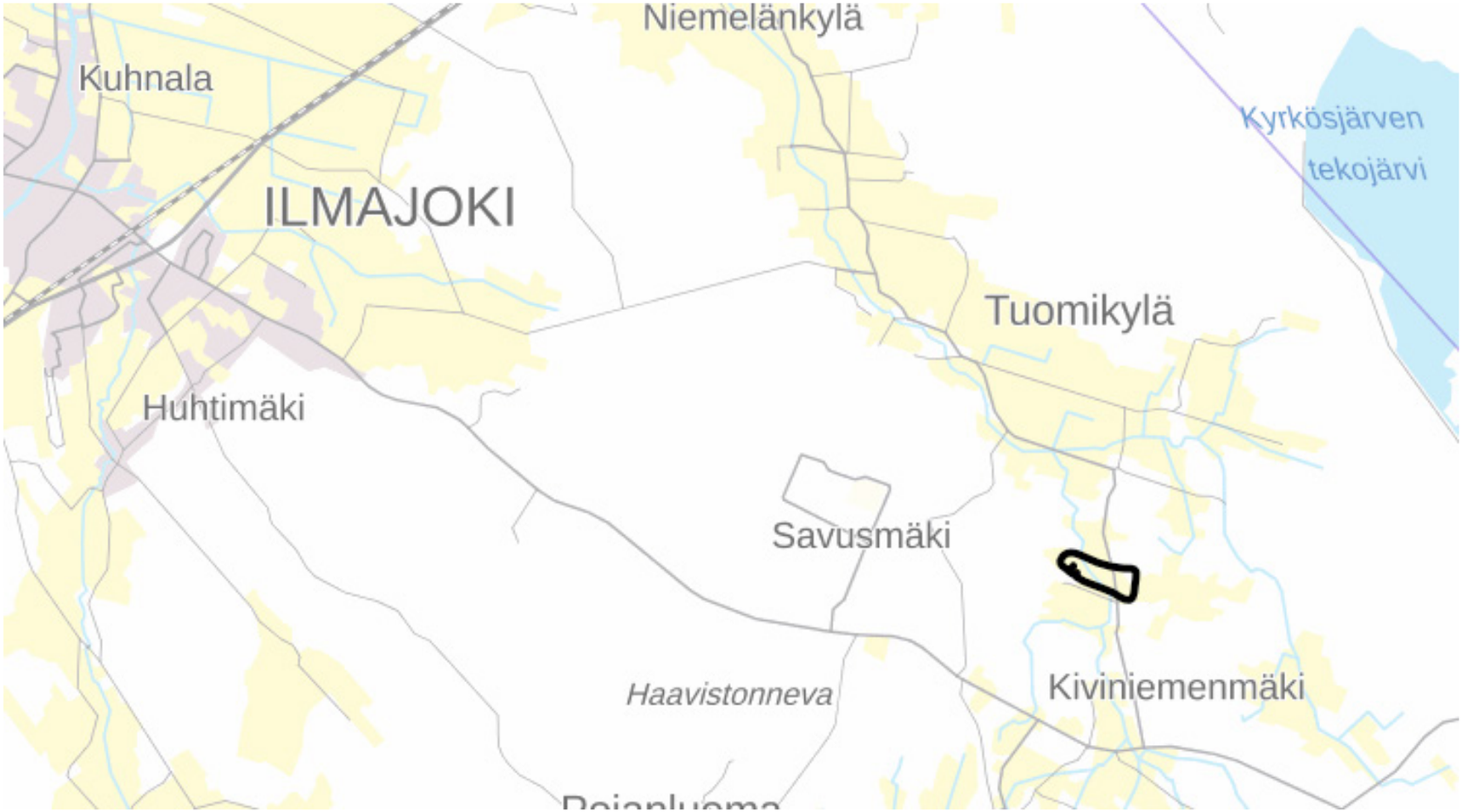

Koskenkorvan talo 1930-luvulla

Ilmajoen Museon kuva-arkistossa oleva kuva merkillä ”Yli-Kuhnala” on todennäköisesti kuitenkin Ala-Kuhnala, joka myytiin osuuskunnalle, kun tässä alinna on Yli-Kuhnalan rakennukset 1950-luvulla.

Kuhnalan tilan kokoa auttaa hahmottamaan tämä nykykartta, jossa Kuhnala on joen rannalla ja paljon esillä olleet Riskun torpat on merkitty kartalle Tuomikylän ja Pojanluoman välillä olevan tien varrelle. Voit verrata aluetta edellä olevaan karttaan, johon Riskun torpat on merkitty. Alue on edelleen tiheään asutettu useilla maatiloilla. Tämä kartta antaa myös mittasuhteet sivulla 20 olevalle vanhalle tiluskartalle.
Kohtalokas Sudennevan palsta on tästä vielä oikealle alhaalle 4 km päässä.

TÄYDENNYKSIÄ YLI-KUHNALAN VAIHEISIIN

Vuonna 1963 luultavasti Antti Tapola (A.T.) kirjoitti laajan sarjan Ilmajoen eri talojen historiasta ja näin hän kirjoitti Yli-Kuhnalasta:

Kuhnalan aikaisemmista vaiheista mainitsee Liakan Ilmajoen historia vuodelta 1657, jolloin isäntänä oli Yrjö Paavalin poika: Mutta kävi kuten usealle Ilmajoen talolle niihin aikoihin, että talo ei jaksanut tuottaa veroja ja velkain hoitoon tarvittavia varoja. Vertauksellisesti sanottuna isäntä pisti talon kirjat ikkunavuoren väliin ja lähti kävelemään. Vuonna 1678 otti talon nimiinsä Matti Martinpoika, mutta suurien tulvien takia hänkin valittaa ja pyytää veron alennusta. Oletetaan, että se tarina Kuhnalan uuniin uineesta hauesta on näiltä tulva-ajoilta.

Rakennusten kunnostamisesta
Vanhaa Ilmajokea
Yli-Kuhnalan vaiheita
Koskenkorva
TIKKA
LAISESTA MAKEA

Vuonna 1704 nimismies Öber olisi ottanut Kuhnan virka-asunnokseen, koska se oli lähellä kirkkoa ja tietä, mutta silloinen isäntä Mikko Matinpoika pyysi taloon omistusoikeutta, koska hänellä oli talossa ”perin vanha” isänsä koturina ja lisäksi elätettävänä sokea äitinsä ynnä kuuromykkä sisarensa.

Niin sai Mikko talonsa pitää ja nimismies sai etsiä virkatalonsa muualta. Ilmajoen talot ovat yleensä jakautuneet perillisten jaossa Yli-, Ala-, Rinta-, Larva- ym. taloiksi ja niin kävi Kuhnalallekin. Se jakautui ensiksi Yli- ja Ala- Kuhnalaksi. Yli-Kuhnalasta tuli Larva-Kuhnala ja Ala-Kuhnalasta ainakin Jurva- Kuhnala ja Kroosoo- Kuhnala.

Nämä molemmat viime mainitut ovat sulautuneet Ala-Kuhnalasta tehtyihin itsenäisiin tiloihin ja Larva- Kuhnasta on jäljellä vain pieni muistomerkki: Vainion omistama omakotitalo.

Kroosoo- Kuhnalasta oletetaan, että nimi olisi jonkin toisarvoisen tahi muuten vähäpätöisen huoneiston niin sanottu haukkuma eli” kölli” nimi. Mutta kun tuomari Paul Roschier erehdyksessä antaessaan Ala-Kuhnalasta väärän rasitustodistuksen ostajan vahingoksi, joutui itse lunastamaan Ala-Kuhnalan, niin palovakuuttaessaan Ala-Kuhnalan, vakuutti myös sen yhteydessä olevan Kroosoo-Kuhnalan, jossa oli asuinrakennus, talli, navetta ja riihi, mikä osoittaa, että Kroosoo-Kuhnalakin oli täydellinen maanviljelystalo.

Kuhnala lienee jakautunut Yli- ja Ala- Kuhnalaksi 1700-1800 lukujen vaihteessa, koskapa 1800 luvun alussa jo on isäntänä Juho Yli- Kuhna ja 1838-1844 hänen poikansa Iisakki Juhonpoika ja vaimo Hedvik Anti tytär. Isännyyttä jatkoi sitten heidän tyttärensä ja vävynsä ja näiden jälkeen heidän poikansa, jotka vanhempana jättäytyivät itselliseksi ja nuorempi veli taas jatkoi isännyyttä.

(Tämä osuus talon aikaisemmista vaiheista on hyvin yhtenevä siihen, mitä itse löysin osin samasta lähteestä, mutta täydentää tarinaani, joilta osin, joskin tässä Tapola on oikaissut joitain kohtia ja tarina Kroosoo-Kuhalasta oli erilainen. Oli varmaan yksi Ala-Kuhnalan sivutila, eli on eri tilan tarinaa.)

Yli-Kuhnalan rakennustöissä esille tulleista, vanhojen perustusten jätteistä voidaan arvella, että vanha yhteinen Kuhnala on ollut nykyisen Yli-Kuhnan pihalla. Sittemmin rakennettiin Yli-Kuhnaan uusi asuinrakennus, nykyisen talon vanha, joensuunnassa oleva talo ja siihen näyttää rakennetun vinkkeli Juho Yli-Kuhnan aikana, koskapa rakennuksen, siis vinkkelin päädyssä oli komeasti leikattu vuosiluku 1835. Tämä rakennus vuorattiin sitten vuonna 1891, kuten myöhemmin J. Sandströmin pullopostista selviää.

Vuonna1868 siirtyy Yli-Kuhna taas vieraalle suvulle, kun nähtävästi oston kautta talon omistivat Mikael Juhonpoika Hopiavuori ja vaimonsa Liisa Salamonintytär Pohto. Vanhan tavan mukaan nämä ottivat nimensä talon mukaan Yli-Kuhnaksi.

*(*Tämä vaihe on omassa tarinassani kerrottu paljon tarkemmin.)

Tässä vaiheessa alkaa talossa kirjavin ja vaiherikkain aikakausi. Elintaso lienee ollut hyvä ja perheessä on esiintynyt huomattavaa lahjakkuutta, kuten voimme päätellä perheen jälkipolvista, joista nykypolven vanhemmat vielä hyvin muistavat rovasti Johannes Laurosen ensimmäisen puolison sekä tunnetun musikaalisen maanviljelijän Juho Kuhnan, Koskenkorvan isännän.
Mutta sitten järkyttyi tämä hyvinvoiva, rauhallinen elämä. Yli-Kuhnan emäntä kuoli nuorena ja jättää jälkeensä emännättömän talon ja pienet lapset. Tämä pakotti Mikki-Isännän etsimään uutta emäntää ja äitiä pienille lapsille. Tällainen löytyikin välimiehen avulla naapuri pitäjästä.
En tiedä kuinka liene mieleen jäänyt nuorena lukemani kirjailija Santeri Alkion kirjasta ”Eeva” sen ensimmäinen lause:” Diiva makasi suullaan lattialla sätki potki ja parkui niin, että korvia särki.”
Varmaan siksi, että tämä lause kulki punaisena lankana läpi kirjan päähenkilön elämän. ”Eevasta” kehittyi komea tyttö ja vielä voimakkaammaksi kehittyi halu saada yhä enemmän ulkonaista koreutta ja päästä hienoksi rouvaksi tai emännäksi. Tämä olikin onnistumassa, mutta ensi kertaa anopille esittäytyessä sisäisen kauneuden ja sydämen sivistyksen puuttuminen lopetti nämä haaveet tykkänään. Ja kun sitten tarjottiin emännän paikkaa naapuri pitäessä, tarttui ”Eeva” siihen heti. Tosin sulhanen oli jo ikämies ja lisäksi leski ja ne pienet, kasvatettavat lapset tuntuivat vaikealta sulattaa, mutta kun kuului olevan komea, varakas koti, niin siihen emännäksi pääsy voitti vastenmieliset tunteet.
Kun sitten nousi komeihin kieseihin ja uljas hevonen korskuen lähti kiitämään, niin iloisesti vielä kädellään jäähyväisiksi hoivasi ja hyvästit huuteli. Suru pois, vaikka ei sitä olisi ollutkaan, kuvailee kirjailija ja niin tuotiin Yli-Kuhnalaan uusi emäntä. Nämä koreat kiesit ovat vielä tallella ilmoja museossa.
Kirjailija tuntuu käyneen Ilmajoella ”Eevaa” tervehtimässä, niin todentuntuiselta tuntuu ”ylioppilas Pekkasen” ja kaupanhoitajan Ilmajoen matkan kuvaus. Eeva menetti malttinsa, kun nämä entiset tutut yllättäen saapuivat Yli-Kuhnalaan ja rupesi tyrjäämään pöydillä ja tuoleilla olevia vaatteita syrjään ja itselleenkin jotain parempaa ympärilleen. Purki vielä hermojännitystään” Intoon”, joka souti emännän pienokaista kätkyessä: ”märkä vaate läjähti, kietoutuu kietoutui pään ympäri ja koski kipeästi niin, että ”Into” rupesi itkemään”, niin kiukutti ”Eevaa” vieraiden odottamaton tulo, kun kaikki paikat olivat niin..
Kun pahin jännitys oli vähän purkautunut ”Eeva” tunnusti että,” kyllä sitä tyttönä ollaan niin hienoja, että pois tieltä, kun ei tiedetä mitään maailman menosta, mutta peräti toisin sitä asiat ovat kuin luullaan”.
Ylioppilas ”Pekkanen” kyllä koetti lievitellä asiaa toiverikkaalta kannalta, mutta varsin arkisen käsityksen matkamiehet tuntuvat saaneen paluumatkalla ajatuksia vaihtaessaan kun ”Pekkanen” lausahtaa:
”Hänestä, joka ennen oli ollut riikinkukko, on nyt tullut porsas”. Mutta tuollaiseen tulokseen voi olla montakin syytä, joita ei sivullinen tunne. Luulen, että jos ”Eeva” olisi joutunut Heikin vaimoksi ja Lahtisen emännän kasvatettavaksi, niin hänestä olisi voinut tulla hyvinkin kelpo emäntä. Sillä muijalla on kumma, salainen voima, jolla hän ehdottomasti hallitsee. Hän käy itse aina hyvällä esimerkkinä edellä.
Tällaisilla edellytyksillä elämä rauhallinen tahti häiriintyi ja sitten taas laski alle normaalin. Ja matalapaine seurasi toistaan ja koko talon elämä järkkyi pois raiteiltaan.
Ympäristö reagoi usein hyvin puolueettomasti vaikkakin toisinaan kirpeänpuoleisesti naapurien edesottamuksiin. Niinpä talossa asuva satulaseppä Sandström upotti taloa vuoratessa vuorilaudan väliin pullopostin, joka tuli päivänvaloon taloa purettaessa vuonna 1963. Pullopostissa oli seuraava viesti: ”Tämä pytinki on laudoitettu vuonna1891 kesä ja heinäkuulla, jolloin Juho Sandström asui täällä hyyryllä ja Mikko Juhanpoika Kuhna oli isäntänä. Jolla oli toisena vaimonaan Maria Kauppi. Jotenkin kelvoton emännäksi.
Samana kesänä söi turilaat Alajoen niityt aivan paljaaksi, että ei ole vähääkään toivoa heinän tulosta.
Piirrän tuleville muistoksi - John Sandström.”
Myös naapurien korvissa soi Yli-Kuhnan vellikello: ”keinua on muttei ole reilua, keinua on muttei ole reilua.”
Ilmajokinen maanviljelystalo on yleensä antanut työtätekevälle omistajalleen riittävän toimeentulon, varsinkin rin*t*akylissä, toisinaan varsin runsaankin. Mutta ylimääräisiä rasituksia se ei ole jaksanut kantaa. Kun talossa tarvittiin lisää tilaa, joutui Sandström etsimään toimipaikkaansa muualta ja hänen huoneistaan tehtiin lisää juhlahuoneita. Pääkaupungista tuotiin uusia tapettia, sellaisia, joita ei en oltu näin maalaiselämässä nähty ja sellaista hintaluokkaa, että ennen ei oltu kuultu. Kun sukuperintö jatkui seuraaviinkin sukupolviin ja isäntä ahkeraan matkusteli, vieläpä ulkomaille kylpylaitokseen, joka siihen aikaan vielä oli kovin harvinaista maalaiselämässä, niin kävi, jotta talo ei jaksanut tätä ylimääräänsä rasitusta kestää, se kaatui ja isäntä sortui talon mukana.
Tämän luhistumisen jälkeen otti Matti Koskinen talon tilapäisasunnokseen, kunnes Matti Ranto osti tilan huutokaupasta ja nyt alkoi Yli-Kuhnan talo elää rauhallista ja työntäyteistä maalaiselämää.
Vanhempi asumiskulttuuri vaati, että talon piti olla tilava ja komia ja paljon huoneita. Kaksifooninkisia taloja ei tosin Ilmajoella harrastettu niinkään runsaasti kuin jossain naapurin pitäjissä, mutta muuten niissä piti olla runsaasti huonetilaa. Mutta olojen kehittyessä ja taloudellisten suhteiden muuttuessa tuli tällaisen suuren talon asuminen kalliiksi. Korjaus ja kunnossapitokulut olivat suuret, lämmityskustannukset metsän arvon noustessa tulivat kalliiksi ja lopuksi verokarhu kantoi veroa huoneiden tilavuuden mukaan, huolimatta siitä käytettiinkö kaikkia huoneita vai olivatko ne tyhjinä. Ja niin alkoi nykyi***nen*** taloudellisempi ja mukavampi asumiskulttuuri saada sijaa Yli-Kuhnalankin

vanha asuinrakennus on nyt väistymässä uuden tulokkaan tieltä.
Tähän päättyi Tapolan lehtiartikkeli.
Edellä oli värikuva Yli-Kuhnalan päärakennuksesta eli se on tämä uusi rakennus, jonka Matti Ranto rakensi 1960-luvulla?

Kommenttini:
Talon aikaisemmat vaiheet olin saanut selville jopa paljon laajemminkin kuin Tapola, mutta uuden vaimon vaiheet tulivat yllätyksenä ja etenkin sen kommentoinnin laajuus, johon Tapola sen asettaa talon historiaa käsitellessään.

Kokoamassani Yli-Kuhnalan tarinassa ei tämä osuus tullut tällä painoarvolla esille, vaikka jotain etenkin toisen vaimon kotitilan Kaupin vaiheista olikin esillä ja ihmeteltiin miksi tilaa ei siirretty ajoissa Eerolle, ehkä tämä sai tässä lisä selityksen.
Uusien tässä myöhemmin täydentyvien tietojen kautta Tapolan kommentti Saksan kylpylästä pitää paikkansa ja ehkä tapetitkin olivat liian kalliita, mutta ei se kyllä selitä kaikkia ongelmia.
Mielenkiintoinen oli tuo Johan Sandströmin pulloposti. Hänestä on paljon tietoa eri yhteyksissä, nuorison riennoissa ja eri yhdistyksien puuhamiehenä, joten hän arvionsa talon emännästä on aika murskaava.
Myös tieto tuhoavista turilaista oli oikea (tuohon aikaan olivat paheneva vaiva niityillä) ja kun niiden vahinkoihin ja torjuntaa tutustuin, niin mieleen tuli sama kuin mikä ilmeni talon muidenkin toimien, puintien, kattojen vuotamisen ym. kohdalla: työt jäivät tekemättä, jolloin jäi tulotkin saamatta ja vaikeudet kertautuivat.
Oli tuo ”Eevan tarina” niin kiinnostava, että tilasin Santeri Alkion kirjan ja sen luettuani voisin edelliseen vielä täydentää:
Kirjan alku kertoo Eevan lapsuudesta ja siiten miten hänen luonteensa muotoutuu vaativaksi ja sen ajan normaalista poikkeavaksi ja syynä on etenkin äidin asenne joka antaa kaikille oikuille periksi. Myöhemmin ”Eevan” mies ”Ropponen” moittii humaltuneena Eevan isälle tyttären luonnetta ja kasvatusta ja isä laittaa syyn äidin kontolle.

Tarina siirtyy sitte Ropposelle (Yli.Kuhnalaan) aivan lopussa eikä siihen kovin paljon lisää tulee edellä Tapolan muistelemaan, mutta suhteet palvelusväkeen ja talon askareiden huono hoito tulee monessa muodossa esille niin navetassa, ruoka-aitassa kuin palkollisten huonossa ruuassa. Näitä asioita sivutaan myös kirjassa aikaisemmin kun käsiteltiin riitoja ja vaatimuksia mitä palkollisten kanssa käytiin. Kun Tiitinen kertoi kirjeessä kuinka palkolliset katosi kun oli sadonkorjuun aika, niin tämä kirja kyllä kertoi aivan samaa. Tapolan kertoma vellikellojen soittoääni: ”keinua on muttei ole reilua” kyllä täsmää talon asenteeseen työnantajana.
Kirjassa lasten osuus on kirjoitettu erilailla kuin oli totuus, kun Maria oli 5v ja Juho 11, kun uusi äiti tuli taloon, ja kehdossa olisi ollut jo sitten oma lapsi, tällä kirjoittaja ehkä halusi eriyttää tarinaa todellisesta kohteesta, ettei asioita voitaisi aivan suoraan yhdistää ”Eevaan ja Ropposeen” jolle kirjassa ei ole edes etunimeä, aivan yksi yhteen yhdistää Maria ja Mikko Yli-Kuhnaan ja samaa asiaa varmaan edusti myös kirjassa kuvattu ”Ropposen” juopottelu joka ei todellakaan sopinut hyvin syvästi uskovaan Mikko Kuhnaan millään mittarilla.
Lopuksi ”Ropponen” appivanhempien luota palatessaan ymmärtää ”Eevaa” ja antaa paljon anteeksi.

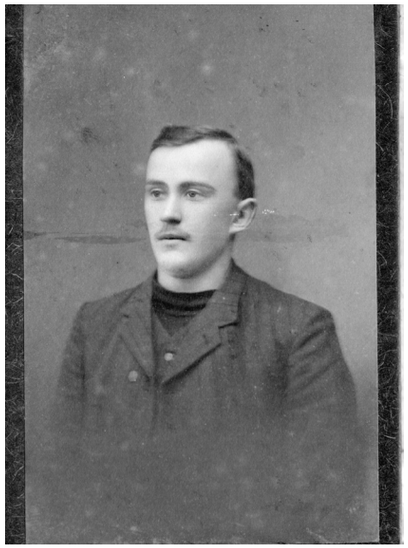
Joten todellista ratkaisua kirja ei kerro, mutta taustaa varmasti syventää.

Kuvassa näkyy hyvin uusei lisäsiipi josta Sandström puhuu ja kuva on varmaan 1910-luvun loppupuoelta, eikä talon hiekkokunto tule tästä kuvasta esille kun kattoja ei näy.

Tähän seuraavaksi olen lisännyt niitä kaipaamiani kuvia Eero ja Annin vaiheista ja Anne Ahokkaan kertomat muistelut ja olen myös päivittänyt toisaalla oleviin sukutauluihin näitä Eeron perheen tietoja ja muitakin tietoja, joita tuli esille mm. sukulaisten perukirjoja tehdessäni

Anni ja Eero Kuhna 1910 luvulla

Ylhäällä Eero Ilmajoen Museon arkisto 1916, alla talon arkistosta tunnistamaton, kuva eikä varmuutta onko Eero.

Eero Kuhna koiransa kanssa, väritetty tekoälyllä, vuosi ei tiedossa, mutta arvelen, että vuoden 1923 jälkeen.

Vasemmalla Eero Jr ja Maiju oikealla Anni ja Eero Kuhna n. 1922

Perhekuvia 1920 luvulta

Anne Ahokas, Annin ja Eeron tyttären Maijun tyttären tytär kirjoitti:

Hei taas, olen yrittänyt kysellä äidiltäni (90v.) Annin ja lasten elämästä Eeron jälkeen, mutta valitettavasti hänen tietonsa ovat hyvin vähäisiä.
Anni eleli Seinäjoella kuolemaansa asti. Ei avioitunut uudelleen.
Maiju löysi miehen Seinäjoelta ja he päätyivät asumaan Uuteenkaupunkiin. Maijulle syntyi tyttö ja poika.
Eero taasen muutti Raumalle, jossa avioitui ja eleli kuolemaansa asti lapsettomana.
Vuodet 1925 Eeron kuoleman jälkeiseltä ajalta vuoteen 1931 ovat hämärän peitossa. Kirkonkirjojen mukaan Anni olisi kuitenkin jäänyt Ilmajoelle asumaan.
Mitä hän teki työkseen siitäkään ei ole varmaa tietoa. Äiti muistaa, että Anni olisi ollut ruokalan emäntänä jossain vaiheessa ehkä Ilmajoella.
Äiti tiesi kertoa, että Eero oli sairastanut sydäntään ja ilmeisesti kuolikin sydänkohtaukseen. Eeron lähettämät pari korttia Annille Saksalaisesta parantolasta ovat säilyneet ja ovat nyt minulla. Laitan sinulle kuvat niistä.
Korteissa näkyy vuosileima 1923.
Toisessa kortissa Eero kieltää Annia kirjoittamasta enää?
Wäinö Hannikaisen lähettämä kortti Eerolle Saksaan on myös säilynyt tallessa, laitan liitteeksi. Soittajaveljekset Arvo ja Wäinö olivat ilmeisesti Eerolle ja Annille hyviä tuttuja.
Äidin tiedon mukaan Eero ei olisi ollut soittajamiehiä.

Äidillä on Annilta peritty Eeron piippuhylly ja siinä on kuva Eerosta ja Annista laitan senkin liitteeksi.
Laitan toisessa kirjeessä liitteenä kirjoista löydetyt tekstit, joista mainitsin jo aikaisemmissa kirjeissä.
Tässäpä nämä minun vähäiset tietoni olivat. Olisinpa ymmärtänyt nuorena kysellä mummin elämästä enemmän.....

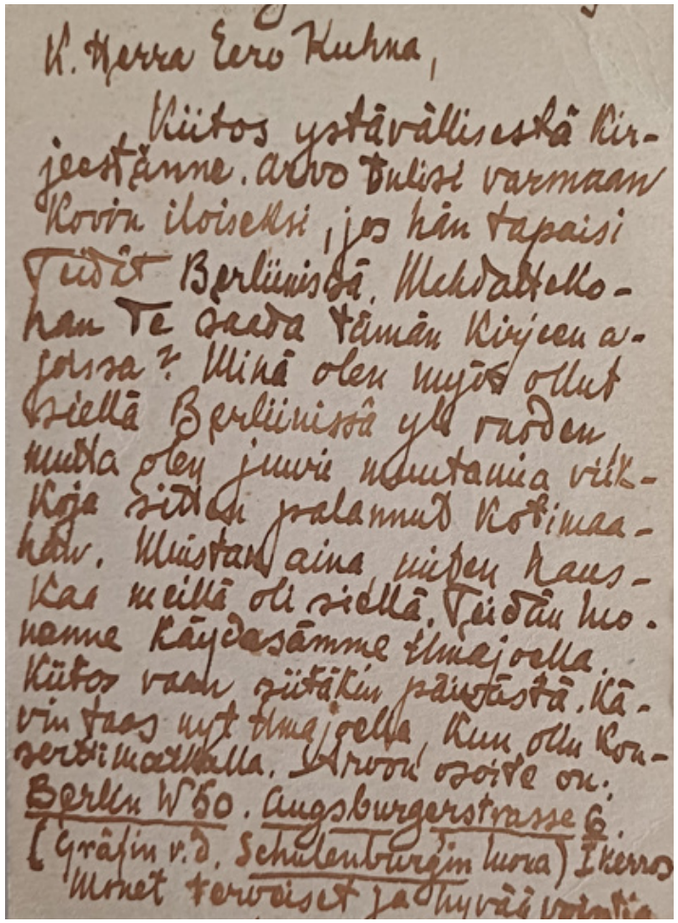
Hyvää syksyä Anne Ahokas mammuli1@outlook.com

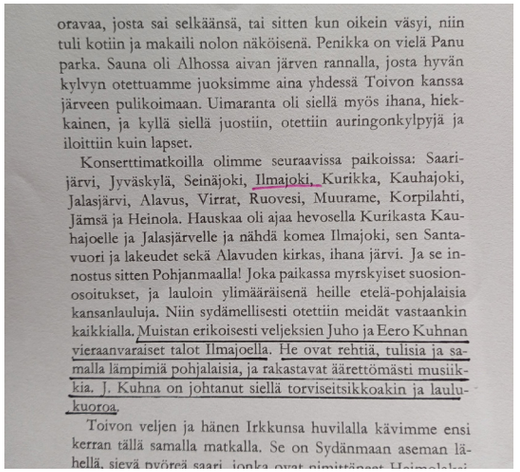

Molemmat kortit kertoo sydänongelmien pahenevan ja tuskaa siitä ettei kirjeet tule perille. Ja tässä dramattisesti ”älä kirjoita enää” päiväys 16.5.1923. Kuolema tuli vasta 18.2.1925.

Wäinö Hannikaisen kirja Eerolle jossa puhutaan Arvo Hannikaisen tapaamisesta Berliinissä.
Wäinö oli P. J. Hannikaisen poika ja tunnettu säveltäjä ja Harpisti ja veljensä Arvo oli tunnettu viulisti.

Juhon ja Eeron tuttavuudet eri musiikki alan edustajiin tulee hyvin esille eri kirjeissä myös Juhon osalta, mutta Eero ei itse ollut musikaalinen, mutta piti yhteyksiä monella taholla, joista lankesi laskuja Koskenkorvallekin, kuten kirjassa toisaalla todetaankin.

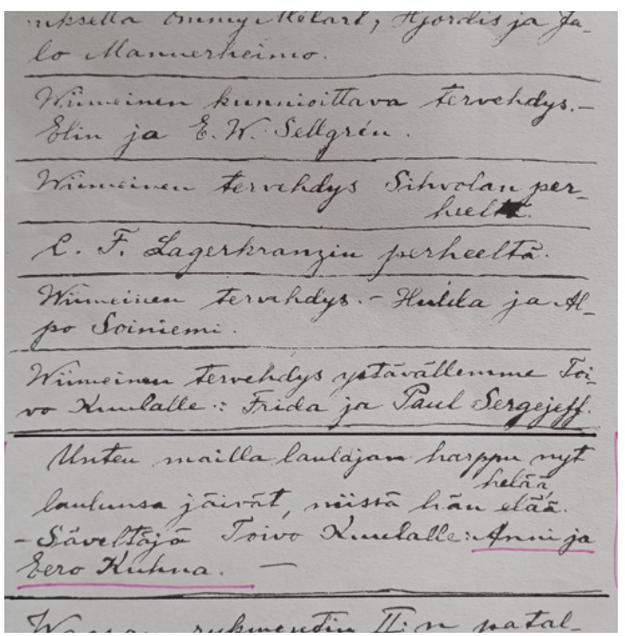

oravaa, josta sai selkäänsä, tai sitten kun oikein väsyi, niin tuli kotiin ja makaili nolon näköisenä. Penikka on vielä Panu parka. Sauna oli Alhossa aivan järven rannalla, josta hyvän kylvyn otettuamme juoksimme aina yhdessä Toivon kanssa järveen pulikoimaan. Uimaranta oli siellä myös ihana, hiekkainen, ja kyllä siellä juostiin, otettiin auringonkylpyjä ja iloittiin kuin lapset.

Konserttimatkoilla olimme seuraavissa paikoissa: Saarijärvi, Jyväskylä, Seinäjoki, Ilmajoki, Kurikka, Kauhajoki, Jalasjärvi, Alavus, Virrat, Ruovesi, Muurame, Korpilahti, Jämsä ja Heinola. Hauskaa oli ajaa hevosella Kurikasta Kauhajoelle ja Jalasjärvelle ja nähdä komea Ilmajoki, sen Santavuori ja lakeudet sekä Alavuden kirkas, ihana järvi. Ja se innostus sitten Pohjanmaalla! Joka paikassa myrskyiset suosionosoitukset, ja lauloin ylimääräisenä heille etelä-pohjalaisia kansanlauluja. Niin sydämellisesti otettiin meidät vastaankin kaikkialla. Muistan erikoisesti veljeksien Juho ja Eero Kuhnan vieraanvaraiset talot Ilmajoella. He ovat rehtiä, tulisia ja samalla lämpimiä pohjalaisia, ja rakastavat äärettömästi musiikkia. J. Kuhna on johtanut siellä torviseitsikkoakin ja laulukuoroa.

Toivon veljen ja hänen Irkkunsa huvilalla kävimme ensi kerran tällä samalla matkalla. Se on Sydänmaan aseman lähellä, sievä pyöreä saari, jonka ovat nimittäneet Heimolahti

Näistä yhtetyksisistä kertoo myös Alma Kuula yllä olevassa otteessa ja alla on ote Toivo Kuula Muistokirjasta johon nimensä kirjoittivat myös Eero ja Anni Kuula. Siitä missä isäni Mauno oli aivan samaan aikaan on tarinaa kirjassani Saappaan jälki.

...spella Binny Mozart, Hjordis ja Jalo Mannerheimo.

Viimeinen kunnioittava tervehdys. — Elin ja E. W. Sellgrén.

Viimeinen tervehdys Sihvolan perheelle.

K. F. Lagerkranzin perheeltä.

Viimeinen tervehdys. — Hulda ja Alpo Soiniemi.

Viimeinen tervehdys ystävällemme Toivo Kuulalle: Frida ja Paul Sergejeff.

Unten mailla laulajan harppu nyt helää
laulunsa jäivät, niistä hän elää.
— Säveltäjä Toivo Kuulalle: Anni ja Eero Kuhna. —

Eero Kuhna junior ja Maiju äitinsä Anni Kuhnan haudalla

Täydennetty sukutaulu Eeron haarasta

2. Eero Eliel s. 5.3.1887 k. 18.2.1925. Puoliso vihitty 22.10.1910 Anni Rauha Juhontytär os. Häkkinen s. 19.6.1891 k.24.10.1978

poika Eero Johannes s. 26.7.1912 kuollut 1.10.1991 Raumalla lapsettomana
poika Pentti Mikko s. 28.8.1912 k.28.8.1912
tytär Maiju Marjatta s. 15.9.1913 k. 21.2.1997 Hki
pso Ahti Saarikoski s. 21.6.1910 k. 25.2. 1985 Uusikaupunki
tytär Mailis s. 16.5.34 k. 25.2.2026
pso Aarre Kuusela s. 14.6.1931 k, 8.2.2005
poika jolla 2 poikaa joilla kummallakin 2 lasta
tytär Anne Ahokas, kaksi lasta ja 3 lastenlasta